

Souhrnná teritoriální informace Belgie

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským
úřadem ČR v Bruselu ke dni 03.05.2012

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní informace o teritoriu
2. Vnitropolitická charakteristika
3. Zahraničně-politická orientace
4. Ekonomická charakteristika země
5. Finanční a daňový sektor
6. Zahraniční obchod země
7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR
8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu
9. Investiční klima
10. Očekávaný vývoj v teritoriu

1. Základní informace o teritoriu

1.1. Oficiální název státu

- Belgické království
- Koninkrijk België (nizozemsky)
- Royaume de Belgique (francouzsky)

1.2. Rozloha

- 30 527,9 km²

z toho:

- Vlámsko: 13 522,3 km²
- Valonsko: 16 844,3 km²
- Brusel: 161,4 km²

1.3. Počet obyvatel, hustota na km², podíl ekonomicky činného obyvatelstva

Počet obyvatel:

- 10 839 905 (k 1. 1. 2010)

Hustota na km²:

- v průměru 355/km²
- z toho:

1.4. Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení

- Belgie vykazuje mírný **růst obyvatelstva**. V letech 2008 a 2009 měla natalita stagnující tendenci, avšak v roce 2010 se narodilo se 129 173 dětí oproti necelým 121 tis. v roce 2007. Na 1000 obyvatel se narodí 11,91 dětí.
- **Mortalita** je poměrně stabilní (105 094 úmrtí v roce 2010), takže dochází k přirozenému růstu „belgické“ populace řádově v hodnotě 24 000 osob. Hrubá míra mortality za rok 2010 dosahuje 9,6‰.
- Populace se mírně zvyšuje také díky poměrně silné **imigraci**.
- Žen je více než mužů. Statistiky vykazují 5 527 684 žen (51 %) oproti 5 312 221 mužů (49 %), nicméně se rodí více chlapců než děvčat.
- Belgie se však potýká i přes příznivé výsledky v posledních letech s obdobným demografickým vývojem jako většina vyspělých evropských zemí, dochází ke **stárnutí obyvatelstva** a přírůstku je dosahováno především migrací, přirozený nárůst je zanedbatelný.

1.5. Národnostní složení

- Vlámové (osoby žijící ve Vlámsku): 6 251 983 (k 1. 1. 2010) Belgičané + cizinci
- Valoni (osoby žijící ve Valonsku): 3 498 384 (k 1. 1. 2010) Belgičané + cizinci

- Region Brusel (dvojjazyčný) 1 089 538 Belgičané + cizinci

V Belgii žije německy hovořící menšina (tvořící germanofonní společenství) představující 75 222 obyvatel (k 1. 1. 2010).

Většina obyvatel Bruselu se hlásí k francouzské jazykové příslušnosti, 15% k vlámské jazykové příslušnosti.

Ostatní: Italové, Maročané, Francouzi, Turci, Holanďané, Španělé, Portugalci a další. V celé Belgii žije asi 1 057 666 cizinců, což představuje 9,76 % obyvatelstva (1. 1. 2010).

Zdroj: [Statistiky Belgie](#)

1.6. Náboženské složení

Zhruba tři čtvrtiny Belgičanů se hlásí ke katolické víře, a sice:

- ve Vlámsku 76 %
- ve Valonsku 66 %
- přibližně 10 % se prohlašuje za agnostiky a 12 % za „volnomyšlenkáře“.

Nejpočetnější náboženská menšina je muslimská, čítá přibližně 400 až 500 tis. osob a je soustředěna převážně ve velkých městech, hlavně v Bruselu a v Antverpách. Disponuje asi 280 mešitami a modlitebnami. Věřících protestantského vyznání je kolem 1 %, židovská náboženská menšina má zhruba 35 000 osob.

1.7. Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky

Úředními jazyky jsou **nizozemština, francouzština a němčina**.

Používání jazyků je poměrně citlivá záležitost. Znalost angličtiny je poměrně rozšířená, což způsobuje také silná komunita úředníků EU, kteří často mluví pouze anglicky. Ve Flandrech není francouzština oblíbená a je vhodné se při zahájení konverzace zeptat, zda místní osoba akceptuje francouzštinu. V Bruselu a ve velkých firmách bývá obvyklá podmínka, že zaměstnanci musí být dvojjazyční, (vlámsky a francouzsky). V centrálních úřadech v Bruselu je to dokonce stanoveno zákonem a protože mluví více Vlámů francouzsky než Valonů vlámsky, převládají na úřadech v Bruselu Vlámové.

1.8. Administrativně správní členění země, hlavní město a další velká města

Administrativně správní členění:

Belgie je z územního hlediska rozčleněná do 10 provincií a tří regionů: Vlámského, Valonského a Bruselského. Země čítá 589 obcí. Současně je země dělena na jazykovém principu na frankofonní, vlámské a germanofonní (německy mluvící) společenství.

Z hlediska národnostního a ekonomického členění je Belgie značně originální, prolíná se v něm kompetence federace, regionů a společenství. V pravomoci federace zůstávají zahraniční vztahy, obrana, finance, sociální zabezpečení, částečně zdravotnictví a vnitřní záležitosti.

Regiony i společenství mají své vlastní legislativní orgány – parlamenty (či rady) a vlastní exekutivy, tedy vlády. Vlámský region i Vlámské společenství mají jak parlament, tak vládu společnou. Valonský region má vlastní parlament i vládu, stejně tak i Francouzské (frankofonní) společenství. Vlastní parlament (radu) a vládu má i germanofonní společenství a Region Brusel. V Belgii tak zároveň působí 6 vlád – federální, vlámská, Valonského regionu, Regionu Brusel, Frankofonní společenství a Germanofonního

společností. Stejně tak 6 parlamentů – Federální parlament Belgie, Vlámský parlament, Valonského regionu, Regionu Brusel, Frankofonního společností a Germanofonního společností.

Proces federalizace Belgie proběhl formou 5 reforem státu, které byly postupně realizovány od roku 1970 do roku 2001. V roce 1970 byl do ústavy zakotven princip tří „Kulturních společností“ – vlámské, frankofonní a germanofonní. Toto uspořádání vycházelo z přání vlámských občanů, naproti tomu francouzsky mluvící Valoni a Bruselané, motivováni především ekonomickými zájmy, si ve stejném roce prosadili vznik tří regionů – Flandry, Valonsko a Brusel. Po 10 letech, v roce 1980 probíhá druhá etapa reformy belgické federace. Původní Kulturní společnosti se přejmenovávají na Společnosti francouzské, vlámské a germanofonní. Tato Společnosti již mají svoji radu (parlament) a exekutivu (vládu). Zároveň jsou ustaveny Vlámský a Valonský region s vlastní radou a vládou. Ve Flandrech však dochází k fúzi rady a vlády Společnosti a Regionu. Ve Valonsku nedošlo k sjednocení Společnosti a Regionu, neboť velká většina občanů frankofonního Společnosti žije mimo Valonsko v Bruselu.

V roce 1980 Bruselský region ještě nevytvořil žádné vlastní instituce. K tomu dochází až během 3. etapy v letech 1988–1989, kdy „Region Brusel – hlavní město“ je vybaven také parlamentem a vládou. Tato tzv. 3. reforma přináší další decentralizaci moci a předává regionům moc mimo jiné nad veřejnými pracemi a dopravou a společným právem nad vzděláváním. Následuje 4. etapa reformy federace realizovaná v roce 1993. Do ústavy se dostává formulace: „Belgie je federální stát, který se skládá ze společností a regionů“. Tím se belgický stát stává i de jure státem federálním v plné síle, společnosti a regiony získávají veškeré kompetence.

Proces reformy byl dovršen v roce 2001 tzv. Lambermontskou a Lombardskou dohodami. Zemědělství, mořský rybolov, zahraniční obchod přecházejí do kompetence regionů. Regionální rozvoj, kontrola volebních výdajů a financování politických stran přechází do kompetence společností a regionů. Dohody také stanoví celou řadu změn v oblasti fiskální ve prospěch společností a regionů. Lombardská dohoda mění fungování institucí v Bruselu, kde se parlament dělí na dvě části: frankofonní a vlámskou a pro přijetí legislativních dokumentů je nezbytné dosáhnout většiny v každé části bruselského regionálního parlamentu.

V současné době dochází k dalšímu zintenzivnění tendencí k posilování autonomie regionů především ve Vlámku (Flandry) a připravované reformy mohou vést až k státnímu uspořádání typu konfederace.

Předčasné volby do federálního shromáždění (13. 6. 2010) přinesly nové rozvržení politických sil v Belgii a jednání politických stran ukázala, že Belgie prochází další etapou reformy, které budou oslabovat federální moc a posilovat váhu regionů a společností. Vítězná politická strana N-VA, která po dlouhých povolebních jednáních stanula v opozici, což ještě posílilo její aktuální preference, je nacionalistickou (vlámskou) stranou, v jejímž programu je jednoznačně stanovena přeměna Belgie na konfederaci, zřejmě jako mezistupeň k osamostatnění Vlámka a tedy rozpadu Belgie.

Region hlavního města:

- Brusel: 1 089 tis. obyvatel (k 1. 1. 2010)

Další velká města:

- Antverpy: 483 505 obyvatel (k 1. 1. 2010)
- Gent: 243 366
- Charleroi: 202 598
- Liège: 192 504
- Bruggy: 116 741
- Namur : 108 950

1.9. Peněžní jednotka a její členění, používání jiných měn

- 1 EUR (€) = 100 centimů (jako oběživo od 1. 1. 2002)
- Banky a směnárny akceptují i ostatní konvertibilní měny.

1.10. Státní svátky, obvyklá pracovní a prodejní doba

Belgický kalendář na rok 2012 zaznamenává 11 svátků a 5 regionálních svátků.

Státní svátky:

- 1. ledna (Nový rok) T
- 5. dubna (Velikonoční pondělí) P
- 1. května (Svátek práce) T
- 17. května Nanebevzetí Ježíše Krista (6. čtvrtek po Velikonocích) P
- 28.5. – Letnice (7. pondělí po Velikonocích) P
- 21. července – státní svátek T (1831, první belgický král Léopold složil ústavní přísahu)
- 15. srpna (Nanebevzetí panny Marie) T
- 1. listopadu (Všech svatých) T
- 11. listopadu (Den příměří – konec 1. svět. války 1918) T
- 15. listopadu – státní svátek (Den dynastie) T
- 25., 26. prosince (Vánoce) T

Regionální svátky:

- 11. 7. Svátek Vlámského společenství (vlámské instituce, úřady mají zavřeno; obchody apod. nikoliv) T
- 27. 9. Svátek Francouzského společenství/Svátek valonského regionu (tj. valonské a bruselské instituce a úřady mají zavřeno; obchody apod. nikoliv) T
- 15. 11. Svátek Německy mluvícího společenství (v německy mluvícím regionu mají instituce a úřady zavřeno) T
- 16. 9. Svátek Valonského společenství (třetí neděle v září) P
- 8. 5. Svátek regionu Brusel T

Poznámka: P = datum pohyblivé, T = datum trvalé

Dny pracovního klidu v roce 2012:

- 1. 1. 2012 ne: Nový rok
- 9. 4. 2012 po: Velikonoční pondělí
- 1. 5. 2012 út: Svátek práce
- 17. 5. 2012 čt: Nanebevstoupení
- 27. 5. 2012 ne: Letnice
- 28. 5. 2012 po: Letnice
- 11. 7. 2012 st: Svátek Vlámského společenství (regionální)
- 21. 7. 2012 so: Státní svátek Belgie
- 15. 8. 2012 st: Nanebevzetí
- 27. 9. 2012 čt: Svátek Francouzského společenství (regionální)
- 1. 11. 2012 čt: Svátek všech svatých
- 11. 11. 2012 ne: Příměří 1918
- 15. 11. 2012 čt: Svátek Germanofonního společenství (regionální)
- 25. 12. 2012 út: Vánoce

Zdroj: www.belgium.be

Pracovní a prodejní doba:

Problematika pracovní doby je v komplikované struktuře belgické federace zvláště obsáhlá. Je obvykle předmětem každoročně se opakujících tripartitních jednání mezi odborovými centrály a podnikateli v jednotlivých sektorech hospodářství. Sektorové vymezení průměrné pracovní doby neumožňuje přesně definovat federální průměr (jde o cca 300 oborů s modifikovanými podmínkami). Obecně ovšem platí, že pracovní doba v Belgii alternuje mezi 36 a 40 hodinami týdně.

Pracovní doba ve službách a obchodu je obvykle osmihodinová. Průměrná prodejní doba v belgických obchodních sítích je od 9 do 18:30 hod. (supermarketové sítě do 20:00 hod. a v pátek do 21:00 hod., v sobotu do 18:00 hod.). Některé supermarkety mají otevřeno i v neděli, ale pouze do 12:00 hod.

1.11. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty

Naprostá většina belgických firem má bohaté zkušenosti s mezinárodním obchodem. Belgičané v jednáních postupují profesionálně a obchodně jsou velmi zruční. Zástupci firem si nezakládají na přílišných formalitách, jednají promyšleně s důrazem na dlouhodobější strategii a možnosti navázání trvalejších vztahů, pokud charakter obchodu či spolupráce takový postup umožňují. Jsou schopni dostatečné flexibility a jednání se snaží vést od počátku spíše v duchu „win-win situation“. Nevyznačují se agresivitou či arogancí, jsou však dostatečně sebevědomí a nároční. Projednané podmínky považují za závazné a vyžadují, aby byly plněny, zejména pokud jde o termíny, objemy, kvalitu a platební podmínky.

Belgičané jsou zvyklí přistupovat k jednání bez zvláštních okolků, efektivně a hospodárně. Je obvyklé, že jednání graduje a hlavní otázky přicházejí na pořad až v konečné fázi, nejlépe při nebo po pracovním obědě. Pracovní oběd je důležitou, samozřejmou a neopominutelnou součástí vyjednávání. Tento postup se odlišuje od tendence některých českých firem věci uspěchat a řešit obtížnější části jednání na začátku.

Belgické firmy se snaží vyhnout prostředníkům a preferují navázání obchodních styků přímo s výrobcem. O svém partnerovi se snaží získat maximum informací ještě před prvním jednáním. Belgičané si nepotrpí na používání titulů, s výjimkou akademických, (Doktor, Profesor atp.). Běžně a hojně se používají vizitky ve standardní úpravě. S ohledem na jazykovou rozdílnost je vhodné disponovat jak francouzskou, tak vlámskou, případně též anglickou mutací.

Pro úspěch obchodního jednání je důležité i jeho vhodné načasování, nejlépe v dopoledních hodinách od 10:00 do 12:30 hod. a odpoledne od 14:00 do 18:00 hod. K nevhodným termínům patří pondělí (podnikové porady), období kolem Vánoc, Velikonoc a církevních svátků, jarních prázdnin, málo vhodné jsou i letní měsíce (zvláště srpen).

Specifickým rysem Belgie je určitá tenze mezi Vlámky a Valony, kterou je nutné vzít v úvahu i při přípravě obchodního jednání, především z hlediska zvolení komunikačního jazyka. Je dobré si vždy vyjasnit, zda váš partner je z té, či oné oblasti. Přestože se traduje, že více než 70 % Vlámů mluví francouzsky (a jen 30 % Valonů vlámsky), nemusí být taktické začínat rozhovor s Vlámky ve francouzštině. Ostatně se často lze setkat s tím, že pokud ve Flandrech oslovíte na veřejnosti někoho francouzsky, tak reaguje odmítavě. U větších firem se zaměřením na mezinárodní obchod a obzvláště se sídlem v hlavním městě Bruselu je běžné, že jsou spolupracovníci „bilingvní“ a sami nabízejí, zda chcete mluvit anglicky nebo francouzsky.

Vlámové ocení snahu, pokud cizinec pronese alespoň několik slov ve vlámsčině (pozdravení, poděkování). Valoni očekávají, že pokud mluvíte francouzsky, tak mluvíte plyně, pokud cítí nejistotu v projevu, nabídnou, třeba i dost špatnou angličtinou, zda chcete raději mluvit anglicky.

Dalo by se očekávat, že se Valoni budou mentalitou více blížit charakteru Francouzů a Vlámové zase Němců nebo Holanďanů. Ve skutečnosti nejsou rozdíly až tak výrazné.

1.12. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Po vstupu ČR do EU 1. května 2004 mají čeští turisté na základě Nařízení 1408/72 Rady (EEC) při pobytu v jiné členské zemi EU nárok na nutnou a neodkladnou zdravotní péči na účet své české zdravotní

pojišťovny. Nutnou a neodkladnou zdravotní péčí se myslí péče v případě ohrožení života nebo zdraví, která nesnese odkladu na dobu návratu do ČR. Převoz zpět na území ČR není v tomto rozsahu zahrnut. V případě vycestování je nutné, aby český občan kontaktoval pobočku své zdravotní pojišťovny a požádal o vystavení Evropské karty zdravotního pojištění, kterou turista předkládá přímo v nemocnici, nebo u lékaře. Lze doporučit připojištění na cestu a pobyt, které bude hradit nadstandardní služby v případě úrazu nebo nehody. Bližší informace je možné získat na stránkách [Centra mezinárodních úhrad](#). Turista si rovněž může sjednat s příslušnou zdravotní pojišťovnou zdravotní pojištění pro pobyt v zahraničí.

1.13. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Občan ČR může od 1. 5. 2004 vstupovat a pobývat na území Belgie bez zvláštních omezení, a to pouze na základě platného cestovního pasu nebo platného občanského průkazu. Občanský průkaz je cestovním dokladem pouze pro držitele dokladu. Od 26. 6. 2012 (tj. konec platnosti zápisů dětí v cestovních dokladech rodičů) musí mít občan mladší 15 let vlastní cestovní doklad, popř. občanský průkaz.

Občan ČR, který není ubytován ve veřejném ubytovacím zařízení, by měl do 10 pracovních dnů po příjezdu splnit ohlašovací povinnost. Přihlášení se realizuje na místních tzv. komunálních úřadech (Administration communale). Při plánovaném pobytu nad 90 dní je nutné se zaregistrovat na těchto úřadech k dlouhodobému pobytu. Další informace lze nalézt například na www.blbe.be, www.dofi.fgov.be, www.belgium.be.

Vzhledem k ukončení přechodného období na pohyb pracovních sil k 31. 4. 2009 již není v případě pracovního vyslání vyžadováno pracovní povolení. Více informací ohledně práce a podnikání v Belgii naleznete na stránkách [LIMOSA](#) nebo na www.socialsecurity.be.

Při cestování se psem, kočkou, fretkou je nutný tzv. pas pro malá zvířata, který může být vystaven schváleným veterinárním lékařem. Podmínkou vydání pasu je označení zvířete – musí být tetováno (čitelně), nejlepší způsob je očipování elektronickým čipem, což provádí soukromí veterinární lékaři. Dále zvíře musí být vakcinováno proti vzteklině.

V Belgii se toleruje malé množství alkoholu v krvi při řízení motorového vozidla (do 0,4 promile). Postihováno je množství alkoholu v krvi od 0,5 promile. Pokuty za nedodržení pravidel silničního provozu jsou velmi vysoké. Kontrolní zařízení jsou instalována na dálnicích i ve městech. Předepsaná rychlost na belgických dálnicích je 120 km/hod., mimo město 90 km/hod. a v obci 50 km/hod. Intenzivně je postihováno telefonování v automobilu bez „hands free“.

Podrobné informace k pobytu občanů ČR v Belgii je možné najít na webových stránkách www.belgium.be.

1.14. Oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince – vhodnost návštěvy s ohledem na politickou či jinou situaci v zemi

Belgie patří z turistického hlediska k poměrně bezpečným zemím. Lze jen dodat, že zde platí dodržování ostražitosti v místech s velkou koncentrací osob, jako jsou nádraží, letiště, trhy apod., kde může dojít ke kapesním krádežím. Svá rizika obnáší i návštěva některých vyhlášených čtvrtí.

1.15. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu (včetně generálních či honorárních konzulátů) – popis spojení z letiště a z centra města

Velvyslanectví ČR v Belgickém království

Avenue Adolphe Buyl 154
1050 Bruxelles-Ixelles
Tel.: 0032 (0)2 641 89 30
Fax: 0032 (0)2 641 89 31
E-mail: brussels@embassy.mzv.cz
Web: www.mzv.cz/brussels

Konzulární sekce Velvyslanectví ČR v Bruselu

154, avenue Adolphe Buyl
1050 Bruxelles-Ixelles
Tel.: 0032 (0) 2 641 89 30
Fax: 0032 (0) 2 641 89 31
Mobil (pouze so+ne): 0032 (0) 473 87 04 11
E-mail: brussels@embassy.mzv.cz

Honorární konzulát pro Valonsko (provincie Liège, Luxembourg belge)

Hotel de Ville
Place du Marché
4000 Liège
Honorární konzul: pan Serge Mantovani
Tel.: 0032 (0) 4-221 80 58
Fax: 0032 (0) 4 221 81 42
Mobil: 0032 (0) 476 47 86 21
E-mail: serge.mantovani.czc@skynet.be

Honorární konzulát pro Valonsko (provincie Namur, Hainaut, Brabant wallon)

6, rue Fernand Danhaive
5002 Saint-Servais Namur
Honorární konzul: pan Jean-Pierre Lothe
Tel.: 0032 81 73 18 48
Fax: 0032 81 73 47 51
E-mail: jplothe@skynet.be

Honorární konzulát pro Vlámsko

Kaaskantmolenstraat 11
1840 Londerzeel
Honorární konzul: pan Paul Van Denbempt
Tel: 032 (0)52 30 57 11
Fax: 0032 (0)52 30 57 2
Mobil: 0032 (0) 475 90 29 61
E-mail: belimpex@skynet.be

Spojení z letiště v Zaventem do centra Bruselu:

- Použití taxislužby, stanoviště je v úrovni příletů při východu z letištní haly.
- Autobusovou linkou č.12, která zajišťuje spojení do centra přes 2 stanice metra (Diamant, Schuman,) a 9 stanic tramvajů.
- Vlakové spojení z nádraží „Gare du Midi“, „Central“ a „Nord“, vlaková souprava odjíždí každých 15 minut. Více informací: www.stib.be
- Buduje se nová tramvajová linka, letiště – centrum.

1.16. Kontakty na zastoupení ostatních českých institucí (Česká centra, CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism)

Vybrané instituce s působností v obchodní a hospodářské oblasti, v kultuře a při Evropské unii

České centrum (součást ZÚ)
Avenue Adolphe Buyl 150 - 152
B- 1050 Bruxelles-Ixelles
Tel.: 32 2 641 89 48
E-mail: cbrussels@czech.cz
Web: www.czechcentres.cz/brussels

CzechTourism Benelux

Strawinskylaan 517
1077 XX Amsterdam
Nizozemsko

Tel.: + 31 20 575 3015, +31 20 575 3018
E-mail: info-nl@czechtourism.com
Web: www.CzechTourism.com, benelux.czechtourism.com

ČSA

Reprezentace pro Belgii a Lucembursko
60, rue du Trône
1050 Bruxelles-Ixelles
Tel.: 02/891 97 02 call center: 07 07 07 965
Fax: 02 /219 85 47
E-mail: ticketing.bru@czechairlines.com

CEZ Representative Office

Zastoupení Svazu průmyslu a dopravy ČR u BUSINESSEUROPE
60, rue du Trône
1050 Bruxelles-Ixelles
Tel.: 02/2139 490
Fax: 02/2139 491
Mobil: 0032(0)476/474 184
E-mail: cez.lukas@skynet.be
Web: www.cez.cz, www.spcr.cz

CEBRE

Czech Business Representation (CEBRE)
Zastoupení HK ČR, SP ČR, Konfederace podnikatelských a zaměstnaneckých svazů ČR
60, rue du Trône
1050 Bruxelles-Ixelles
Tel.: + 32 2/502 07 66, +32 2/502 80 91
Fax: +32 2/513 10 82
E-mail: brussels@cebre.cz
Web: www.cebre.cz

CzechTrade (již není součástí velvyslanectví, ale těsně s ním spolupracuje)

60, rue du Trône
1050 Bruxelles-Ixelles
Tel. (mob.): +32 250 224 22
Fax: +32 2/513 10 82
E-mail: brussels@czechtrade.cz
Web: www.czechtradeoffices.com, www.czechtrade.be

CzechInvest, zahraniční kancelář agentury Czechtrade v Bruselu byla v roce 2009 zrušena.

CZELO

Česká styčná kancelář pro výzkum a vývoj
98, rue du Trône
B - 1050 Bruxelles-Ixelles
Tel.: 02/514 66 72/73/74, 02 5000980
E-mail: voseckova@tc.cz
Web: www.czelo.cz

SN Consultancies

Boîte: 30
Avenue des Saisons 100 – 102, box 30
1050 Bruxelles
Tel.: 02/639 39 02
Fax: 02/639 39 11
E-mail: ludovit.balazs@sn-consultancies.com, info@sn-consultancies.com
Web: www.sn-consultancies.com

České dráhy, a.s.

Zastoupení u CER (Community of European Railways)
Avenue des Arts, 53

B 1000 - Bruxelles
Tel.: 02/213 08 84
Fax: 02/511 33 71
E-mail: cdraym@skynet.be

Zastoupení Agrární komory ČR

Karel Matoušek
876, Chaussée d'Alseberg
1180 Bruxelles
Tel./fax: 02/376 10 81
Email: km.agri@skynet.be

V Bruselu působí také:

Stálé zastoupení České republiky při Evropské Unii

15, rue Caroly
1050 Bruxelles – Ixelles
Tel: (+322) 2130 111
Fax: (+322) 2130 185
Email: eu.brussels@embassy.mzv.cz
Web: www.czechrep.be nebo www.mzv.cz

Dále má zastoupení:

Delegace hl. m. Prahy při EU, Zastoupení Středočeského, Jihočeského, Libereckého, Jihomoravského, Karlovarského, Královéhradeckého, Moravskoslezského, Pardubického, Plzeňského, Ústeckého kraje a kraje Vysočina při Evropské unii.

1.17. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- 100 Záchranná služba & požárníci
- 101 Federální policie
- 103 Dítě v tísni
- 105 Belgický červený kříž
- 106 Krizová linka
- 110 Evropské centrum pro ztracené děti
- 112 Evropská krizová linka
- 1204 Informace o telefonních číslech v zahraničí (nizozemština)
- 1207 Informace o telefonních číslech v Belgii (nizozemština)
- 1304 Informace o telefonních číslech v zahraničí (francouzština)
- 1307 Informace o telefonních číslech v Belgii (francouzština)
- 070/344344 – ztracená nebo ukradená karta
- 02/723323 – letiště v Bruselu (Zaventem)
- 0900/700 00 (volání z Belgie) – letiště Zaventem – helpdesk
- 0032 753 77 53 (volání ze zahraničí z pevné linky) – letiště Zaventem
- 02/210 64 30 – ČSA Brusel
- 02/2139111 – Stálé zastoupení České republiky při Evropské unii v Bruselu

Poznámka: Uvedená čísla se vytáčí přímo. Předvolba pro Belgii je 0032, pak následuje místní telefonní číslo bez nuly. V teritoriu se telefonní číslo vytáčí bez předvolby s nulou.

1.18. Internetové informační zdroje

Vláda a ministerstva:

- Federální vláda www.fgov.be
- Vlámská vláda www.flanders.be
- Valonská vláda www.wallonie.be
- Vláda regionu Brusel www.bruxelles.irisnet.be

Podnikání a obchod:

- Federální úřad pro zahraniční investice www.invest.belgium.be
- Ministerstvo hospodářství <http://mineco.fgov.be>
- Agentura pro zahraniční obchod www.abh-ace.org

Hospodářství – statistika:

- Belgický statistický úřad <http://statbel.fgov.be>

Makroekonomické analýzy:

- Ministerstvo hospodářství <http://mineco.fgov.be>
- Belgická národní banka www.nbb.be
- Legislativa, sbírky zákonů www.just.fgov.be

Obchodní příležitosti:

- Belgický úřad pro zahraniční obchod www.abh-ace.org
- Vlámská proexportní agentura(F.I.T.) www.fitagnecy.be
- Valonská proexportní agentura(Awex) www.awex.be
- Bruselská proexportní agentura www.beci.be

Obchodní rejstřík:

- Moniteur belge www.ejustice.just.fgov.be/cgi_tsv/tsv.pl, www.ejustice.just.fgov.be/tsv/tsvf.htm,
www.ejustice.just.fgov.be/tsv_pub/tarif_f.htm

Finance a pojištění vývozu:

- Exportní garanční a pojišťovací agentura www.ducroire.be
- Bankovní asociace Belgie www.abb-bvb.be

Firemní katalog:

- TOP 100.000 společností www.trendstop.be
- ABC obchodní katalog www.abc-d.be
- Alloweb www.alloweb.com
- Kompass www.kompass.be
- Telefonní seznam firem www.directo.be

Vybrané profesní asociace:

- Federace obchodních a průmyslových komor www.cci.be
- Federace belgických podnikatelů www.vbo-feb.be
- Bankovní asociace www.abb.bvb.be
- Asociace cihlářů www.brique.be
- Federace cement. průmyslu www.febelcem.be
- Federace chemického průmyslu www.fedichem.be
- Asociace oděvního průmyslu www.belgianfashion.be
- Konfederace. stavebního průmyslu www.confederationconstruction.be
- Federace velkoobchodů www.fedis.be
- Federace ropného průmyslu www.petrolfed.be
- Federace plyn. průmyslu www.gazinfo.be
- Federace potravinářského průmyslu www.fevia.be
- Federace sklářského průmyslu www.vgi-fiv.be
- Federace grafického průmyslu www.febelgra.be
- Asociace pojišťoven www.upea.be
- Asociace papírenského průmyslu www.cebelpa.be
- Federace technologického průmyslu www.agoria.be
- Federace textilního průmyslu www.febeltex.be
- Federace obuvnického průmyslu www.febic.be
- Asociace výrobců, dovozců a distributorů zdrav. přístrojů a zařízení www.unamec.be
- Federace obchodníků a zpracovatelů dřeva www.fnn.be
- Federace dopravců www.febetra.be

Veletrhy a výstavy:

- Seznam <http://mineco.fgov.be/enterprises/index-en.htm> nebo www.exhibitions.be
- Brussels Expo www.brusselsexpo.be
- Antverpy Expo www.antwerpexpo.be
- Flanders Expo Gent www.flexpo.be
- Veletrhy Lutych www.fil.be
- Kortrijk Expo www.kortrijkexpo.be
- Gent/Gand Expo www.flandersexpo.be
- Feder. služba pro zahraniční investice <http://ib.fgov.be>
- Nově také: www.invest.belgium.be
- Vlámský úřad pro zahraniční investice www.ffio.be
- Valonský úřad pro zahraniční investice www.ofisa.be
- Bruselský úřad pro zahraniční investice www.investinbrussels.com

Finance a kapitálový trh:

- Směnné kurzy BNB www.nbb.be

Burza:

- Belgické futures a opce www.belfox.be
- Euronex www.euronext.com

Daně:

- účetnictví a daně www.minfin.fgov.be, www.taxup.com/belgie

České subjekty v Bruselu:

- CzechTrade www.czechtrade.cz
- České centrum Brusel www.czechcenter.cz
- Czech Business Representation www.cebre.cz
- CzechTourism www.czechtourism.com

Ostatní:

- Žluté stránky www.pagesdor.be, www.goudengids.be
- Internetové vyhledávače: www.google.be, www.metacrawler.be, www.altavista.be, www.yahoo.be, www.webbel.be, www.webguide.be, www.scoot.com

1.19. Adresy významných institucí

Typický pro Belgii je relativně veliký počet institucí, který je produktem federativního uspořádání Belgie, založeného na značné autonomii regionů.

Hlavní obchodní a průmyslové komory (celkem 16):

Belgian Chambers of Commerce and Industry (federace komor Belgi)

Avenue Louise 500 – 5th floor
B-1050 Brussels
Belgium

Tel.: 02/209 05 50

Fax: 02.209 05 68

Web: www.cci.be (přes tuto webovou stránku se lze dostat na komory v regionech)

Vereniging van Vlaamse kamers voor handel en nijverheid

Maetelaarslaan 41
B-9000 Gent

Association des chambres de commerce et d'industrie de Wallonie

Place Ryckmans 28
B-5000 Namur

BECI – Chambre de commerce et de l'industrie de Bruxelles

Avenue Louise 500
B-1050 Brussels

Tel.: 02/648 50 02

Fax: 02/640 93 28

Web: www.ccib.be

Smíšené komory:

ČBLK (Česko-belgicko-lucemburská smíšená obchodní komora v České republice)

Tato instituce je aktuálně nefunkční; připravuje se obnova její činnosti – zájemci o spolupráci mohou kontaktovat ZÚ Brusel se svými návrhy a připomínkami. K obnově práce komory, resp. klubu by mělo dojít podle okolností v roce 2012.

Anglická 20
CZ 120 00 Praha 2

Tel.: 261 352 090
Fax: 261 352 333
E-mail: cblkomora@nexta.cz
Web: www.cblchamber.cz

Hlavní podnikatelská sdružení:

FEB (Fédération des Entreprises de Belgique)

Sce des Relations Econ. Extérieures
Rue Ravenstein 4
B-1000 Bruxelles
Tel.: 02/515 08 11
Fax: 02/ 515 09 99
E-mail: info@vbo-feb.be
Web: <http://vbo-feb.be>

VEV (Vlaams economisch verbond)

Koningsstraat 154-158
B-1000 Brussel
Tel.: 02 229 81 11
Fax: 02 229 81 00
E-mail: info@voka.be
Web: www.voka.be

VKW (Association of Christian Employers and Business executives)

Sneeuwbeslaan 20
2610 Antwerpen
Tel.: 03/8292509
Fax: 03/8297680
Web: www.vkw.be

UWE (Union wallonne des entreprises)

Chemin du Stockoy 1-3
B-1300 Wavre
Tel.: 010/471944
Fax: 010/453343
Web: www.uwe.be

UEB (Union des entreprises de Bruxelles)

rue Botanique 75
B-1210 Bruxelles

AGORIA (kovo, elektro, plasty, auto, obranný průmysl)

Bd. A. Reyers 80
1030 Bruxelles
Fax: 02/7067800
Fax: 02/7067801
E-mail: infor@agoria.be
Web: www.agoria.be

FEDICHEM

Sq. Marie-Louise 49
1000 Bruxelles
Fax: 0032.2/2311301
e-mail: postmaster@fedichem.be
Web: www.vbo-feb.be/chemistry

Hlavní instituce pro podporu zahraničního obchodu, zejména pak belgického vývozu:

ACE (Agence pour le commerce extérieur)

Rue Montoyer 3
B-1000 Bruxelles
Tel.: 02/206 35 11
Fax: 02/ 203 18 12
E-mail: info@abh-ace.org

Flanders Investment and Trade

Gaucheretstraat 90
BE-1030 Brussels – Belgium
Tel: 02/ 227 53 11
Fax: 02/ 227 53 10
E-mail: info@fitagency.be
Web: www.fitagency.be

AWEX (Agence Wallonne a l'Exportation)

2, Place Sincléte
B-1080 Bruxelles
Tel.: 02/421 85 24
Fax: 02 /421 87 23
E-mail: mail@awex.wallonie.be
Web: www.wallonia-export.be

Brussels Export/BECI

Ministère de la Région
De Bruxelles-Capitale
Av. Louise 500/bte 4
1050 Bruxelles
Tel.: 02/645 25 67
Fax: 02 /645 25 70
E-mail: brusselsexport@mbrc.irisnet.be
Web: www.bruxelles-export.be

2. Vnitropolitická charakteristika

2.1. Stručná charakteristika politického systému

Konstituční monarchie:

Federální parlament je dvoukomorový. Sněmovna reprezentantů má 150 členů volených v přímých všeobecných volbách na 4 roky. Účast v parlamentních volbách je v Belgii ze zákona povinná pro všechny voliče starší 18 let.

Senát má 71 členů, z toho 40 volených na 4 roky, 21 jmenovaných parlamenty Společenství a 10 kooptovaných. Právo na členství v senátu mají rovněž královi potomci či následníci trůnu. Sněmovna vykonává legislativní práci a politickou kontrolu vlády. Pravomoc Senátu je značně omezená, výlučná kompetence senátu spočívá v arbitráži mezi složkami federace.

Hlavní politické strany:

Všechny tradiční politické směry (křesťanský, socialistický, liberální a také „zelený“) existují samostatně ve valonské a vlámské části země. Kromě toho především ve Vlámsku vyvíjejí aktivitu i výrazně nacionalisticky zaměřené formace, kterým jde více či méně o osamostatnění vlámské komunity.

Po demisi belgické vlády Yves Leterma 22.dubna 2010 proběhly 13. 6. 2010 v Belgii předčasné parlamentní volby, které přinesly následující výsledek:

Politická strana	Sněmovna zástupců - Počet mandátů (rozdíl oproti roku 2007)	Senát - Počet mandátů (rozdíl oproti roku 2007)
N-VA (Nová vlámská aliance)	27 (+27)*	9 (+9)*
PS (frankofonní socialisté)	26 (+6)	7 (+3)
MR (Reformní hnutí-frankofonní liberálové)	18 (-5)	4 (-2)
CD&V vlámsští křesťanští demokraté	17 (+17)*	4(+4)*
SP.A (vlámští socialisté)	13 (-1)	4 (=)
OpenVLD (vlámští liberálové)	13 (-5)	4 (-1)
Vlaams Belang (Vlámský zájem)	12 (-5)	3 (-2)
CDH (frankofonní Střed demokratických humanistů)	9 (-1)	2 (0)
Ecolo (frankofonní Zelení)	8 (=)	2 (=)
Groen (vlámští Zelení)	5 (+1)	1 (=)

Lijst Dedecker (Seznam Dedecker)	1 (-4)	0 (-1)
PP (frankofonní Lidová strana)	1 (0)	0
Celkem	150	40

Vítězná vlámská strana N-VA je pokládána za pravicovou stranu a hlavním cílem jejího programu je dosáhnout rozdělení Belgie ve dvou etapách. První by znamenala vytvoření konfederace Vlámka a Valonska. Brusel by bylo město pod společnou správou. Druhá etapa znamená „vypaření“ Belgie a vznik samostatného Vlámka.

PS, levicová socialistická strana, která vyhrála volby ve Valonsku, má jako své programové priority řešení sociálně ekonomických problémů.

2.2. Hlava státu (jméno, kompetence)

Králem je Jeho Veličenstvo **Albert II.** Slavnostní přísahu složil 9. srpna 1993 a Belgie si připomíná, že je to již 18 let, co zemřel král Baudouin a nastoupil na trůn jeho bratr Albert II. Ten se tak stal šestým belgickým panovníkem od roku 1831. Král přijímá hlavy států; má zákonodárnou moc, schvaluje a vyhlašuje zákony. Může rozpustit poslaneckou sněmovnu. Může ukončit zasedání parlamentu nebo svolat jeho mimořádné zasedání. Král je nejvyšším představitelem výkonné moci. Z tohoto titulu jmenuje a odvolává ministry, řídí ozbrojené síly a uděluje hodnosti. Král buď přímo, nebo na návrh vlády jmenuje soudce. Disponuje pravomocí pro udělení milosti, může odložit nebo snížit tresty. Král nevykonává žádnou pravomoc z titulu své osoby. Jsou to ministři, kteří spolupodepisují návrhy zákonů schválené parlamentem a vstupují v platnost následně po uveřejnění v Královských výnosech. Jeho role je velmi patrná v období politických krizí v Belgii.

Specifické pravomoci krále si vynucují postupy, které nejsou v mezinárodních vztazích běžné. Při podpisu bilaterální smlouvy, předává belgický ministr zahraničních věcí pouze písemné ujištění, kdo má za Belgii mandát k podpisu smlouvy. Tzv. plné moci zasílá Belgie s měsíčním zpožděním a jsou podepsány králem a spolupodepsány ministrem zahraničních věcí.

2.3. Složení vlády

První předseda Rady Evropské unie byl vybrán dne 19. 11. 2009 a stal se jím belgický předseda vlády Herman Van Rompuy. Tato, pro Belgii velmi honorifikující, událost vyvolala nezbytně demisi jeho vlády a jmenování nového předsedy vlády, kterým se stal opět Yves Leterme. Protože Yves Leterme byl ve vládě Hermana Van Rompuye ministrem zahraničních věcí, vyvolalo to další změny ve složení federální vlády.

Dne 22. dubna 2010 podal předseda vlády Yves Leterme demisi po té, co z vládní koalice vystoupila vlámská liberální strana Open VLD. Důvodem pro vystoupení Open VLD byla skutečnost, že se nepodařilo splnit dohodnutý termín řešení institucionálních reforem Belgie. Předčasné volby proběhly 13. června 2010. Vláda Yves Leterma byla pověřena vyřizováním běžných záležitostí. Král Albert II jmenoval Elia Di Rupa, prezidenta PS (frankofonní socialisté) vítězná strany ve Valonsku, „preformateurem“. To znamená, nikoliv pověření sestavením návrhu nové vlády, ale pověření jednáním o možné shodě možných koaličních stran. Elia Di Rupo podává během srpna opakovaně demisi, král ji nakonec přijímá a jmenuje předsedy Dolní a Horní komory jako „médiateurs“ – zprostředkovatele, jednání pokračují během září 2010.

Předsedou Dolní komory byl zvolen André Flahaut (PS) a Horní komory Danny Pieters (N-VA). Předsednictví Belgie v Radě EU v 2. pololetí 2010 vedla tedy vláda v demisi.

Po celý rok 2011 pokračovaly přerušovaně a s různou intenzitou rozhovory o nové vládě na základě výsledků voleb v červnu 2010. Samotný dlouhý průběh těchto jednání je i s velmi krátkým časovým odstupem nezajímavý a nepodstatný. Důležitým momentem bylo dosažení dohody osmi politických stran na „institucionální dohodě“ v červenci 2011. Dohoda, která dále posiluje regionální pravomoci na úkor

federace, byla předpokladem dalšího postupu, ale zároveň také cílovou stanicí pro vítěze voleb vlámské strany N-VA, jejímž programem je dosažení minimálně konfederálního zřízení.

Až v závěru roku 2011, po kulminujících vyjednáváních, bylo 5. 12. 2011 oznámeno sestavení nové koaliční vlády složené ze zástupců šesti stran, které předtím dojednaly institucionální dohodu, podobu rozpočtu na tři roky dopředu a rámec budoucích sociálních a hospodářských reforem.

Roli hlavy státu v poslední dlouhé krizi nelze přeceňovat, ale je nutné uznat, že král Albert II. několikrát zapůsobil jako záchranná brzda ve chvílích, kdy se jednání dostala na pokraj rozpadu a směřovala do těžko řešitelného patu.

Vládu lze z hlediska její základní politické orientace označit za středovou. Vládní koalici tvoří šest stran (proporčně po třech z Vlámka a z Valonska) v zásadě v tradičním ideologickém formátu – socialisté, liberálové a demokratické strany politického středu – křesťanští demokraté a humanisté. Vlády se nebudou účastnit environmentálních stran, které ovšem podporují rozpočet a reformy. V opozici zůstává vítěz voleb ve Vlámku nacionalistická strana N-VA Barta de Wevera.

Po oznámení dohody o složení vlády nabral vývoj okamžitě vysoké tempo. Ještě ten samý den večer přinesl Elio di Rupo seznam jmen ministrů a státních tajemníků králi Albertovi II., který návrh okamžitě podepsal. V úterý dopoledne se poprvé sešla nová vláda, aby připravila programové prohlášení. Odpoledne složila vláda přísahu. Následující den představila programové prohlášení v parlamentu, jehož důvěru získala vláda v sobotu 10. 12. 2011. Hlasování proběhlo bez překvapení. Všechny koaliční strany (PS, CD&V, MR, SP.A, Open VLD a CDH) hlasovaly pro a všechny mimovládní strany (N-VA, Ecolo-Groen, FDF, Vlaams Belang, LDD a MLD) hlasovaly proti. Ze 143 přítomných poslanců politických stran zastoupených ve sněmovně na základě voleb v roce 2010 hlasovalo 89 pro a 54 proti.

Nová belgická vláda je úsporná už svým formátem – pouze 13 ministrů (včetně premiéra) a 6 státních tajemníků, tj. úspora tří postů oproti dosavadnímu modelu 15 + 7. Každá ze stran má jednoho vicepremiéra. Rozdělení vlivu a portfolií mezi strany vládní koalice je následující:

- PS – premiér + 2 ministři a 1 st. tajemník + předseda sněmovny
- MR – 3 ministři
- CDH – 1 ministr a 1 st. taj.
- CD&V – 2 ministři a 2 st. taj. + předseda Senátu
- Open VLD – 2 ministři a 1 st. taj.
- SP.A – 2 ministři a 1 st. taj.

Personální složení:

- Premiér – Elio di Rupo (PS)
- Ministr financí a udržitelného rozvoje + vicepremiér – Steven Vanackere (CD&V) – dosud zahraničí
- Ministr zahraničí, zahraničního obchodu a evropských záležitostí + vicepremiér – Didier Reynders (MR) – dosud finance
- Ministr ekonomiky, spotřebitelů a pro otázky Severního moře + vicepremiér – Johan Vande Lanotte (SP.A)
- Ministryně sociálních věcí, zdravotnictví a kultury + vicepremiérka – Laurette Onkelinx (PS)
- Ministr pro důchody + vicepremiér – Vincent Van Quickenborne (L'Open VLD)
- Ministr vnitra + vicepremiérka – Joelle Milquet (CDH)
- Ministr obrany – Peter de Crem (CD&V)
- Ministryně spravedlnosti – Annemie Turtelboom (L'Open VLD)
- Ministerstvo pro otázky střední vrstvy, MSP, OSVČ a zemědělství, – Sabine Laruelle (MR)
- Ministerstvo pro státní podniky, vědu a rozvojovou spolupráci – Pierre Magnette (PS)
- Ministr rozpočtu a zjednodušování administrativy – Olivier Chastel (MR)
- Ministryně zaměstnanosti M. de Coninck (SP.A)

Vláda od počátku čelí ostré kritice (zejména z řad poslanců N-VA) konstatováním, že i když se strana N-VA (vítěz voleb a nejsilnější strana ve Vlámku) dobrovolně rozhodla neúčastnit se jednání o sestavení

vlády, tak to nečiní tuto vládu nelegální. To, že N-VA stanula v opozici byla jen její volba. Podle premiéra legitimita vlády stojí na společném a většinovém řešení krize, ve které se země nachází.

Na kritiku ze strany zelených, že jeho vláda bude konzervativní, reagoval premiér tak, že jde naopak o vládu změn, změn hlubokých a trvalých, které ale nenaruší sociální a federální model Belgie.

Prvním neodkladným úkolem vlády bylo zvládnutí ekonomického vývoje, znovuzískání důvěry finančních trhů. Vláda musela přesvědčivě a neoblomně trvat na snižování státního dluhu, který se blížil 100 % HDP, a to za podmínek vyhlídky nízkého růstu v roce 2012.

Sociální situace, resp. sociální smír je vysokou hodnotou ale současně křehkou kategorií v současné Belgii. Pro vládu vedenou socialisty bude tato hodnota klíčovou, což naznačuje úsilí za žádnou cenu nesnížit kupní sílu obyvatelstva. Elio di Rupo usilovně obhajuje „sociální bezpečnost“, kterou označuje za majetek všech obyvatel Belgie. Demonstrace organizované odborovými centrály brzy po ustanovení vlády ukázaly, že prosazení sociálních reforem, jako základu perspektivního vývoje Belgie, nebude vůbec snadné.

Rozpor a stálá rivalita dvou základních rovin moci – federální a regionální – nejsou nástupem nové vlády zcela odstraněny. Hlavními protagonisty v tomto střetu budou paradoxně nevládní strany – N-VA, která ovládá regionální vládu ve Vlámku, a na druhé straně zelení (Ecolo), která bude silnou pákou na obranu zájmů Valonska při uskutečňování reforem (strana podpořila institucionální dohodu).

Problémem, jehož dosah nelze předjímat, je demokratický deficit na vlámské straně, kde nejsilnější a vítězná strana je v opozici, a zájmy Vlámka na úrovni federální budou hájit strany, které nemají většinovou podporu ve svém regionu. Preference N-VA navíc posilují – její preference ve Vlámku se pohybují kolem 40 %, je tedy aktuálně silnější než vlámské strany ve federální vládě dohromady. Tento vývoj je vážnou výzvou hlavně pro obě nesocialistické vlámské strany – křesťanské demokraty a liberály. Pokud by tyto strany měly nadále ztrácet preference ve Vlámku, jejich účast ve federální vládě by se ukázala z hlediska jejich vlastních zájmů jako kontraproduktivní.

Pozice premiéra Elia di Rupa není příliš silná, ale také ne beznadějná. Všichni si uvědomují, že za ním je velký kus cesty od voleb v červnu 2010. Hlavní zásluhu za vyjednání a sestavení vlády mu nelze upřít. Belgie čelí hned několika krizím a nemá lepší alternativu dalšího pokračování existence federálního státu. Institucionální krize byla dočasně zažehnána a rozpad země není na pořadu dne. Krize eura a dluhová krize zůstávají velkými hrozbami – problémy bank ani státní dluh ale nelze lehce přičíst jednomu nebo druhému regionu. Totéž platí pro sociální situaci, která se zdá být sice vyhocenější ve Valonsku, ale ani vyspělejší a pružnější sever nemusí být imunní, pokud se země dostane do déle trvající recese.

Zásluhy Elia di Rupa na vyřešení politické krize ocenili zejména Belgičané z Valonska a z Bruselu, kde v průzkumech popularity jasně vedl. Ve Vlámku má největší preference Bart de Wever, ale hned za ním byl opět, i když s velkým odstupem, Elio di Rupo, dokonce před předními vlámskými politiky jako jsou bývalý premiér Y. Leterme (nyní zástupce GT OECD) nebo předsedové křesťanských demokratů Wouter Beke a liberálů Alexander di Croo, či Guy Verhofstadt.

Aktuální složení vlád federovaných jednotek:

Federální uspořádání Belgického království na 3 regiony a 3 společenství a dělba kompetencí mezi vládami regionů a společenství a federální vládou již spíše odpovídá konfederaci než federaci. Některé kompetence jsou tak pouze v rukou vlád federovaných jednotek a federální vláda nemá v takovém případě pravomoc zasahovat. Je proto nutné znát i složení vlád regionů a společenství.

Vlámko (společná vláda regionu a společenství):

Vláda má 9 ministrů, to je o jednoho méně než předchozí vláda Kris Peeterse, kteří si rozdělili kompetence podle koaliční dohody podepsané v předvečer vlámského svátku třemi politickými stranami Vlámka- CD&V (křesťanští demokraté), N-VA (nacionalistická strana Nová vlámská aliance) a SP.a (socialisté).

- Kris Peeters, CD&V, ministerský předseda a zároveň ministr pro obecnou vládní politiku, hospodářství, zahraniční vztahy, zemědělství a rybolov a politiku venkova. Kris Peeters byl premiérem i předchozí vlámské vlády

- Hilde Crevits, CD&V, ministryně dopravy, veřejných prací
- Jo Vandeurzen, CD&V, ministr veřejného blaha, zdraví, rodiny. Vandeurzen byl ministr spravedlnosti ve federální vládě Yves Leterma a musel podat demisi v prosinci 2008 v souvislosti s aférou Fortis
- Joke Schauvliege, CD&V, ministryně životního prostředí, ochrany přírody a kultury
- Philippe Muyters, N-VA, ministr rozpočtu a financí, zaměstnanosti, regionálního rozvoje, národního bohatství a sportu. Muyters je předsedou zaměstnavatelského svazu a viceprezident hospodářské komory Vlámka
- Geert Bourgeois, N-VA, místopředseda vlády a ministr veřejných záležitostí, vnitra, integrace občanů, cestovního ruchu a vlámské periferie Bruselu; Bourgeois je nacionalistickou zbraní předsedy strany N-VA (Bart De Wever)
- Ingrid Lieten, SP.a, místopředsedkyně vlády, ministryně vědy, výzkumu, inovací, veřejných hospodářských nástrojů (včetně energie), médií, koordinace politiky boje proti chudobě
- Freya Van den Bossche, SP.a, ministryně bytové politiky, energie, sociální ekonomiky, politiky měst
- Pascal Smet, SP.a, ministr pro záležitosti Bruselu, ministr vzdělávání, rovných příležitostí, mládeže.
- Předsedou vlámského parlamentu se stal Jan Peumans, N-VA.

Valonský region:

- Rudy Demotte, (PS), předseda vlády a bude osobně řídit oblasti tzv. Marshallova plánu ekonomické obnovy, strukturálních fondů, zjednodušování administrativy, vydávání licencí na zbraně, mezinárodních vztahů, je také prvním ministrem ve vládě Frankofonního společenství
- Jean-Marc Nolle, (Ecolo), ministr energie, bytové politiky, veřejných funkcí, Aliance zaměstnanost-ekologie, je také ministrem ve vládě Frankofonního společenství
- André Antoine, CDH, ministr rozpočtu, financí, zaměstnanosti, vzdělání, sportu, je také ministrem ve vládě Frankofonního společenství
- Jean-Claude Marcourt, (PS), ministr hospodářství a zahraničního obchodu, je také ministrem ve vládě Frankofonního společenství
- Philippe Henry, (Ecolo), ministr regionálního rozvoje a dopravy
- Carlo di Antonio, (CDH), ministr zemědělství, rozvoje venkova, ochrany národního bohatství a přírody
- Paul Furlan, (PS), ministr pro místní politiku a politiku měst
- Eliane Tillieux, (PS), ministryně sociálních věcí a zdraví, jediná žena ve vládě

Vláda je složena z 8 ministrů, z toho 4 PS, 2 Ecolo, 2 CDH. Čtyři z nich mají kompetence také ve Frankofonním společenství. Předchozí vláda koalice PS a CDH měla 9 ministrů.

Předsedou valonského parlamentu je Patrick Dupriez (Ecolo).

Frankofonní společenství

- Rudy Demotte, (PS), předseda vlády
- Jean-Marc Nolle, (Ecolo), ministr veřejných funkcí, výzkumu, péče o děti
- André Antoine, (CDH), ministr rozpočtu, financí, sportu, sociálního rozvoje
- Marie-Do. Simonet, (CDH), ministryně pro základní vzdělávání
- Jean-Claude Marcourt, (PS), ministr vysokoškolského vzdělávání
- Evelyne Huytebroeck, (Ecolo), ministryně pro mládež a pomoc mládeži, je také ministryní ve vládě Bruselského regionu
- Fadila Laanan, (PS), ministryně kultury, audiovizuální kultury, zdraví

Vláda je složena ze 7 ministrů, 3 PS, 2 Ecolo, 2 CDH, z nichž 5 působí také v regionálních vládách.

Předsedou parlamentu Frankofonního společenství se stal Jean-Charles Luperto (PS).

Region - hlavní město Brusel

- Charles Picqué, (PS), předseda vlády
- Evelyne Huytebroeck, (Ecolo), ministryně životního prostředí, energie
- Benoît Cerexhe, (CDH), ministr zaměstnanosti, hospodářství, zahraničního obchodu, vědy a výzkumu

- Guy Vanhengel, (Open VLD), ministr rozpočtu a financí, vnější vztahy
- Brigitte Grouwels, (CD&V), ministryně dopravy a veřejných prací, (může být ještě upřesněno)
- Christos Doulkeridis, (Ecolo), ministr pro bytovou politiku a prezident Cocof; (pozn.: Komise frankofonního společenství v Bruselu)
- Emir Kir, (PS), ministr ochrany národního bohatství, urbanismu a čistoty měst
- Bruno De Lille, (Groen), ministr dopravy, (může být ještě upřesněno)

Vláda je složena z 8 ministrů, 5 z nich působilo i v předchozí vládě Charlese Picqué, 3 jsou noví. Charles Picqué je již po čtvrté předsedou bruselské vlády. 5 ministrů pochází z frankofonních politických stran, 3 z vlámských politických stran.

Předsedkyní parlamentu regionu hlavního města Brusel je Françoise Dupuis (PS).

3. Zahraničně-politická orientace

3.1. Členství v mezinárodních organizacích a regionálních uskupeních

OSN: UNESCO, UNICEF, UNHCR, FAO, WTO, IBRD, MMF, MAAE, a další

3.2. Účast země na mnohostranných smlouvách a dohodách

- NATO: OECD
- ZEU: EBRD
- EU: UEBl (Hospodářská unie belgicko-lucemburská)
- RE: OBSE

3.3. Přehled bilaterálních smluv s ČR (včetně data vstupu) – mimo smluv dle kap.7.1.

- Smlouva o přistoupení ČR k EU: Smlouva mezi Belgickým královstvím, Dánským královstvím, Spolkovou republikou Německo, Řeckou republikou, Španělským královstvím, Francouzskou republikou, Irskem, Italskou republikou, Lucemburským velkovévodstvím, Nizozemským královstvím, Rakouskou republikou, Portugalskou republikou, Finskou republikou, Švédským královstvím, Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irsku (členskými státy Evropské unie) a Českou republikou, Estonskou republikou, Kyprskou republikou, Lotyšskou republikou, Litevskou republikou, Maďarskou republikou, Republikou Malta, Polskou republikou, Republikou Slovinsko, Slovenskou republikou o přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyprské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky k Evropské unii, Athény, 16. 4. 2003, vstup v platnost: 1. 5. 2004, publikace :č. 44/2004 Sb.
- Úmluva o vydávání zločinců a právní pomoci ve věcech trestních uzavřená mezi republikou Československou a královstvím Belgickým, Brusel, 19. 7. 1927, č. 79/1928 Sb., vstup v platnost: 23. 5. 1928
- Úmluva o řízení smírčím, rozhodčím a soudním mezi republikou Československou a královstvím Belgickým, Praha, 23. 4. 1929, publikace č. 25/1931 Sb., vstup v platnost: 4. 11. 1930
- Ujednání mezi vládou československou a vládou belgickou o přijímání cizinců, kteří se chtějí zdokonalit ve svých znalostech odborných a jazykových, Brusel, 16. 10. 1937, vstup v platnost: 1. 1. 1938
- Dohoda o kulturních stycích mezi republikou Československou a královstvím Belgickým, Praha , 6. 3. 1947, publikace č. 41/1949 Sb., vstup v platnost: 6. 3. 1947
- Prohlášení mezi Československem a Belgií o vzájemném bezplatném vydávání opisů listin osobního stavu žádaných v zájmu administrativním a ve prospěch nemajetných osob, Praha, 10. 3. 1948, publikace č. 42/1949 Sb., vstup v platnost: 9. 4. 1948
- Dohoda mezi Československou republikou ze strany jedné a Belgií a Lucemburským velkovévodstvím ze strany druhé o náhradě za jisté belgické a lucemburské zájmy v Československu a Dodatkový protokol, Brusel, 30. 9. 1952, vstup v platnost: 23. 1. 1967
- Dodatek k Dohodě mezi Československou republikou ze strany jedné a Belgií a Lucemburským velkovévodstvím ze strany druhé o náhradě za jisté belgické a lucemburské zájmy v Československu a k Dodatkovému protokolu ze dne 30. září 1952, Praha, 6. 7. 1964, vstup v platnost: 23. 1. 1967
- Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Belgického království o mezinárodní silniční dopravě, Praha, 17. 4. 1968, publikace č. 110/1969 Sb., vstup v platnost: 31. 10. 1968
- Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Belgickým královstvím o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku.

- K této smlouvě byl podepsán v roce 2010 dodatek umožňující Belgii poskytovat informace o podezřelých finančních transakcích a účtech zahraničních (českých) subjektů. Praha, 16. 12. 1996, publikace č. 95/2000 Sb., vstup v platnost: 24. 7. 2000
- Dohoda o podpoře a ochraně investic mezi ČSFR-UEBL (Union Economique Belgo-Luxembourgeoise). ČR jedná o zrušení této dohody, respektive Lisabonská smlouva předpokládá rušení bilaterálních dohod tohoto charakteru mezi ČS EU, publikace č. 574/192 Sb., vstup v platnost: 13. 2. 1992
- Konzulární úmluva mezi Československou socialistickou republikou a Belgickým královstvím, Brusel, 15. 6. 1976, publikace č. 41/1979 Sb., vstup v platnost: 12. 8. 1978
- Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Belgickým královstvím o právní pomoci ve věcech občanských, rodinných a obchodních, Praha, 15. 10. 1984, publikace č. 59/1986 Sb., vstup v platnost: 1. 9. 1986
- Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Belgického království o spolupráci v oblasti zdravotnictví a lékařských věd, Brusel, 16. 9. 1987, publikace č. 579/1992 Sb., vstup v platnost: 22. 8. 1989
- Dohoda mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a vládou Belgického království o spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí, Praha, 23. 6. 1991, vstup v platnost: 23. 6. 1991
- Dodatek k dohodě mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem školství, mládeže a sportu Slovenské republiky a Sdružením pro šíření výchovy a vzdělávání v zahraničí A.P.E.F.E., Praha, 15. 5. 1992, vstup v platnost: není v Dodatku stanoven
- Ujednání mezi Ministerstvem obrany České republiky a Ministerstvem národní obrany Belgického království o vzájemných stycích ve vojenské oblasti, Praha, 6. 9. 1994, vstup v platnost: 6. 9. 1994
- Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem Vlámského společenství Belgického království o spolupráci v oblasti středního školství, Brusel, 16. 11. 1995, publikace č. 40/1996 Sb., vstup v platnost: 16. 11. 1995
- Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Generálním komisariátem pro mezinárodní vztahy Francouzského společenství Belgie o rozvoji česko-francouzských tříd a jejich činnosti v gymnáziích v České republice, Praha, 21. 12. 2000, publikace č. 9/2001 Sb., vstup v platnost: 21. 12. 2000
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Belgického království o letecké dopravě, Brusel, 6. 4. 1998, publikace č. 129/2003, vstup v platnost: 23. 6. 2006
- Dohoda o spolupráci mezi vládou ČR a vládou Francouzského společenství Belgie a vládou regionu Valonsko ze dne 28. 3. 2001, publikace č. 114/2002, vstup v platnost: 22. 7. 2002
- Dohoda o spolupráci mezi vládou ČR a Vlámskou vládou ze dne 12. 2. 2002, Publikace č. 99/2003 Sb., vstup v platnost: 29. 5. 2003

Poznámka: Dohody, které vstoupily v platnost před rozdělením ČSFR byly převzaty do právního řádu České republiky k 1. 1. 1993.

4. Ekonomická charakteristika země

4.1. Zhodnocení hospodářského vývoje za minulý rok, předpověď dalšího vývoje

Ekonomická politika všeobecně:

Belgická ekonomika byla až do roku 2008 ve fázi stabilního růstu. Politika vyrovnaného rozpočtu, kterou Belgie realizovala celé desetiletí umožnila snížení veřejného dluhu v poměru k HDP a tím vytvořila příznivé makroekonomické podmínky pro oživení ekonomiky. Navíc strukturální reformy, obzvláště na trhu práce přinášely pozitivní výsledky.

Finanční a následně hospodářská krize, která se v Belgii začala projevovat od podzimu 2008, ovlivnila negativně vývoj belgického hospodářství. V zásadě všechny makroekonomické ukazatele vykazovaly nepříznivý vývoj, recese – pokles HDP, opětovný růst vnitřní zadluženosti nad 100 % HDP, deflace, snížení investic, nárůst úpadků firem, růst nezaměstnanosti.

Rok 2010 přináší zlepšení, prognózy ekonomického vývoje jsou optimističtější, avšak dopady do sociální oblasti (snížení příjmů obyvatelstva, růst nezaměstnanosti,...) bude ještě vážným politickým tématem nejbližšího období. Druhá vlna hospodářské krize v roce 2011 ještě více zkomplikovala reformní snahy nové belgické vlády, která musí čelit jednak hrozbě finančních trhů ohledně ztráty důvěryhodnosti, ale také zpřísněným podmínkám ekonomického vládnutí v rámci Evropské unie.

Dlouhodobým problémem zůstává stárnutí populace. Belgie vytváří zvláštní fond „předfinancování“ nákladů na stárnutí obyvatel, do kterého se vláda zavázala, že bude přispívat od 0,3 % HDP v roce 2010 až 1,5 % HDP v roce 2013. V krizových letech se Belgii nedaří vytvořit přebytek rozpočtu pro financování tohoto fondu. Z tohoto fondu bude Belgie financovat sociální výdaje až do roku 2030. Avšak kulminujícího bodu bude dosaženo až v roce 2050. Pro toto období bude muset Belgie ještě provést další strukturální změny v této oblasti, kupř. prosazování pozdějšího odchodu do důchodu, omezování předčasného odchodu do důchodu, zvyšovat podíl zaměstnaných osob a další.

Dlouhodobým úkolem zůstává reforma trhu práce a podpora vytváření nových pracovních míst. Konkrétně se vláda v ekonomické politice soustřeďuje na zvýšení celkové zaměstnanosti práceschopného obyvatelstva. Charakteristický je proces směřující k „regionalizaci“ politiky zaměstnanosti. To by mohlo vést k rozdílným opatřením ve Vlámsku a Valonsku. Vlámsko má největší problém se zaměstnaností osob nad 50 let, zatímco Valonsko má problém se zapojením do práce mladých osob a čerstvých absolventů škol.

Belgii se podařilo podstatně zvýšit počet vysokoškolských studentů, včetně vhodného oborového zaměření. Avšak za cenu vysokých nákladů, které nejsou udržitelné a dlouhodobě by ohrožovaly kvalitu výuky. Reforma řeší otázky placení/zvýšení školného, zavedení poplatků při zápisu na studia, omezení délky studia, atd.

Zvláštní a pozitivní roli v belgické ekonomice hrál finanční sektor, který se jevil jako zdravý, dynamický a stabilní. V Belgii nedošlo celá desetiletí k žádné negativní události v bankovním sektoru. Banky dokázaly velmi dobře využít úspory domácností pro expanzi a růst, správně orientovaly investice a přispěly k celkovému růstu ekonomiky. Specifikou belgického finančního systému je koncentrace mezi čtyři „konglomeráty“ bank-pojišťoven.

Od 1. pololetí 2008 však došlo k výkyvu, způsobenému obecným zpomalením růstu, prudkým zvýšením inflace, vlivem vývoje na světových trzích a dopady hypoteční krize v USA. Belgická burza zaznamenala výrazný pokles, který se týkal především bank. To vedlo k zpochybňování politiky některých velkých akvizic/investic bank (koncentrace kapitálu), kterým scházela likvidita. Tento vývoj přerostl od konce září 2008 v bankovní krizi. Belgická vláda musela přijmout opatření na záchranu nejvýznamnějších bank v Belgii FORTIS, DEXIA, KBC a pojišťovny Ethias. Bankovní a finanční krize velmi negativně ovlivnila i ekonomický vývoj. Rok 2009 byl již plně pod vlivem globální hospodářské krize. Došlo k recesi, zvýšení inflace a, růstu nezaměstnanosti.

Belgie nedisponuje většími zásobami přírodních surovin, a proto se belgická ekonomika historicky orientuje na zpracovatelský průmysl – výroba oceli, automobilů, chemických látek, léčiv, umělých hmot, textilu, potravin a na služby, které představují téměř tři čtvrtiny HDP.

Existují i faktory působící negativně na belgickou ekonomiku a tím je příliš drahá pracovní síla, která je hlavním důvodem postupného poklesu konkurenceschopnosti belgického exportu. Jednotkové náklady na pracovní sílu rostly rychleji než produktivita práce, která je však v Belgii v porovnání s ostatními zeměmi světa velmi vysoká. Exportní výkonnost Belgie je velmi vysoká, Belgie patří mezi deset největších exportérů světa a vyváží zhruba trojnásobný objem než ČR při stejném počtu obyvatelstva.

Belgie, podobně jako Česká republika, představuje liberální, otevřenou ekonomiku se značnou závislostí na zahraničních trzích, tedy na vývoji světové ekonomiky a zejména na situaci v sousedních zemích. Vývozy do Německa, Francie, Nizozemska, Lucemburska a Velké Británie představují téměř 60 % celkových vývozů Belgie.

Hospodářský vývoj Belgie byl od roku 2008 postihován dvojnásobně. Primárně byla belgická ekonomika zasažena v počátku roku 2008, tak jako i ostatní země růstem cen energie, paliv, pohonných hmot a potravin, avšak druhotně ovlivňuje vývoj belgické ekonomiky také zpomalování růstu v zemích, které jsou rozhodujícím odbytištěm Belgie.

Na tento vývoj navázala bankovní a následně hospodářská krize, která se plně projevovala v roce 2009.

Situaci v roce 2010 vystihuje prohlášení guvernéra Belgické národní banky, který řekl: „Recese v Belgii skončila, krize však stále trvá!“

K celkově negativnímu obrazu vývoje belgické ekonomiky po roce 2008 přispívala i politická situace v zemi. V Belgii proběhly 13. 6. 2010 předčasné volby a trvalo více než jeden a půl roku, než se podařilo sestavit vládu. Belgičtí podnikatelé a zahraniční investoři nemají jistotu, že se avizované reformy doopravdy uskuteční a kdy. Týká se to celé řady oblastí majících dopad do financí a nákladů (změny daňového systému, regulace finančního a bankovního sektoru, sociálního a zdravotního pojištění, zavádění nebo omezování různých podpor projektů týkajících se ekonomického růstu, životního prostředí, koupěschopnosti obyvatelstva, zaměstnanosti, úspor energie, snižování CO₂, ad.). Tyto nejistoty se týkají jak podniků, tak státu. Po mnoha letech se Belgie nachází v situaci, kdy nebude moci pokračovat v politice snižování vysoké státní zadluženosti a tvorby „fondu stárnutí“. Tento stav vede k snižování tvorby fixního kapitálu, tedy ke snižování investic a přílivu zahraničních investorů.

Dopady finanční a bankovní krize USA se projeví plnou silou v Belgii již v poslední dekádě měsíce září 2008. Nizozemsko-francouzsko-lucemburská banka a pojišťovna Fortis se dostala během září 2008 do svízelné situace a bylo zřejmé, že by v krátké době mohlo dojít ke ztrátě likvidity. Belgická, nizozemská a lucemburská vláda na to reagovala ve dvou zásadních krocích. Nejdříve tyto vlády poskytly společnosti Fortis 11,2 miliardy € (Belgie 4,7; Nizozemsko 4,0 a Lucembursko 2,5 miliardy €). Tím vlády jednotlivých zemí získaly 49 % podíl ve filiálkách Fortis ve svých zemích.

Další postup těchto tří vlád se již nepodařilo koordinovat a vzápětí došlo k novému překvapivé dohodě vlád, která znamenala, že každá země si dokoupila zbývající část banky Fortis nacházející se na jejím území. Belgie tedy vložila do belgické části banky Fortis dalších 4,7 miliardy €. Belgická vláda si uvědomovala, že je to pro Belgii velké sousto a navíc se na vládu řítily problémy dalších bank a pojišťoven Dexia, Ethias a KBC. Belgická vláda se proto rozhodla, že odprodá 75 % banky Fortis francouzské bance BNP Paribas.

Celá operace byla provázena pádem kurzu akcií Fortis. Akcionáři holdingu Fortis, kteří ztratili významnou část své investice vyjádřili nesouhlas s postupem belgické (a nizozemské) vlády a se způsobem prodeje banky a obrátili se na soud s žalobou o zastavení prodeje. V prvním kole rozhodoval obchodní tribunál v Bruselu a žalobu odmítl. Akcionáři se odvolali a v odvolacím řízení jim dal soud za pravdu a pozastavil prodej banky Fortis francouzské bance BNP Paribas na 65 dní. Odvolací soud uznal, že prodej banky měl být schválen valnou hromadou akcionářů, což se nestalo a tím byla práva akcionářů dotčena a že rozhodnutí správní rady bylo učiněno pod nátlakem. Yves Leterme, předseda belgické vlády a Didier Reynders, ministr financí prohlásili, že odprodej banky byl správným rozhodnutím, nezbytným pro zajištění vkladů stádatelů, pro zachování cca 30 tisíc pracovních míst zaměstnanců banky Fortis a že bez tohoto opatření skutečně hrozil pád banky, který by znamenal rozvrat celého finančního systému v Belgii.

Dříve však než mohl kasační soud celou záležitost začít projednávat dostalo se na veřejnost, že se pracovníci kabinetu předsedy vlády a ministra spravedlnosti snažili ovlivnit rozhodnutí soudu 2. instance. Zásah výkonné moci do nezávislosti soudu vyvolal tak ostré reakce, že předseda vlády a ministr spravedlnosti a tím i celá vláda podali 19. 12. 2008 demisi.

Předmětem „záchrany“ nebyla jen banka Fortis, která zůstává žhavým tématem i nadále, ale i banky Dexia, KBC a pojišťovna Ethias.

Belgická vláda si uvědomovala, že největším nebezpečím pro banky a tedy pro celý finanční systém je nedůvěra. Po událostech kolem banky Fortis přišla poněkud překvapivě zpráva, že belgická vláda postupuje stejným způsobem i vůči belgicko-francouzské bance Dexia.

Protože v případě banky Fortis se o potížích, poklesu ceny akcií, velkých ambicích růstu a o výměně vedení vědělo již před prázdninami, tak se banka Dexia zdála být v relativní jistotě. Dexia má totiž jako hlavní portfolio obce, financování komunálních záležitostí. Nikdo nevznášel pochybnosti o likviditě a solventnosti. Zpráva o pomoci belgické vlády se objevila dříve, než varovné signály o možných potížích banky Dexia. Impulsem byl prudký pokles ceny akcií o 29 %, které se dostaly na hranici 7 €.

Belgická vláda nebyla na podporu banky Dexia sama. Rovněž francouzská ministryně hospodářství Christine Lagarde potvrdila účast Francie, v menší míře přispělo Lucembursko a svůj podíl ponese i další akcionáři banky, což jsou především obce. Záchraná akce představovala necelých 7 miliard €. Belgie poskytla 3 miliardy € rozložené mezi federální vládu, regiony a akcionáře, Francie přispěla rovněž 3 miliardami, přestože vlastnila jen okolo 14 % banky a zbytek Lucembursko – 376 milionů €.

Po záchraných operacích na pomoc bankám Fortis a Dexia byla Belgie nucena přistoupit k řešení krizové situace další finanční instituce. Tentokrát se nejednalo o banku, nýbrž o pojišťovnu Ethias. Jedná se o třetí největší pojišťovací ústav v Belgii a důvodem pro intervenci belgické vlády byly tzv. kapitalizované životní pojistky, které se svým charakterem rovnají klasickému vkladu ve spořitelně. Ethias se dostal do potíží s likviditou, a hrozil „run“ na tuto společnost. Na podpoře pojišťovny Ethias se dohodly jak federální vláda, tak vlády Valonska a Vlámka. Každá vláda vložila do této společnosti 0,5 miliardy € a získala tak 25 % + jednu akcii, což dává právo blokační minority. Předseda vlády Yves Leterme prohlásil, že tato opatření by měla být jen dočasná, nejdéle na 3 roky.

Po těchto operacích na pomoc bankám Fortis, Dexia a pojišťovny Ethias byla Belgie nucena přistoupit k řešení krizové situace další finanční instituce. Tentokrát se jednalo o banku KBC, která dosud odolávala vlivu globální finanční krize a dokonce těžila z odlivu zákazníků banky Fortis. Impulsem banky KBC k výzvě o pomoc belgické vládě byl vývoj na burze ve 3. dekádě října 2008, kdy akcie KBC ztratily 30 %, čímž bylo dosaženo minimum za posledních 12 let. Tento vývoj se nečekal, neboť banka KBC vykazovala pozitivní bilanci a do poslední chvíle dokonce nárůst vkladů obyvatelstva. KBC byla spíše obětí nervozity investorů, kteří se po zkušenostech s vývojem cen akcií ostatních bank začali akcií KBC zbavovat.

KBC byla také nepřímo „poškozena“ tím, že byla narušena podmínka rovné konkurence. Banky Fortis a Dexia měly již své úvěry garantovány belgickým státem a tak KBC měla ztíženou pozici při získávání potřebných úvěrů k navýšení likvidity.

Z těchto důvodů probíhala jednání v prvním kole o poskytnutí státní záruky na úvěry. Výsledkem jednání nebylo nakonec poskytnutí záruky na úvěry, nýbrž rekapitalizace KBC ve výši 3,5 miliardy €. Oproti postupu v případě banky Fortis nevedla tato finanční injekce k „částečnému znárodnění“ banky. Belgická vláda nedelegovala své zástupce do vedení banky. Vklad 3,5 miliard € byl považován za investici státu, která mu v budoucnu přinese dividendy.

Opatření na záchranu belgických bank byla doprovázena zvýšením záruk na vklady střadatelů na 100 000 €, aby se zabránilo panice, vybírání hotovosti, thesauraci nebo převodům kapitálu do zahraničí. Podobně reagovaly i ostatní země EU.

Ve druhé polovině roku 2011 musel stát v rámci záchrany banky Dexia zcela převzít pod státní kontrolu belgickou část této skupiny (Dexia Bank Belgique), což znamenalo totální znárodnění ústavu. Cena záchrany (odkoupení banky státem) je 4 mld. €. Při vědomí vážné hrozby pro celý bankovní sektor a národní ekonomiku zasahovala vláda s velkou razancí. V rozhodujícím okamžiku šlo o udržení důvěry trhů a vkladatelů. Ministr financí prohlásil, že vklady jsou garantovány na 200 %.

V situaci krize eurozóny bylo radikální a rychlé řešení problémů Dexie zřejmě nejlepším ze všech možných špatných řešení. Právě záchrana této banky, zastavení šíření paniky v bankovním sektoru (obchodování s akciemi Dexie muselo být dočasně zastaveno) byly vykoupeny dalším zhoršením výhledu belgického dluhu a vedlo k dalšímu poklesu belgického ratingu.

Kauza banky Dexia tímto aktem zdaleka neskončila. Bezprostřední kroky, které následovaly, znamenaly vyvedení toxických aktiv do tzv. „bad bank“ a přejmenování banky na Belfius. Byla vytvořena speciální vyšetřovací komise, která má do poloviny roku 2012 vypracovat doporučení dalších opatření, včetně vyvození trestní odpovědnosti za ztráty, které utrpěl státní rozpočet a akcionáři (často rozpočty měst, obcí).

Zároveň s operací na záchranu finančního systému Belgie byla zahájena jednání o opatřeních na podporu ekonomického růstu a zaměstnanosti.

Shodou okolností byla v září 2008 zahájena jednání mezi odbory a zaměstnavateli o nových kolektivních smlouvách na roky 2009 a 2010. Tato neuzavřená jednání byla jednou z příčin, proč federální vláda nemohla vyhlásit očekávaný soubor opatření. Jednání se podařilo uzavřít formou tzv. předběžné dohody až začátkem prosince 2008. Ujednání o navýšení mezd o tzv. indexaci a paušální měsíční příplatek bylo totiž základní informací pro vládu, která chtěla v rámci oživení ekonomiky snížit zatížení podnikatelů na pracovní sílu.

Kolektivní smlouvy nebyly jedinou překážkou, která bránila federální vládě, aby se dohodla o opatřeních na zmírnění dopadů bankovní krize. Tehdejší vláda byla složena z 5 koaličních stran, konzervativní, liberální i levicové a tak belgická vláda poměrně dlouho zvažovala, zda tato opatření mají dále prohloubit deficit veřejných financí, zda mají být zaměřena na zvýšení koupěschopnosti obyvatelstva, na zvýšení veřejných investic do infrastruktury a ekologických projektů, tedy na zvýšení poptávky nebo na zlepšení podnikatelského prostředí.

Regionální vlády Vlámka a Valonska a v menší míře i region hlavního města Brusel, které mají značnou ekonomickou samostatnost, nakonec předběhly federální vládu a vyhlásily vlastní opatření.

Ekonomická opatření ve Vlámku:

Vlámko, které mělo pravicovou vládu vedenou Kris Peetersem (CD&V) bylo v lepší hospodářské situaci, a tak přijatá opatření byla méně rozsáhlá, nicméně byla vyčíslena na hodnotu 842 milionů €:

- **Financování MSP:** největší část z opatření – 645 milionů € bylo určena na podporu financování malých a středních podniků jako záruky za úvěry, podpora investic a účastí.
- **Podpora zaměstnanosti:** Vlámko se touto tématikou zabývá již delší dobu. Nově bylo slíbeno poskytnout 10 milionů € na pomoc získávání práce pro mladistvé a osoby nad 55 let a 10 milionů € na vzdělávání a přeškolení.
- **Podpora veřejných a soukromých investic:** 45 milionů € bylo určeno na podporu inovací, zpracovávání vody a výstavbu protihlukových zábran.
- **Podpora výzkumu:** O 35 milionů € byl navýšen rozpočet výzkumného ústavu Imec, zaměřeného na mikro a nanotechnologie.

Rozpočet vykazoval rezervu cca 75 milionů € na případná další opatření vynucené vývojem situace.

Ekonomická opatření ve Valonsku:

Valonsko, které mělo (má stále) levicovou vládu vedenou Rudy Demottem (PS) přijalo poměrně rozsáhlá protikrizová opatření, která jsou vyčíslena na hodnotu 1,5 miliardy €:

- Urychlit investice.
- Zjednodušit přístup k úvěrům. Na tento projekt je v rozpočtu rezervováno 100 milionů €.
- Zaměstnanost, vzdělávání
- Aliance životní prostředí-zaměstnání.

- Zjednodušení administrativy.

Kritici opatření připomínali, že se jedná o projekty, které nejsou ničím nové, byly již dříve uváděny v různých programech vlády a hlavně jejich efekty se projeví až za několik let, zatímco oživení ekonomiky je potřebné realizovat ve velmi krátké době. Diskutována je i otázka založení „Investiční pokladny Valonska.“ Oponenti zpochybňují, že by vláda uměla řídit tuto banku lépe než tak činí dnes soukromé subjekty. Překvapivé nebyl příliš zpochybňován dopad opatření na rozpočet Valonska. Opatření totiž předpokládala, že výdaje budou rozloženy do několika let, bude využito i spojení veřejného a soukromého kapitálu a také, že regiony nebudou muset přispívat do federálního rozpočtu obvyklou dávkou, kterou využijí právě na podporu rozvoje regionální ekonomiky.

Ekonomická opatření v Bruselu – hlavní město:

Vláda regionu hlavního města Brusel se omezila na podporu financování podniků. Fond Bruxellois de Garantie (Bruselský záruční fond) bude moci poskytovat záruky za úvěry až do 80 % a maximální výše 250 tis. €. Kapitál Fondu byl k tomuto účelu navýšen o 17,5 mil. €.

Základní ekonomicko-politický problém Belgie spočíval v protikladu potřeby financovat opatření stimulující ekonomický růst a zaměstnanost a neprohloubit deficit veřejného rozpočtu nad únosnou mez. Rozpočtové kritérium převládlo. Pod tlakem EK, OECD a také regionálních vlád byla věnována mimořádná pozornost rozpočtu na rok 2010, abelgická vláda přijala „Plán stability“ s rozpočtovou politikou, která by měla vrátit Belgii rovnováhu v roce 2015. Maastrichtské kritérium (3 %) mělo být dosaženo v roce 2012, což byl požadavek Evropské komise i kvůli vysokému vnitřnímu dluhu Belgie. Belgie chtěla v původním Plánu stability dosáhnout deficitu 3 % až v roce 2013.

Z hlediska ekonomického vývoje v roce 2011 je třeba rozlišit poměrně dobrý první půlrok, ve kterém ekonomika rostla a vykazovala naději na trvalé zotavení, a druhou polovinu roku, kdy se růst zastavil. Ekonomika za celý rok vzrostla o 1,9 %. Část příčin nepříznivého vývoje ve druhé polovině roku leží mimo Belgii, ale odpovědností politické reprezentace země je, že nebyla schopná včas přijmout opatření, která by dopad nepříznivých vnějších faktorů snížila. Místo toho (a navíc), musela úřadující vláda masivní intervencí zachraňovat další banku – Dexia).

Belgická ekonomika jako celek ale stojí na solidních základech. Belgie sice překračuje kritérium schodku státního rozpočtu, ale nijak tragicky, a proto nebylo nespelnitelným úkolem najít úspory tak, aby se tento ukazatel do budoucna snižoval s velmi ambiciózním cílem dosažení 2,8 v roce 2012 a jeho vyrovnanosti v roce 2015.

Belgická národní banka vychází z toho, že dluhová krize (krize suverénních dluhů) odhalila strukturální poruchy fungování Hospodářské a měnové unie. Ukázala přesvědčivě, že společná měna působící v rámci společného hospodářského a finančního prostoru vytvořila extrémně hluboké a komplexní závislosti. Belgie z této situace vyvozuje, že právě toto selhání ukazuje naprostou nutnost pokračování integrace, kterou musí tlačit hospodářská politika. Krátká historie eura ukázala sílu, ale také limity tržních sil. Vede k zamyšlení nad důvodem, proč finanční trhy nereagovaly na nerovnováhy v prvních letech existence eura. Důsledkem tohoto pak byla současná tvrdá a excesivní odpověď na současnou krizi a zároveň další prohloubení ekonomických nerovnováh.

Významné události z ekonomické oblasti

K významným ekonomickým událostem patří rozhodnutí o další existenci výrobně montážního závodu OPEL Antverpy.

Americká společnost GM se po mnoha měsících zvažování rozhodla v roce 2009 odprodat 55 % svých evropských filiálek rakousko-kanadské společnosti Magna, která vystupovala v konsorciu s ruskou bankou Sberbank. Následně však od prodeje ustoupila a řeší situaci sama. Tato transakce se velmi dotkla zájmů Belgie. Výrobní závod Opel ve vlámských Antverpách, který montoval model Opel Astra zaměstnával 2 600 lidí a zavření výroby vyvolalo ztrátu práce nejen pro samotné zaměstnance závodu, ale celkem pro několik tisíc pracovníků v návaznosti na dodavatele a subdodavatele dílů a součástí.

Pro ČR je také významné rozhodnutí Banky KBC o diverzifikaci svých aktiv na základě požadavků Evropské komise. Důsledkem, který má dopad na investici KBC v ČR, je, že z ČSOB byla vyčleněna

pobočka ČSOB Slovensko a část akcií ve výši 40 % ČSOB je dána k prodeji na burze. KBC předpokládá rozšiřování svých aktivit ve střední Evropě, včetně ČR.

Brazílsko-belgická společnost InBev (dříve Interbrew), po té co realizovala akvizici amerických pivovarů Anheuser Busch, byla nucena prodat své dřívější investice ve střední a východní Evropě. Týká se to také pražského pivovaru Staropramen.

Podle belgického deníku L'Echo který se odvolává na důvěrné zdroje, byl jediným kandidátem na převzetí pivovaru Staropramen firma CVC. Jedná se o společnost, finanční fond, se sídlem v Londýně specializovanou na nákup a prodej „zadlužených“ firem. V Belgii je známa mimo jiné svou účastí jako akcionář v Belgické poště.

Proslýchá se, že společnost CVC angažovala celou řadu odborníků, kteří odešli z belgického vedení firmy Inbev. CVC údajně nabízela za tyto pivovary 1,5 miliardy €. Inbev očekával 2,6 až 2,8 mld. €. Inbev prodává nejen pražský pivovar Staropramen, ale celkem 11 pivovarů v 7 zemích střední a východní Evropě.

CVC vytvořila novou strukturu (společnost), která bude těchto 11 pivovarů řídit. CVC uvažuje, že sídlo této společnosti by perspektivně mohlo být v ČR, v Praze.

4.2. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (HDP/obyv., vývoj objemu HDP, podíl odvětví na tvorbě HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti)

Ukazatel/ rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
HDP (mil. €, neočištěné)	302 845	318 193	334 948	344 676	*335 170	348 087	354 780
HDP (růst v %)	2	2,8	2,8	0,8	-2,7	2,3	1,9
HDP/obyv. (tis.)*	28,8	30,1	31,4	32,1	31,3	32,1	32,7
Spotřeba soukromá (růst v %)	1,2	1,8	1,6	1	-1,5	2,3	0,8
Spotřeba veřejného sektoru (růst v %)	2,2	0	2,7	3,3	2,1	0,2	0,8
Tvorba hrubého fixního kapitálu (růst v %)	15,8	-12,4	3,6	3,4	7,4	-0,9	5,1
Inflace (v %, CPS)	2,5	2,3	1,8	4,5	0	2,3	3,5

Nezaměstnanost	8,5	8,3	7,5	7	7,9	8,3	7,2
Export zboží, služby (růst v %)	4,8	5	4,4	1,4	-11	9,9	13
Dovoz zboží (růst v %)	6,5	4,7	4,4	2,7	-10,9	8,7	14,6
Kurz USD	1,24	1,26	1,37	1,47	1,40	1,33	1,39
Kurz Kč	29,78	28,34	27,77	24,95	26,44	25,29	24,59

Zdroj: www.cnb.cz, www.nbb.be/belgostat, Rapport 2009, Evolution économique et financière, Banque Nationale de Belgique, Annexes statistiques str.224 -227, 246,247

* vlastní dopočty

Přehled vývoje HDP Belgie

	I/2009	II/2009	III/2009	IV/2009	I/2010	II/2010
HDP v mil. € (zákl. 2008)*	83 178	83 298	84 163	84 531	84 530	n.a.
Změna v % vůči předchozímu čtvrtletí	-1,7	+0,1	+1,0	+0,4	+0,0	+0,7
Změna v % vůči stejnému čtvrtletí předchozího roku	-3,7	-4,1	-2,7	-0,1	+1,6	+2,2

Zdroj: www.nbb.be

Přehled vývoje HDP Belgie

HDP* v mil. EUR	2009				2010				Za rok 2010		2011		Za rok 2011
	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV				
	85 968	86 030	86 963	87 324	87 770	348 087	88 530	88 830	88 742	88 678	354 780		

Zdroj: www.nbb.be

* základním rokem je rok 2009

Procentuální změna HDP vůči předchozímu roku

	2008	2009	2010	2011
Změna v % vůči předchozímu roku	0,9	-2,7	2,3	1,9

Zdroj: www.nbb.be

Za rok 2009 pokleslo HDP Belgie o -2,7 % oproti předchozímu roku. V roce 2010 se zvýšilo o 2,3 % a za rok 2011 o 1,9 %.

Vývoj nezaměstnanosti podle regionů

	2007	2008	2009	2010	2010	2011*
Nezaměstnanost	5,5	7,0	8,0	8,4	8,5	7,2
Brusel		16	15,9	17,4	17,4	16,5
Vlámsko		3,9	5	5,2	5,5	4,5
Valonsko		10,1	11,2	11,5	11,4	9,4

Zdroj: Rapport 2011 – Évolution économique et financière, p. 63

* první tři trimestry

Nejvyšší nezaměstnanost vykazuje kupodivu hlavní město Brusel a to s 16,5 % za první tři trimestry roku 2011, nejnižší dle očekávání region Vlámsko se 4,5 %.

Podrobnější komentáře k vývoji belgické ekonomiky lze získat z publikace belgického federálního ministerstva hospodářství: „Panorama de l'économie belge“ nebo též z publikace OECD Étude économique de la Belgique, (existuje i v anglické verzi, informace na www.oecd.org).

4.3. Průmysl – struktura, tempo růstu, nosné obory

Belgický průmysl prodělává v posledních desetiletích obdobný vývoj jako většina průmyslově rozvinutých zemích. Pod vlivem známých faktorů, jako je globalizace, liberalizace mezinárodního pohybu zboží a kapitálu, rozšiřování EU, atd. dochází k relativní ztrátě pozic průmyslu, především ve prospěch sektoru služeb. Tato „desindustrializace“ probíhá i v Belgii. Za posledních 30 let se podíl průmyslu na HDP snížil z cca 30 % na 17 %, zatímco služby se zvýšily z 53 % na 72 %. Tento vývoj je však nutné relativizovat, neboť nedochází k absolutnímu poklesu průmyslové výroby, roste jen pomaleji než sektor služeb a to především v hodnotovém vyjádření v běžných cenách, které u služeb rostou rychleji než v průmyslu. Na podíl těchto sektorů má také vliv moderní způsob řízení podniků, kdy mnoho činností, které si dříve průmyslový podnik zajišťoval sám, dnes nechává zpracovávat externími poskytovateli služeb.

Průmysl má v Belgii stále velký podíl na exportu a výzkumu a vývoji (okolo 80 %).

Závěr roku 2008 a rok 2009 přináší významný pokles průmyslové výroby. Rok 2010 je rokem oživení, průmyslová výroba roste o 2,6 %, což se pokládalo za jeden z faktorů potvrzující konec krize. Relativně příznivý vývoj pokračoval i na počátku roku 2011, avšak druhá vlna krize přibližně od poloviny roku 2011 opět těžce dopadla na sektor průmyslu.

Hospodářská krize ukázala slabé stránky průmyslové politiky Belgie, zejména Vlámka. Od 70. let totiž především vlámská vláda podporovala intenzivně příchod velkých zahraničních investorů (automobily,

chemie, komunikace), kolem kterých se rozvíjel místní subdodavatelský průmysl. Ty se však nyní stěhují (delokalizují) směrem k zemím s výhodnějšími podmínkami (nové ČS EU, Čína, Indie, Korea). Otázka uzavření výrobně montážního závodu Opel Antverpy se stala „prubířským kamenem“ belgického průmyslu. Rovněž se ukazuje zranitelnost vysokého podílu služeb na HDP.

Malé a střední podniky v belgickém průmyslu mají velmi významné postavení. Podle počtu zaměstnanců představují firmy s méně než 5 zaměstnanci 58 %, s 5 až 99 zaměstnanci 39 %, se 100 až 499 zaměstnanci 2,1 % a firmy nad 500 zaměstnanců jen 0,3 %. Nicméně z pohledu tvorby nových pracovních míst a přidané hodnoty tvoří velké firmy přes 70 % přírůstků. Podíl MSP na tvorbě přidané hodnoty sice lehce, ale trvale klesá.

Tato určitá roztržitost firemní struktury vede k poměrně značným změnám. V posledních 5 letech činil v průměru počet firem (ne jen průmyslových) v úpadku mezi 7 500 až 8 000 firem (podle statistiky Graydon), přičemž tendence byla klesající, ale zároveň vznikalo okolo 3 000 nových firem s tendencí růstu přes 5 % ročně. Fenomémem jsou tzv. nezávislí (OSVČ), kterých přibývá ročně přes 13 000. Krizové roky 2008 a 2009 zvedly statistiky úpadků až na 10 000, týkalo se to především služeb, dopravy, restaurací, hotelů.

Dalším typickým ukazatelem je, že průmysl se podílí na tvorbě HDP „jen“ 14,8 % v roce 2010, zatímco služby tvoří 73 % a zemědělství jen 0,65 % HDP.

Mezi nejvýznamnější sektory v Belgii patří: potravinářský průmysl, textil a odívání, biotechnologie, hutnictví, chemie, výroba automobilů. K těmto průmyslovým aktivitám ještě patří sektory zařazované také pod služby: maloobchod, cestovní ruch a pohostinství, doprava, finanční služby, stavebnictví.

Potravinářský průmysl doznává kolísavý vývoj jak z pohledu výroby, tak z pohledu na počet pracovních míst. Za minulé období došlo k růstu jak hodnoty, tak objemu (+5 %), resp. (+10 %). Hlavními výrobky jsou proslavená belgická čokoláda, bonbóny, sladkosti, maso, mléčné výrobky a nápoje (pivo).

Textilní a oděvní průmysl, prošel značnými strukturálními změnami vyvolanými inovacemi, tlakem konkurence nových (emerging) ekonomik a také novými zákonnými opatřeními, zejména vyhláškou EU REACH. Potíže tohoto sektoru dokumentuje pokles výroby a zaměstnanosti, snížením počtu firem a malá exportní výkonnost.

Slibně se vyvíjí nový sektor – biotechnologie. Přes striktní evropskou legislativu, neexistenci funkční ochrany patentů v EU, omezenost belgického trhu a nedostatečnou podporu na rizikový kapitál, se tento sektor vyvíjí velmi dynamicky obzvláště ve zdravotní péči.

Rostoucí poptávka po hutnických výrobcích zintenzívněla proces internacionalizace, výroba se přesouvá k místu spotřeby, především do Asie, přesto dochází k růstu hutní výroby v Belgii díky znovuzprovoznování dříve zavřených vysokých pecí firmy Arcelor.

Výroba chemického průmyslu byla krizí postižena relativně méně, přičemž výrobky základní chemie dokonce rostly. Chemie zaujímá v Belgii velmi významný podíl (farmaceutický průmysl, výroby umělých hmot), patří (v terminologii Lisabonského procesu) mezi tzv. znalostní ekonomiku. Chemický průmysl patří v Belgii také k nejvíce exportně orientovaným, hlavními odběrateli je Německo, Francie a trochu překvapivě USA.

Montovny představují v automobilovém průmyslu Belgie 70 % výroby a 60 % zaměstnanosti. Tento sektor je charakterizován poměrně malou účastí MSP (malých a středních podniků) a 4 velkými výrobci mezinárodních značek. Udržení jejich přítomnosti v Belgii je vitálním zájmem pro udržení úplného „supply chain“. Celá Belgie prožívala v roce 2006 drama zavření montážně-výrobního závodu VW Forest, který se teprve v začátku roku 2007 podařilo vyřešit, když se koncern Volkswagen rozhodl vyrábět v tomto závodě model Audi A1, jehož výroba se doopravdy rozběhla až v roce 2010. Velkým tématem let 2009 a 2010 byl osud montážního závodu GM Opel Antverpy. Přes všechny snahy vlámské vlády, nabízené podpory i účast se závod nepodařilo zachránit a výroba byla ukončena.

Politické dělení Belgie odráží i geografickou strukturu průmyslu. Průmyslová výroba je koncentrována ve Vlámku (Flandrech). Jen chemie a hutnictví jsou více zastoupeny ve Valonsku.

Struktura průmyslu v regionech Belgie (v %, běžné ceny, zákl. 2005)

Odvětví	Flandry	Valonsko	Brusel	Belgie
Průmysl, podíl	71,0	22,0	7,0	100,0
Podíl průmyslu na HDP	21,6	16,3	6,3	17,4
Chemie	20,1	21,5	12,9	19,9
Hutnictví	14,0	16,9	7,0	14,1
Dopravní prostředky	9,7	3,5	15,5	8,7
Elektr. a elektron. zařízení	7,3	6,4	6,8	7,1
Těžba (bez kov.rud)	3,6	12,0	3,6	5,4

Z přehledu je patrná ještě jedna zvláštnost Belgie a tou je vysoký podíl chemického průmyslu v porovnání s ostatními zeměmi EU15 a relativně menší podíl elektrotechnického průmyslu, který se v ostatních zemích rozvíjel velmi dynamicky. Porovnání přibližuje následující tabulka.

Struktura průmyslu v Belgii za rok 2010

Odvětví	Produkce v mil. EUR	Produkce v %	Podíl na HDP
Průmysl celkem	218 922,7	100	14,81
těžební průmysl	957,4	0,44	0,09
potravinářský	32 003,5	14,62	1,94
textilní	5 461,1	2,49	0,44
dřezpracovatelský	10 106,1	4,62	0,86
zpracování ropy	31 850,4	14,55	0,2
chemický	26 330,9	12,03	1,75
farmaceutický	8 251,3	3,77	0,98
zpracovatelský (plasty, gumárenský pr.,	11 962,3	5,46	1,15

kovodělný pr., zpracování nerostů)			
hutnictví	32 302,5	14,76	1,76
elektronický, inform., optický	3 463,0	1,58	0,34
elektrotechnický	4 005,0	1,83	0,47
stroje a zařízení	7 837,2	3,58	0,77
dopravní prostředky	18 918,0	8,64	0,85
ostatní zpracovat. pr.	5 439,2	2,48	0,61
Výroba a distribuce elek. energie, plynu, páry,...	11 571,2	5,29	1,93
výroba a distribuce vody, asanace,...	8 463,7	3,87	0,69

Zdroj: www.nbb.be, vlastní výpočty

stavebnictví	60 493,6	5,08
--------------	----------	------

Zdroj: www.nbb.be

Pozn. Dle belgické metodiky je stavebnictví vykazováno jako součást sektoru služeb.

Stavebnictví (2005=)	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červen	Srpen	Září	Říjen	Listopa	Prosinec
2009	91,7	103,6	121,1	105,9	104,3	120,6	61,8	102,6	124,5	124	96,4	76,7
2010	84,4	91,2	128	110,2	100,5	126,2	57,6	104,2	123,5	120	102,6	70,1
2011	90	111,2	130,1	103,7	124,6	112,8	54,9	110	127	116,4	114,2	88,5
2012	99,3											

Zdroj: statbel.fgov.be

4.4. Stavebnictví

Hospodářská krize se v roce 2009 projevila méně negativně, než by se dalo očekávat. Bylo to ovlivněno protikrizovými opatřeními vlád. Byla dočasně snížena sazba DPH z 21 % na 6 % pro nově zahajované stavby a rekonstrukce a vlády i obce samy investovaly do infrastruktury, což vedlo k tomu, že stavebnictví pokleslo v krizovém roce 2009 pouze o cca 3 %.

Od 1. ledna 2010 vstoupila v platnost Směrnice o službách EU. To otevírá snazší přístup na trh stavebních prací i pro stavební firmy z ostatních zemí EU. Belgické stavebnictví tak bude vystaveno větší konkurenci.

Stavebnictví v Belgii je dále charakterizováno:

- je to sektor s intenzivním využíváním lidské práce
- trpí nedostatkem kvalifikovaných pracovních sil
- je vystaven konkurenci zahraničních pracovních sil
- není vystaveno delokalizaci do zahraničí v porovnání s ostatními výrobními sektory,
- je to jeden z nejvýznamnějších sektorů z hlediska tvorby HDP a pracovních míst
- je orientován na inovativní techniky a praktiky
- uchyluje se k „subdodávkám“ ze zahraničí (chybějící pracovní síly)
- je vystaveno práci na černo a konkurenci
- postihuje nadprůměrný počet úpadků stavebních firem, zejména MSP
- je sektor s vysokým konkurenčním bojem

Hrubý index stavebnictví

Stavebnictví (2005=100)	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec
2009	91,7	103,6	121,1	105,9	104,3	120,6	61,8	102,6	124,5	124	96,4	76,7
2010	84,4	91,2	128	110,2	100,5	126,2	57,6	104,2	123,5	120	102,6	70,1
2011	90	111,2	130,1	103,7	124,6	112,8	54,9	110	127	116,4	114,2	88,5
2012	99,3											

Zdroj: statbel.fgov.be

Podíl stavebnictví na HDP je cca 5 %.

Podrobné statistiky ke stavebnictví lze nalézt na portále [Ministerstva hospodářství](#).

4.5. Zemědělství – vývoj, struktura

Belgické zemědělství má dvě zvláštnosti:

- orientuje se hlavně na živočišnou výrobu, maso, zvláště vepřové a hovězí představují polovinu zemědělské produkce Belgie
- je charakteristické silnou intenzifikací výroby; zemědělství zaměstnává jen velmi malý podíl činného obyvatelstva a využívá jen zlomek teritoria. Je to zřejmě v porovnání na úrovni EU. V Belgii

zemědělská výroba představuje cca 3,5 % unijní zemědělské produkce, přičemž využívá jen 1,2 % pracovníků v zemědělství a 1,1 % zemědělské plochy EU.

Zemědělský sektor je plně v kompetenci regionů.

Podíl zemědělství včetně lovu a rybolovu na HDP nedosahuje 1,0 %. V roce 2010 to bylo 0,65 % PIB, zatímco v roce 1980 to bylo ještě 1,13 %.

V celkových vývozech Belgie však hraje zemědělství významnou roli. SITC 0, tedy zvířata, živočišné výrobky, rostlinné výrobky a tuky představují 8,5 % vývozu Belgie. Když se k této hodnotě přidá ještě vývoz výrobků potravinářského průmyslu, pak tento podíl dosáhne stoupane téměř na dvojnásobek.

Další zvláštností Belgie je institucionální organizace zemědělství. Reformou z roku 2001 přešly kompetence v oblasti zemědělství plně na regiony, tedy na Vlámsko, Valonsko a region Brusel – hlavní město. Role federálního ministra zemědělství se týká především unijní problematiky. Regionální vlády mají svého ministra a ministerstvo zemědělství, přičemž je zajímavé, že předseda vlády Vlámka (Kris Peeters) je zároveň ministrem zemědělství. Vyplývá to údajně z historického vývoje a tradice, že ve volbách může zvítězit jen s podporou velice silného Svazu sedláků (Boerenbond). Tudiž i když zemědělství zaujímá jen téměř zanedbatelný podíl na HDP nebo zaměstnanosti, má stále silnou společenskou a politickou roli.

Poměr zemědělských kultur je poměrně stabilní. Porovnání roku 2010 s rokem 2000 nevykazuje extrémně významné změny. Poměr zemědělských kultur za rok 2010 je následující:

- obilniny na zrno 25 %
- plodiny průmyslové 6,8 %
- brambory 6 %
- píce 19,7 %
- zelenina na polích 3,0 %
- trvalé plodiny a skleníky 0,4 %
- louky, pastviny 36,8 %
- ladem (úhor) 0,7 %
- ostatní 1,6 %.
- Za rok 2000 je poměr následující:
- obilniny na zrno 22,5 %
- průmyslové plodiny 9,6 %
- brambory 4,7 %
- píce 21 %
- zelenina na polích 2,6 %
- trvalé plodiny a skleníky 0,2 %
- louky a pastviny 36,4 %
- úhor 1,4 %
- ostatní 1,7 %.

Poměr živočišné výroby v procentech podle váhy jatečných údajů:

- 80,7 % vepřů
- 18,9 % hovězí skot
- 0,4 % koně
- 0,2 % ovce a kozy.

Za posledních 10 let lehce posílilo pěstování vepřů, ostatní skupiny lehce klesají. Od 80. let se zvyšuje podíl farem, které se věnují bio zemědělství. Platí to především pro Valonsko. Přestože celková plocha bio kultur přesahuje jen 2 % celkové plochy, je to vyšší podíl, než je kupř. v sousedních zemích, ve Francii, Nizozemsku nebo Německu.

Pro vývoj belgického zemědělství je charakteristický trvalý pokles zemědělských podniků. Počet zemědělských podniků se v roce 2010 v porovnání s rokem 2007 opět zmenšil na 42 854 podniků. Lze hovořit o fenoménu koncentrace zemědělské půdy. Za posledních 25 let zaniklo 56 % zemědělských usedlostí, zatímco průměrná rozloha usedlostí se zdvojnásobila.

Jedná se o největší úbytek za poslední léta. Týká se větší měrou Vlámka (-4,1 %), menší měrou Valonska (-3,1 %).

Počet pracovníků v zemědělství se trvale snižuje. Za rok 2010 v Belgii o 3 %, z toho ve Vlámku o 3,1 % a ve Valonsku o 2,4 %. Celkem pracovalo v zemědělství 81 tis osob. Za posledních 30 let tento sektor přišel o 45 % pracovníků v zemědělství a tento proces není ještě ukončen a odchody pracovních sil ze zemědělství budou pokračovat. Pracovní síla je zřejmě nahrazována stroji, jak je patrné z vývoje prodeje nových traktorů, ale také změnou struktury zemědělství, orientací na velkochovy, specializací na určité kultury.

Celková zemědělská výměra se mírně snižuje a představuje 15 tis km². Je to cca 50 % celkové kontinentální rozlohy Belgie (30 528 km²). Lesy si udržují poměrně konstantní rozlohu a zaujímají 6 971 km².

Průměrná velikost zemědělského podniku je 32 ha, přičemž ve Vlámku připadá na jeden zemědělský podnik v průměru 20,3 ha, ve Valonsku to je více než dvojnásobek 48,4 ha.

Základní charakteristiky zemědělské produkce v Belgii

	Jedn.	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Změna 2009/08 v %
Počet zemědělských podniků	počet	51 540	49 850	48 013	46 187	44 381	42 854	96
Využívaná zemědělská půda (v tis. ha)	ha	1 386	1 382	1 370	1 374	1 365	1 358	99
Prodeje nových zeměd. traktorů	ks	n.a.	11 825	11 356	12 194	10 832	10 692	89
Park zemědělských traktorů	ks	168 284	170 613	172 818	174 709	176 522	177 989	101
Pracovní síla	osoba	n.a.	92 405	89 041	86 456	83 865	80 944	97
Plocha/ zeměd. podnik	ha	n.a.	28	29	30	31	32	104
Hovězí skot stádo	tis.	2 699	2 663	2 649	2 606	2 600	2 593	100

Prasata stádo	tis.	6 318	6 295	6 256	6 262	6 321	6 430	101
Drůbež	tis.	35 569	32 867	32 750	32 493	33 240	34 375	102
Obilniny-zrno	ha	322 231	329 614	329 894	363 168	344 992	339 102	95
Cukrová řepa	ha	85 527	82 912	82 659	64 296	62 740	59 303	98
Kukuřice (na píci)	ha	163 825	161 178	163 896	176 654	180 251	176 313	102
Brambory	ha	62 500	67 267	67 942	63 883	73 723	81 760	115

 Zdroj: statbel.fgov.be

Porovnání zemědělské a rostlinné produkce

v tunách	1998	2007	2008	2009	2010	výnos 100kg/ha, 2009
Obiloviny pro zrno	2 535 529	2 786 642	3 307 231	3 324 228	3 105 190	-
Pšenice zimní	1 712 215	1 565 671	1 831 401	1 883 872	1 829 178	95
Ječmen zimní	335 136	344 090	393 081	418 212	349 111	87
Kukuřice	292 326	698 899	858 837	807 866	745 891	118
Průmyslové plodiny	8 352 121	9 483 514	8 314 278	9 215 035	8 563 043	-
Brambory	2 455 777	3 189 817	2 943 005	3 296 077	3 455 758	458
Cukrová řepa	5 364 649	5 730 543	4 713 904	5 186 179	4 464 788	827
Pícniny	8 474 341	8 189 517	8 885 959	8 927 662	8 560 015	n.a.

 Zdroj: statbel.fgov.be

Ze statistik je patrné, že se belgičtí zemědělci orientují na pěstování plodin na zrno.

Porovnání zemědělské a živočišné výroby za 11 let (1999 až 2010)

Kategorie zvířat	váha živá v t.			počet zvířat*			Index	Index
	1999	2009	2010	1999	2009	2010	váha	kusy
Celkem poražených zvířat	1 270 803	1 340 455	1 392 694	11 567 174	11 998 331	12 890 176	105,5	103,7
Celkem hovězího	272 820	254 918	263 176	812 741	789 986	834 165	93,4	97,2
Telata	43 240	52 569	55 732	268 419	328 314	346 943	121,6	122,3
Voli	2 456	519,405	197,917	6 263	1 078	365	21,1	17,2
Býci	102 063	81 156	82 924	231 127	176 647	177 399	79,5	76,4
Krávy	106 848	117 016	120 391	261 713	274 150	297 465	109,5	104,8
Jalovice	18 211	3 569	3 929	45 219	9 797	11 993	19,6	21,7
Prasata	990 274	1 082 036	1 123 767	10 608 237	11 161 283	11 896 078	109,3	105,2
Ovce a jehňata	2 679	740	2734	126 547	37 022	143 056	27,6	29,3
Kozy a kůzlata	62,486	26,503	78,142	2 791	1 349	7 951	42,4	48,3
Koně, hříbata	4 968	2 735	5 641	16 858	8 961	8 926	55	53,2
Drůbež	n.a.	469 295	505 506	n.a.	290 483 837	307 956 253	n.a.	n.a.

* bez drůbeže

 Zdroj: statbel.fgov.be

Ze statistik je patrný dlouhodobý růst chovu prasat, tedy orientace spotřeby na vepřové maso. Hovězí celkově klesalo do roku 2009, v roce 2010 dochází k mírnému nárůstu. Produkce masa z krav a telat roste. Pravděpodobně to souvisí s vleklou krizí mléka a omezováním dojníc.

Jednou z významných událostí posledního období je boj zemědělců za řešení regulace trhu s mlékem. I když to není zdaleka jen problém belgických zemědělců-producentů mléka; konaly se protestní akce především v Belgii a při zasedáních Rady pro zemědělství, pak i v Bruselu. Základní problém zemědělců spočíval v poklesu výkupních cen mléka.

Zdroj: Chiffres clés de l'agriculture 2010 a 2011, dostupné na www.statbel.fgov.be. Podrobné informace k různým sektorům zemědělství lze získat na portále: www.stabel.fgov

4.6. Služby

Sektor služeb v Belgii prodělává v posledních desetiletích obdobný vývoj jako ve většině průmyslově rozvinutých zemích. Pod vlivem známých faktorů, jako je globalizace, liberalizace mezinárodního pohybu zboží a kapitálu, rozšiřování EU, atd. dochází k relativní ztrátě pozic průmyslu, především ve vztahu k sektoru služeb. Tato „desindustrializace“ probíhá i v Belgii. Za posledních 30 let se podíl průmyslu na HDP snížil z cca 30 % na 16 %, zatímco služby vzrostly z 53 % na 72 % HDP. Belgie zahrnuje do služeb i stavebnictví, které má podíl na HDP okolo 5 %. Na podíl průmyslu a služeb má také vliv moderní způsob řízení podniků, kdy mnoho činností, které si dříve průmyslový podnik zajišťoval sám, dnes nechává zpracovávat externími poskytovateli služeb.

Vedle vysokého podílu na tvorbě HDP má tento sektor také rozhodující vliv na zaměstnanost, neboť v něm pracuje přes 70 % práceschopného obyvatelstva.

Podskupina stavebnictví (NACE 41,42 a 43) představuje 5 % hrubé přidané hodnoty (v běžných cenách).

Podskupina maloobchod a distribuce (NACE: 47), bez prodeje automobilů, je velice důležitá pro belgickou ekonomiku, jak z hlediska tvorby pracovních míst, tak z hlediska tvorby přidané hodnoty. Hodnota „produktu“ maloobchodu, je oceňována na 13 % celkových produktivních aktivit v Belgii. Hrubá přidaná hodnota tohoto sektoru představovala 37,6 miliard €, což je podíl 13 %.

MSP do 50 zaměstnanců představují 99 % podniků tohoto sektoru a zaměstnávají 5 % osob tohoto sektoru.

Maloobchod není vystaven riziku delokalizace, principem jeho existence je blízkost zákazníkovi. Rizikem tohoto sektoru je růst distribučních center „low cost“, většinou provozovaných ze zahraničí a orientace zákazníků na zboží s nízkými cenami.

Podskupina „Horeca“ – pohostinství a navazující obory, (NACE 55,56) jako zpracovatelé potravin a nápojů představuje rovněž významný sektor služeb. Podniky jsou většinou velmi malé a jejich počet má klesající tendenci. Největší podíl na celkovém obrátu, téměř 50 %, dosahují restaurace, ostatní položky- hotely, kavárny, buffé a kantýny, ubytovny a campings a zpracovatelé jsou v poměrné rovnováze a získávají podíl mezi 14,5 až 16,5 % obrátu.

Sektor Horeca je tvořen prakticky výhradně MSP, působí v něm 4 % tzv. nezávislých (OSVČ). Z hlediska tvorby přidané hodnoty není až tak významný, pouze 1,5 % je vytvářeno tímto sektorem. Tento sektor je poměrně zranitelný, zaznamenává největší podíl úpadků firem v Belgii, dosahuje poměrně nízké rentability, mnoho pracovních sil je angažováno jen na částečný úvazek, v sektoru jsou vypláceny nízké mzdy a poměr nákladů na pracovní sílu a přidanou hodnotu je nepříznivý, konkurence v tomto sektoru je narušena četnými podvody v daňové a sociální oblasti (viz též osha.europa.eu).

Podskupina služby podnikům (NACE 69 až 82), nazývaná také nefinanční služby, patří k nejvýznamnějším sektorům služeb, který vytváří 6 % přidané hodnoty belgického hospodářství a zaměstnává okolo 10 % osob. Vstupem v platnost Směrnice o službách se očekává další rozmach této podskupiny služeb.

Podskupina dopravní služby (NACE 49 až 52) vytváří 9 % belgické výroby, představuje 8 % přidané hodnoty a je charakterizována:

- přístav Antverpy zajišťuje 2/3 vývozu „Hospodářské unie Belgie a Lucemburska a 1/2 dovozů,
- námořní a říční doprava je dominována kobotáží,
- silniční doprava se koncentruje do oblasti Antverp (20 %) a Bruselu (15 %)

Zdroj: www.statbel.fgov.be

4.7. Infrastruktura (doprava, telekomunikace, energetika – z toho jaderná)

Doprava:

Belgie má dopravní infrastrukturu poměrně výkonnou a úplnou. Země je známa svojí velmi rozvinutou sítí dálnic, je nejhustší na světě. Belgické dálnice jsou také součástí evropských dopravních os. Mimořádně příznivé z hlediska bezpečnosti dopravy je skutečnost, že dálnice jsou v noci osvětlené, méně to je již oceňováno příznivci úspor energie. Železniční síť je také nejhustší na světě, avšak také jedna z nejstarších. Nízká rentabilita vede k zavírání některých neefektivních úseků. Vodní splavné cesty vytváří homogenní síť, s výjimkou pohoří Arden, která vychází ze dvou hlavních toků Meuse (Mozela) a Escaut (Šelda). Námořní přístav Antverpy je druhý největší v Evropě a 4. na světě.

Silniční doprava:

Silniční síť Belgie má 153 088 km silnic. Z toho:

- dálnice: 1 763 km
- regionální síť 12 597 km
- provinční síť 1 349 km
- komunální síť 137 379 km

(zdroj: SPF Mobilité et transports, www.mobilite.fgov.be)

Silniční systém je zapojena do evropského systému dálniční sítě. Podíl silniční dopravy zboží na celkové pozemní dopravě je v porovnání s ostatními evropskými zeměmi vysoký.

Železniční doprava:

3 513 km tratí (2008); hustota železniční sítě je 116,9 km/tis.km²; z toho je 2 955 km elektrifikováno, 558 km není elektrifikováno, přičemž 3 081 km tratí jsou dvou a více kolejné. V Belgii je 548 nádraží (stanic) železniční sítě pro přepravu osob a 597 celkem. Státní železniční společností je SNCB. Od 1. 1. 2005 byla SNCB přeměna na „SNCB holding“, který spravuje dvě společnosti, Infrabel, která spravuje infrastrukturní síť a bezpečnost provozu a SNCB, která zajišťuje dopravu osob a zboží. SNCB je jedna z mála „federálních“ společností, tedy v kompetenci federální vlády.

V prosinci 1997 bylo zavedeno vysokorychlostní spojení TGV mezi Bruselem a Paříží; následně pak do Londýna, do Amsterdamu a nedávno do Frankfurtu.

V roce 2008 bylo přepraveno železnicí 216,8 milionu osob (+10,3 milionů), na vzdálenost 78,3 milionů km (+1,0 %) a vyjádřeno v jednotkách člověk-kilometr to bylo 2,76 milionů lidí/km a 8,56 miliard tunokilometrů zboží. V železniční dopravě je zaměstnáno 36 330 osob (-2,4 %). Belgie disponuje 1 469 lokomotivami, z toho 370 elektrických, 347 dieselových, 645 elektrických samohybů, 1 292 vagónů pro cestující a 11 003 vagónů pro zboží.

Liberalizace železniční dopravy od 1. 1. 2007 v Belgii přináší větší konkurenci a znamená pokles výkonu národní společnosti pro nákladní železniční dopravu B-Cargo (původně státní monopol NMBS-SNCB) v roce 2006 z 61,6 milionů tun v roce 2007 na 57,7 milionů tun.

Vnitrostátní vodní doprava:

1 516 km (2008) vodních cest po řekách a kanálech; kapacita této přepravy postupně vzrůstá. Pro vnitrostátní vodní dopravu je mimořádně důležitý kanál Albert, který spojuje přístav Antverpy s řekou Meuse v Lutychu (Liège) a tím spojuje Antverpy s Rýnem a napojuje se na německou síť vnitrostátní vodní dopravy. Belgie buduje nový kanál, který by měl navazovat na řeku Escaut (Šelda) a vést na jih až do Francie s napojením na řeku Sein.

Námořní doprava: 4 námořní přístavy, Antverpy (2. největší evropský přístav po nizozemském Rotterdamu) pokrývají 62,5 % celkové kapacity, Gent – 13,4 %, Zeebrugge – 18,9 % a Oostende – 2,5 %; belgické přístavy kryjí 24 % z celkové tonáže procházející přes přístavy na ose Le Havre – Hamburg.

Letecká doprava:

K dispozici je 5 mezinárodních letišť – Brusel/Zaventem, Lutych, Charleroi) Bruxelles Sud, Ostende, Antverpy.

V září 2004 došlo k privatizaci provozovatele letiště Bruxelles-National v Zaventem, který je známý pod akronymem BIAC (Brussels International Airport Company). V nabídkovém řízení uspěla australská společnost Macquarie, která za převzetí 70 % balíku akcií od privátních držitelů zaplatila 735 mil. EUR.

V dubnu 2005 byl slavnostně otevřen nový terminál na letišti Bierset/Lutych (Liège). Nový terminál umožnil otevření 22 nových destinací a přepravu 0,4 mil. cestujících v roce 2008. Bierset rovněž slouží jako záložní letiště pro ČSA.

Letiště ve městě Charleroi přepravilo v roce 20 083,0 mil. cestujících a jeho význam s nástupem nových přepravců dále stoupá. Růst byl vyvolán otevřením v dubnu 2006 4 nových destinací. V lednu 2008 byla otevřena nová odbavovací hala letiště v Charleroi, které se nyní nazývá Brusel-jih.

Letiště Oostende přepravilo 0,2 mil. cestujících, Antverpy pak 0,2 mil. cestujících.

Potrubní:

Délka produktovodů pro přepravu ropy činí cca 294 kma pro přepravu plynu cca 63.447 km.

Zdroj: www.plan.be

Telekomunikace:

Spoje jsou na velmi dobré úrovni. Telegrafní a telefonní spojení je plně automatizované. Pokud jde o rozhlasové a televizní vysílání, vedle státních médií existuje široká síť soukromých společností. Rozšířen je televizní přenos kabelovým spojením. Od 1. 1. 1998 je v souladu s nařízením Komise EU trh telekomunikací plně liberalizován.

Největším telekomunikačním operátorem na belgickém trhu je fa BELGACOM, který poskytuje zejména telefonní služby (hlasové, datové telefonické a internet), GSM celulární telefonní služby, satelitní služby a pronájem terminálů a linkových služeb. V březnu 2004 Belgacom vstoupil na Belgickou burzu (IPO). O privatizaci státního Belgacomu se jednalo již dlouho a vstup na burzu byl dlouhodobě připravován.

Belgacom byl dlouhou dobu kritizován za monopolní postavení v oblasti pevných telefonních linek, vysoké ceny za neadekvátní služby. Z hlediska regulátora komunikačního trhu, Institutu belgických poštovních služeb a komunikací, bylo rozhodující nepřipustit monopolní postavení operátora na trhu. Tento aspekt hrál významnou roli v úvaze o privatizaci Belgacomu, včetně Belgacom Mobile a také u zahraničních majoritních vlastníků belgických mobilních operátorů France Telecom a KPN Telecom, kde je rovněž vysoký podíl státní účasti.

Operátoři mobilních telefonních sítí:

Belgacom Mobile je dceřiná společnost Belgacomu, která provozuje mobilní síť pod jménem Proximus s následující akcionářskou strukturou: 75 % Belgacom a 25 % Vodafone-AirTouch International. Proximus je prvním mobilním operátorem v Belgii se 4,2 mil. zákazníků a více než 50% tržním podílem (www.belgacom.be)

MOBISTAR zahájil činnost v srpnu 1996, je druhým mobilním operátorem. Majoritním akcionářem je holdingová společnost France Telecomu ASB 52,91 % (s podílem státu), dalším akcionářem je belgická skupina Telfin 6,96 %, Bruficom 4,10 %, 8členné finanční konsorcium 22,94 % a drobní akcionáři 15 % (www.mobistar.be)

BASE je filiálkou nizozemské společnosti KPN. Na trhu od dubna 1999 avyazuje vysoký růstový potenciál. K dalším operátorům patří Telenet, Scarlet, Billi, VOO, TV Vlaanderen, EDP Net, Clearwire, TéléSAT.

Bližší informace o mobilních operátorech viz: www.astel.be

Energetika:

Vývoj spotřeby primárních zdrojů energie v Belgii za období 2007 až 2009

Energetické zdroje v 1000tep	2007	2008	2009	Změna 2009/8
Fosilní paliva	4 612	4713	3257	-36,9
Ropa	23 073	24882	24615	-1,1
Plyn	14 969	14879	15153	+1,8
Nukleární energie	12 566	11873	12304	+3,6
Jiné zdroje (primární elektrická energie)	682	1027	21	-
Obnovitelné zdroje energie – spalovatelné (biomasa, bioplyn, odpad)	2 917	2347	2706	+15,3
Celkem	58 819	59721	58014	-2,9

Spotřeba primárních zdrojů energie v Belgii zaznamenává trvalý mírný pokles, v roce 2009 poklesla o 2,9 %. Spotřeba primárních zdrojů energie v roce 2009 byla charakterizována následujícími trendy:

- významný pokles spotřeby fosilních paliv o 30,9 % (v důsledku snížení spotřeby v hutnickém průmyslu)
- mírné snížení spotřeby ropy o -1,1 %,
- růst poptávky po přírodním plynu o 1,8 %,
- stabilní růst spotřeby nukleární energie o 3,6 %,
- výrazné zvýšení spotřeby z obnovitelných zdrojů energie a opětovné získávání energie z využití odpadů o 15,3 %.
- pokles dovozu elektrické energie o 45 % díky především navýšení brutto výroby elektřiny; Belgie se v roce 2009 stala vývozcem elektřiny.

Zdroje energie (podíly na trhu)

%	2008	2009
Fosilní paliva	7,9	5,6

Ropa	41,7	42,4
Plyn	24,9	26,1
Nukleární energie	19,9	21,2
Ostatní (primární elektřina)	1,7	-
Obnovitelné zdroje energie	3,9	4,7

Pokles spotřeby fosilních paliv vyplýval hlavně z poklesu poptávky po elektřině (-16,0 %) a produkce v hutnictví (-10,8 %). Lze konstatovat posun ve výrobě elektřiny k elektrárnám využívajícím obnovitelné zdroje, spalování odpadu a jádra.

Díky příznivým klimatickým podmínkám v roce 2009 se snížily dodávky ropných výrobků pro domácnosti o 16 %, zatímco spotřeba přírodního plynu zůstala bez větších změn (+0,4 %).

Energetický model BE stojí hlavně na třech zdrojích, jejichž podíl mírně roste na úkor pevných paliv: ropa 2/3, přírodní plyn 1/4 a jádro 21 %. Stále rostoucí tendenci mají obnovitelné /zdroje energie.

Výroba elektrické energie:

Struktura brutto výroby elektrické energie v Belgii v letech 2007 až 2009 a podíly

Ukazatel v GWh	2007		2008		2009	
	GWh	%	GWh	%	GWh	%
Výroba elektrické energie z:						
Atomové energie	48 227	54,3	45 568	53,7	47 222	51,8
Pevná paliva	6 473	7,3	5 547	6,5	5 168	5,7
Paliva plynná	27 238	30,7	26 335	31,0	30 290	33,2
Paliva tekutá	813	0,9	406	0,5	280	0,3
Obnovitelné zdroje a spalování odpadu	3 643	4,1	4393	5,2	5 263	5,7
Vodní, větrná energie	2 426	2,7	2681	3,2	3 001	3,4

Celková výroba brutto	88 820	100,0	84 930	100	91 224	100
-----------------------	--------	-------	--------	-----	--------	-----

Celková výroba elektrické energie v belgických elektrárnách v roce 2009 dosáhla 91 224GWh, tedy došlo ke zvýšení o 7,4 %.

Produkce elektrické energie byla z 53,7 % zajištěna z atomových elektráren. Klasické tepelné elektrárny dodaly 39,2 % vyrobené elektřiny (pevná paliva 5,7 %, plynná 33,2 %), celkem 35 738 GWh, což je o cca 10 % více než v roce 2008. Zbytek výroby byl zajištěn přečerpávacími stanicemi (1,6 %), vodní energií (0,4 %), větrnou energií (1,1 %), pára ze spalování odpadů a sluneční energie (0,1 %), obnovitelné zdroje a spalování odpadů (5,7 %).

Bilance zahraničního obchodu s elektřinou (2000 až 2009)

GWh	2000	2007	2008	2009
Dovoz	11 645	15 816	17 158	9 486
Vývoz	7 319	9 037	6 561	11 322
Obrat	18 964	24 853	23 719	20 808
Saldo	-4 326	-6 779	-10 597	1 836

Vývoj bilance zahraničního obchodu s elektřinou potvrzuje postupné vyrovnávání záporné bilance, která přetrvávala po celou poslední dekádu.

Energetická závislost:

Míra celkové závislosti, která se definuje jako vztah mezi čistými dovozy a domácí spotřebou brutto primární energie, poklesla z 93 % v roce 1973 na 85,5 % v roce 2009. Z těchto ukazatelů je zřejmé, že Belgie dováží podstatnou část primární energie, obzvláště ropu, plyn a uhlí. Míra závislosti na ropě klesla ve stejném období z 66,4 % na 54,4 % (pozn. Belgie dováží 100 % svých potřeb ropy, vyrábí značné množství ropných výrobků (rafinérie v Antverpách), které reexportuje. Hlavními dodavateli ropy jsou Saúdská Arábie, země Blízkého a Středního východu, Ruská federace, Norsko, Afrika, Venezuela. Zemní plyn: Nizozemsko (35 %), Norsko (35 %), Katar (17,1 %), Ruská federace (přes SRN) – 2,8 % (kontrakty typu Take or Pay), a ostatní spotové a krátkodobé nákupy (cca 10 %). Dovozy uhlí se uskutečňují z Jihoafrické republiky, USA, Austrálie a z Ruské federace.

Za vlastní zdroje energie lze pokládat pouze obnovitelné zdroje energie (bioplyn, vodní energie, větrná energie, biomasa, sluneční energie, druhotně získaná pára, energie ze zpracování odpadů). Tyto nezávislé zdroje představují 5,4 % brutto výroby elektrické energie.

Belgie má značně diverzifikované zdroje jak geograficky, tak podle typu zdroje energie, což snižuje rizika energetické bezpečnosti.

Klíčové ukazatele spotřeby energie v mezinárodním srovnání

	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008
Energetická náročnost Belgie	259	290	253	224	215	227	218

EU-27	240	223	199	181	176	185	177	
Energie na obyvatele	Belgie	4876	5420	5998	5838	5730	5657	5463
EU-27	3381	3474	3570	3711	3696	3620	3616	
Závislost na dovozu	Belgie	75,2	79,6	76,1	78,2	77,9	75,6	79,5
EU-27	44,5	43,5	46,8	52,6	53,8	47,6	54,8	

Trh plynem:

Zásobování země plynem je zabezpečeno hlavně z Nizozemska, Norska, Kataru, Alžírsku, Ruské federace. Od roku 2007 se dováží plyn z Kataru přes nový terminál v přístavu Zeebrugge. Dovoz z Kataru nahradil zemní plyn nakupovaný v Alžírsku. Dovozy z Ruska se realizují přes Německo. Při „plynové krizi“ v lednu 2009 se ukázalo, že Belgie odebírala plyn z Německé sítě, aniž by se projevil pokles dodávek z RF do Německa.

Celkový objem spotřeby plynu v roce 2009 představoval 195 262 v GWh, což představuje nárůst spotřeby oproti roku 2008 o 1 %.

Struktura spotřeby plynu v Belgii v letech 2007 až 2009 a její vývoj

Spotřeba plynu v GWh	2007	2008	2009	Změna 2009/08
Obyvatelstvo, obchod	62 153	66 720	68 106	+2,1
Průmysl	65 209	60 447	51 825	-14,3
Elektrárny	55 526	54 675	64 341	+17,7
Ostatní -ne-energetická	11 794	11 523	10 990	-4,6
Celkem:	194 682	193 365	195 262	+1,0

Primární spotřeba zemního plynu se v roce 2009 mírně zvýšila (o 1,8 %). Finální spotřeba se také zvýšila (o 1 %), v důsledku růstu spotřeby v plynových elektrárnách (+17,7 %) a v domácnostech (+2,1 %). Spotřeba plynu v průmyslu naopak od roku 2007 vytrvale klesá (-14,3 % v roce 2009, -7,4 % v roce 2008).

Potřeba zemního plynu pro výrobu elektrické energie v dlouhodobém pohledu soustavně roste a v souvislosti s posledním vývojem a nejistotami na poli jaderné energetiky má reálnou ambici svůj podíl nadále zvyšovat.

Oblast plynového hospodářství je z 81 % monopolizována společností Distrigas (dceřiná společnost Tractebel), která zajišťuje transit plynu (kapacita je 48 mil. m³). Celková délka vysokotlakých plynovodů činí 3 760 km, přijímací kapacita nového překladiště plynu v přístavu Zeebrugge je 40 bil. m³/rok.

Ruský Gazprom vyjádřil již v roce 2005 belgické vládě zájem na vybudování skladu plynu v belgické lokalitě Campine. V červnu 2006 Gazprom uzavřel s belgickým správcem distribučních sítí plynu firmou Fluxys příslušný protokol. Kapacita skladu byla plánována mezi 200 až 300 miliony m³; náklady na vybudování měly představovat 150 až 200 mil. €, přičemž 75 % nákladů měl nést Gazprom a 25 % Fluxys. Za tímto účelem obě společnosti založily společnou akciovou společnost Poederlee Gas Storage (PGS), s.a. Hlavním zájmem Gazpromu na skladování plynu byla údajně blízkost Velké Británie, jejíž trh s plynem se rozvíjí velmi dynamicky. Belgický zákon však dává přednost skladování plynu v Belgii pro dodavatele plynu na belgický trh. Z těchto důvodů požádaly Gazprom a Fluxys belgické Ministerstvo Energie (SPF Economie, PME, Classes moyennes et Energie), ministra o výjimku ze zákona. Ministr požádal o názor belgického regulátora trhu energií (Commission de régulation de l'électricité et du gaz – CREG). CREG vydal negativní stanovisko k poskytnutí výjimky ze zákona. Na základě tohoto doporučení, ministr výjimku neudělil.

Trh ropy a ropných produktů:

Spotřeba ropy a ropných produktů v Belgii v letech 2005 až 2007 (v tis. tunách)

Název/rok	2007	2008	2009	Změna 2009/2008
Zpracovatelský sektor	2 763	2 015	3 272	162,4
Energetický sektor	35	16	2	12,5
Celkem zpracovatelský a energetický sektor	2 798	2 031	3 274	161,2
Průmysl	1 050	713	798	111,9
Doprava	9 366	10 449	10 377	99,3
Domácnosti a podobné	4 196	4 906	4 187	85,3
Neenergetický sektor	5 933	6 904	5 976	86,6
Finální spotřeba	20 545	22 972	21 338	92,3
Disponibilní zdroje	23 072	24 881	24 615	98,9

Rafinerie:

Belgie disponuje významnou rafinerií. Belgian Refining Corporation N.V. se nachází v severní části přístavu Antverpy. Její kapacita destilace byla v roce 2008 40 883 tis. tun, což představuje zvýšení o téměř 5 %. Kapacita destilace se zvýšila i v předchozím roce o 5,6 %, nicméně zdaleka nedosahuje výkonů kupř. z roku 1979, kdy bylo destilováno 55 514 tis. tun ropy.

Pevná paliva:

Spotřeba pevných paliv v Belgii trvale klesá od roku 2000. Hutnictví, které prošlo hlubokou restrukturalizací po poklesu o 42,6 % mezi lety 2000 až 2007 dále snížilo spotřebu o 57 % v roce 2009. Spotřeba pevných paliv za období 2000 až 2009 klesla v koksárnách o 46,9 %, v průmyslu (bez hutí) o 32,4 % a v elektrárnách o 59,6 %.

Z pevných paliv se snižuje potřeba uhlí, naopak spotřeba lignitu roste (+6,1 %) v sektorech jako cementárny a chemie. Nicméně podíl lignitu na trhu pevných paliv představuje jen 5,1 %, zbytek 94,9 % připadá na kamenné uhlí.

Belgie dováží 100 % své potřeby uhlí. Celkový dovoz postupně klesá. Belgie dovezla v roce 2009 5 183 kt uhlí. Hlavní dodavatelé jsou (2009): Jihoafrická republika (39,5 %), USA (33,7 %), Austrálie (7,8 %), Rusko (4,3 %). V rámci Evropské unie jsou největšími obchodními partnery SRN, Polsko a Francie.

Energetická strategie Belgie:

Belgická vláda přehodnocuje dosavadní energetickou politiku státu ve světle vysokých cen ropy a plynu a zvyšující se závislosti celé Evropské unie na vnějších energetických zdrojích. Vláda zadala vypracování studie o budoucích energetických potřebách Belgie, zpracovala ji tzv. „Komise Energie 2030“.

Náklady na výrobu elektřiny v Belgii jsou nižší než v Německu a Nizozemsku a Británii, ale vyšší než ve Francii. Relativně nízké výrobní náklady vedou k nižším cenám elektřiny pro podniky. Ceny pro domácnosti jsou ale naopak o 5 % vyšší než v případě sousedních zemí. Stejně tak ceny plynu jsou nižší pro podnikatele, ale vyšší pro domácnosti.

Lze pozorovat tyto dlouhodobější vývojové tendence v Belgii:

- výrazný pokles spotřeby pevných paliv vyvolaný obecným poklesem spotřeby ve 3 sektorech, které nejvíce užívají tento zdroj energie – koksovny, hutě a elektrárny
- mírný pokles spotřeby ropy v důsledku ztráty konkurenceschopnosti v důsledku zvyšování cen surové ropy
- nezměněný přínos jaderné energie
- snížení primární spotřeby přírodního plynu v důsledku poklesu spotřeby v průmyslové výrobě. Proti této tendenci ale výrazně působí zvýšení spotřeby přírodního plynu elektrárnami náhradou za pevná paliva a perspektivně i za případné omezování jaderné energetiky
- zvýšení významu využívání větrné energie a obnovitelných zdrojů v energetické bilanci
- zatímco průmysl a obzvláště hutnictví snižuje dlouhodobě svoji finální spotřebu energie, domácnosti, terciární sektor a doprava finální spotřebu zvyšují.

Energetická náročnost ekonomiky (viz tabulka výše – srovnání BE a EU), počítaná jako poměr objemu spotřeby primární energie k HDP, naznačuje změnu tendence pozorovanou od r. 1996. V letech 1980 až 1985 došlo k výraznému poklesu, pak se opět projevuje konstantní růst až do roku 1996, kdy přichází opět fáze poklesu energetické náročnosti až do roku 2005 s výjimkou roku 2003. Pro sledované období od r. 1980 do roku 2005 lze konstatovat, že dochází k progresivnímu odpoutání energetické náročnosti a ekonomického růstu.

Cíl snížení spotřeby primární energie do roku 2020 o 18 % (oproti úrovni roku 2007) je kalkulován na federální úrovni a bere v potaz dopady ekonomické a finanční krize. Mělo by tak být dosaženo úspory 9,8 Mtep, z čehož 2 Mtep budou uspořeny (tj. nespotřebovány) právě v důsledku krize.

Na vysokou energetickou náročnost belgické ekonomiky upozorňují také analýzy OECD (OECD Economic Surveys Belgiím z července 2011).

V provozu jsou 2 jaderné elektrárny, celkem 7 reaktorů. (Doel 1-4, Tihange 1-3), uvažovaná výstavba dalších již nebyla po Černobylské katastrofě realizována. Vláda přijala rozhodnutí uzavřít své 40 let staré jaderné elektrárny v období 2015 (elektrárna Doel) a o 10 let později Tihange. Zákon z 31. ledna 2003 předpokládá ukončení provozu jaderných elektráren v období mezi roky 2015 a 2025. Obě jaderné elektrárny pokrývají 55 % plánované spotřeby el. energie do období 2015. Předpokládá se, že zejména centrála v Tihange by mohla dodávat el. energii ještě 20 let po roce 2015. V Belgii Ministr Paul Magnette

vytvořil studijní skupinu expertů, která měla za úkol provést analýzu budoucího energetického mixu s přihlédnutím ke všem závazkům Belgie vyplývajících z „energetických balíčků EU“ a protokolu z Kjóto.

Na základě této studie vláda schválila návrh na prodloužení využívání nejstarších 3 reaktorů o 10 let.

Hlavními argumenty pro prodloužení jsou:

- zajištění energetické bezpečnosti, které není bez energie z jádra možné ani přes výrazný nárůst obnovitelných zdrojů energie v Belgii
- plnění závazku na snižování CO₂
- životnost zařízení umožňuje další využívání
- amortizované investice umožňují generovat mimořádný zisk, jehož zdanění by mohlo přinést až miliardu € ročně do belgického rozpočtu
- prodloužení využívání atomové energie bude doprovázeno zvýšenými investicemi do obnovitelných zdrojů a úspor energie

Tento návrh vyvolává samozřejmě kritické reakce zelených a ekologických stran a hnutí. Zpochybňují závěry expertní studie, krok ministra Magnetta pokládají za porážku a ustupování atomové lobby, zpochybňují bezpečnost atomových elektráren a připomínají nedořešenou otázku ukládání vyhořelého paliva. Mají obavy, že tento krok povede k celkové změně energetické politiky, která podpoří zachování atomové energie, a tím k omezování rozvoje obnovitelných zdrojů.

Součástí návrhu je i využívání mimořádného zisku z již amortizovaných atomových elektráren k posílení budování kapacit obnovitelných zdrojů energie a snižování deficitu státního rozpočtu.

Úvahy o budoucnosti sektoru v Belgii vychází z několika základních axiomů: energie je komodita nejvyšší důležitosti a stojí v centru pozornosti strategických politicko-hospodářských plánů jak EU tak Belgie; významným faktorem je energetická politika diverzifikovaná ve zdrojích, geograficky a dopravně; cílem je výroba elektrické energie při nízkých emisích uhlíku a vysoké bezpečnosti; výhodná geografická pozice Belgie jí nabízí šanci, aby se stala uzlovým bodem pro dopravu energií v rámci kontinentu (pozn. v rámci belgické strategie hrát větší roli v budoucím systému distribuce plynu v evropském měřítku schválila vláda v roce 2010 akční plán operátora firmy Fluxys, následně tato podepsala memorandum o porozumění s Gaspromem a norským Statoilem o možném budování podzemních zásobníků plynu v Belgii); podstatným aspektem bude systematická kontrola kvality, zejm. ropných produktů.

Pokud jde o slabiny sektoru energie v Belgii, stojí na prvním místě nedostatek domácích primárních zdrojů, dále vysoká energetická náročnost (částečně zděděná z průmyslové minulosti země) a nedostatečné izolace objektů; charakter odvětví vyžaduje vysoké a dlouhodobé investice, což může odrazovat příchod nových investorů, zejm. do oblasti výroby; odvětví vzhledem ke své důležitosti a komplexnosti vyžaduje těsnou koordinaci mezi úrovní federální a regionální, což procedury většinou prodlužuje; zacílení finančních zdrojů na RD&D a nedostatek odpovídajících skladovacích facilit, zejm. pro plyn.

Příležitosti vidí Belgie v opatřeních EU, zejm. energeticko-klimatickém balíčku a třetím balíčku v oblasti liberalizace trhů s plynem a elektrickou energií, ve vývoji nových technologií, v lepší koordinaci se sousedními zeměmi v oblasti infrastruktury (North Sea Countries' Offshore Grid, Ten Year Network Development Plan), odstraňování bariér spolupráce díky lepší legislativní úpravě na mezinárodní úrovni.

Vlastnická struktura:

Belgický trh s elektrickou energií zůstává silně koncentrován. Dvě historicky nejsilnější skupiny – Electrabel a Luminus ovládají trh ze 70 až 85 % (dle regionů). Za poslední 3 roky se vlastnická struktura energetických společností zásadně změnila a tento proces dále pokračuje. Hlavním impulzem všech změn byla fúze francouzské společnosti Gaz de France (GDF) a francouzsko-belgické společnosti Suez. Aby se tato fúze mohla uskutečnit stanovila Evropská komise určité podmínky, které měly posílit proces liberalizace trhu energií a posílit konkurenci na tomto liberalizovaném trhu. Fúze francouzského státního GDF a francouzsko-belgického operátora Suez a závazek Pax electrica II vyvolá řadu změn na energetickém poli v Belgii.

První změna se týká SPE-LUMINUS, druhého největšího výrobce elektrické energie v Belgii po společnosti Electrabel. Společnost Centrica největší britský výrobce elektrické energie uplatnila v roce 2008 svá

předkupní práva na podíl 25,5 %, který francouzská společnost GDF - Gaz de France měla v belgické společnosti Sociétés de Production d'Electricité, známá pod zkratkou SPE Luminus. Odprodej podílu byla jedna z podmínek Evropské komise, aby souhlasila s budoucí fúzí GDF a Suez. SPE byl 2. největší výrobce elektřiny v Belgii. Tím Centrica získala většinu 51 %. Zbývajících 49 % drží belgické obce a banky.

Společnost Centrica se ale rozhodla odprodat svůj podíl v SPE Luminus francouzské společnosti EDF výměnnou za 20%, které EDF má ve společnosti British Energy.

Fúzí francouzské společnosti GDF (Gaz de France) s belgicko-francouzskou společností Suez vznikla v roce 2008 nová „francouzská“ společnost GDF-Suez, do které také patří společnost Electrabel, největší výrobce elektrické energie v Belgii.

Suez se zavázal k prodeji své filiálky Distrigaz, ve které držel 57,24 %. Transakce ve výši 2,7 miliard € se uskutečnila ve prospěch italské společnosti ENI. ENI však musela vyřešit jednu podstatnou náležitost. Belgická společnost Publigaz (jejímž vlastníkem je sdružení belgických obcí) měla na Distrigaz předkupní právo. ENI se po intenzivním jednání se společností Publigaz zavázala k poskytnutí záruk na bezpečné zásobování plynem v Belgii.

Suez se rovněž zavázal snížit své podíly ve společnosti Fluxys (správce distribuční sítě plynu v Belgii) z 57 na 46 %. Příjemcem tohoto podílu by měla být místní firma Publigaz.

Naopak Suez zvýšil svůj podíl v terminálu v přístavu Zeebrugge z 57 na 67 %.

Z výše uvedených informací vyplývá, že vlastnická struktura se stále mění a vyvíjí, není zcela přehledná. Rozhodující vliv v těchto společnostech má Francie, respektive francouzské firmy, které jsou ale z větší či menší míry ve vlastnictví francouzského státu.

Rizika:

Rizika energetické bezpečnosti spočívají jednak ve skutečnosti, že Belgie za poslední léta ztrácí svůj vliv na energetických společnostech. Největší vliv na energetický sektor v Belgii tak má Francie, kde stát drží významné podíly ve společnostech EDF a GDF-Suez, které zase vlastní energetické společnosti zajišťující výrobu a distribuci energie v Belgii. S ohledem na velmi dobré politické vztahy a silné ekonomické vazby nejsou tato rizika hodnocena jako závažná.

V souvislosti s fúzí GDF-SUEZ belgická vláda očekávala, že získá tzv. zlatou akcii, která by jí umožnila ovlivňovat, event. vetovat některá rozhodnutí francouzského vedení společnosti. Toho však belgická vláda nedosáhla.

V současné době není znám žádný projekt, který by znamenal vstup čínského, ruského, nebo indického kapitálu do tohoto sektoru. (Pozn. čínské investice v Belgii jsou zatím poměrně malé a směřují spíše do logistiky – skladů, distribuce; za znamenání stojí i rozvíjející se spolupráce na úrovni vlámské části Belgie se Saudskou Arábií).

Váha rizika budoucnosti atomové energie významně vzrostla v souvislosti s havárií elektrárny Fukušima. Zvýšené nároky na bezpečnost nepochybně prodraží investice do rozvoje tohoto sektoru, včetně modernizace současných zdrojů. Na jedné straně se jeví další existence výroby energie z jádra jak z hlediska energetické bezpečnosti, tak z hlediska plnění závazků na snižování CO₂ jako naprosto nezbytná. Odpor ekologických politických stran a hnutí znejišťuje budoucnost, což brzdí investice do výzkumu a rozvoje atomové energie. Belgie má velmi aktivní výzkumné středisko v Mol, které má také kontakty na český výzkumný ústav v Řeži.

Belgie plánuje zajistit velkou část svého slibu na dosažení vyššího podílu obnovitelných zdrojů energie výstavbou větrných elektráren v pobřežním pásmu Severního moře. Náklady jsou extrémně vysoké, efektivnost zatím poměrně nízká a veřejnost, včetně podnikatelských kruhů se již brání akceptovat zvýšení cen veškeré energie proto, aby byly garantovány vyšší ceny obnovitelné energie.

Energeticko-klimatický balíček:

Belgická vláda prezentovala energeticko-klimatický balíček předložený EK 23. 1. 2008 jako negociační úspěch belgické vlády. Podle jeho slov se podařilo spojit ambiciózní ekologický cíl s náklady, které budou všechny zatěžovat co možná nejméně.

Belgii se podařilo vyjednat podmínky, které budou znamenat snížení původně očekávaných nákladů ve výši 1 % HDP, tedy 3 miliardy € na 0,7 % HDP, což jsou necelé 2 miliardy €.

Pozice Belgie k tématům „balíčku“:

- Revize směrnice o obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů. Belgie obdržela výjimku a nebude se muset participovat na mechanismu „solidarity“, tj poskytnout 10 % z výnosů prodeje emisních povolenek CO₂ ve prospěch „chudších“ zemí. Belgie rovněž vítá, že v rámci ETS obdrží sektory, které se nejvíce podílejí na obchodování s emisními povolenkami, určité kvóty emisí zdarma, dokud nebudou uzavřeny dohody s největšími znečišťovateli planety (USA, Čína, Indie...), což umožní udržet konkurenceschopnost těchto sektorů.
- Rozhodnutí o rozdělení úsilí k dosažení redukčních cílů emisí skleníkových plynů. Redukování emisí CO₂ v Belgii o 15 % se bude z velké části týkat veřejnosti – bydlení a dopravy, které dnes nepodléhají kvótám emisí CO₂. V Belgii patří tyto otázky do kompetence regionálních vlád (Vlámsko, Valonsko a hlavní město Brusel). Již dnes existují rozdíly kupř. ve zdanění vozidel podle výše emisí a užší spolupráce a koordinace si vynutí reformy stávajícího principu odpovědnosti. Belgie se významně angažuje v rozvojové pomoci a proto vítá, že bude možné do redukce emisí skleníkových plynů započítat i snížení emisí dosažené v jiných zemích za pomoci Belgie.
- Směrnice o zachytávání a ukládání CO₂ do geologického podloží. Belgie má vyvinuty a vyzkoušeny technologie k zachycování CO₂ tepelných elektráren, úložiště se však budou muset teprve vybudovat. Belgie tuto možnost vítá, nicméně ji považuje za opatření pouze přechodné.
- Směrnice na podporu výroby energie z obnovitelných zdrojů. Nejdůležitější pro Belgii je, že navýšení podílu obnovitelných zdrojů energie bude počítáno na základě spotřeby energie (a nikoliv na bázi výroby energie). Belgie je veliký dovozce el. energie (10 %) a počítá s tím, že bude dovážet energii z obnovitelných zdrojů a ta se bude započítávat do stanoveného podílu (13 %).

Belgie má zpracovány již dnes 3 projekty na vybudování větrných polí na belgickém pobřeží. Tato zařízení, až budou dobudována, by sama o sobě měla naplnit z poloviny belgický cíl na zvýšení podílu obnovitelných energií.

Ve výstavbě jsou tři důležité projekty:

- C-Power – z celkového počtu 60 větrníků bylo do října 2008 předáno šest. Jedná se o investici v objemu 900 mil. € a o celkovém výkonu 300 MW. Roční produkce elektřiny je odhadována na 1000 GWh, představující spotřebu 255 tisíc domácností.
- Eldepasco – Projekt výstavby 36 větrníků ve vzdálenosti 35 km od pobřeží o výkonu 216 MW. Roční produkce parku je odhadována na 735 GWh.
- Belwind – výstavba ve vzdálenosti 46 km od pobřeží v oblasti Zeebrugge. Investice v objemu 900 mil. € o výkonu 330 MW s roční produkcí 1,2 TWh, představující spotřebu 330 tisíc domácností. Má být předána koncem r. 2010.

Oblast energetiky je vhodná pro rozvoj spolupráce mezi ČR a Belgií, a to zejména jaderná energetika. V Belgii nebylo zatím definitivně rozhodnuto o osudu stávajících jaderných reaktorů. Jejich pravděpodobná modernizace s cílem prodloužení jejich životnosti v horizontu příštích desítek let by mohla být příležitostí pro české dodavatele, pokud budou v konsorciu s některou energetickou společností světového významu. Dlouhodobé české postoje k budoucnosti využití jaderné energie mohou pro některé české subjekty znamenat potvrzení jejich pozice nebo postup do první ligy v této oblasti.

Belgický příklad by mohl být pro ČR obohacující inspirací pro rozvoj jaderné energetiky při respektování rostoucí politické váhy ekologických organizací, stejně jako při budování kvalitních vztahů v příhraničních oblastech se sousedními zeměmi.

Zdroje informací k energetice: economie.fgov.be

4.8. Přijímaná a poskytovaná rozvojová pomoc

Belgie poskytuje na federální úrovni přímou rozvojovou pomoc, prostřednictvím specializovaného odboru MZV. Pro tuto spolupráci jsou zákonem specifikovány tzv. „partnerské země“ (18 od r.2003, z nich je 13 afrických zemí, 3 v Latinské Americe, Palestina a Vietnam), kam pomoc prioritně směřovat: Alžírsko, Benin, Bolívie, Burundi, Ekvádor, Jihoafrická republika, Kongo DR, Mali, Maroko, Mosambik, Niger, Uganda, Peru, Rwanda, Senegal, Tanzánie, Palestinská území, Vietnam. Ze seznamu prioritních zemí byly vyřazeny: Burkina-Fasso, Kambodža, Laos, Etiopie, Pobřeží slonoviny.

To však neznamená, že by Belgie nepomáhala dalším zemím, včetně těch, které ztratily statut prioritních. V posledních letech směřovala rozvojová pomoc do dalších více než 50 zemí, počínaje Afghánistánem, přes Čínu, Kubu a konče Zimbabwe.

Agendu přímé pomoci spravuje na MZV útvar, který se v roce 2010 přejmenoval na DGD (Direction Générale Development) (původně: DGIC (Directorate General for International Cooperation)). Na portále MZV www.diplomatie.belgium.be je k dispozici Výroční zpráva 2009 s podrobným komentářem k aktivitám Belgie v rozvojové spolupráci.

Při realizaci rozvojových programů se belgické MZV opírá o za tímto účelem zřízenou instituci BTC (Belgian Technical Co-operation), která působí jako veřejná akciová společnost se sociálním posláním, jejímž výhradním majitelem je federální stát. BTC má exkluzivitu na realizaci mezivládních rozvojových projektů, přičemž vztah mezi ní a státem je založen na manažerském kontraktu. (www.btcctb.org)

Belgie věnovala v roce 2009 na rozvojovou pomoc 1 873 954 tis. EUR, to je 0,55 % HNP. To je navýšení oproti roku 2008 v absolutní hodnotě o 13,3 % i v podílu na HNP. (V roce 2008 byla rozvojová pomoc Belgie: 1 654 256 tis. EUR, což představovalo 0,48 % HNP (hrubý národní příjem). Znamená to, že se celková pomoc stále zvyšuje neboť v roce 2007 byla hodnota pomoci 1 425 353 tis. EUR, což bylo 0,43 % HNP. V této hodnotě jsou zahrnuty vládní pomoc, příspěvky nevládních organizací, příspěvky vlády do multilaterálních rozvojových institucí, půjčky Belgie jiným státům, včetně odpuštění pohledávek.

Cílem Belgie je dosáhnout výše 0,7 % HNP v roce 2010 v souladu s dohodami v rámci OSN. Zatím půjde cestou postupného navyšování částky. V současnosti zaujímá Belgie vyšší prostředků na rozvojovou pomoc na hlavu 7. místo ve světě, v absolutní částce 11. místo. Členění a zdroje rozvojové pomoci viz: www.dg-d.be.

V poslední době je mimořádná pozornost věnována Kongu (Demokratická republika Kongo). V březnu 2007 byl v Kinshase podepsán program spolupráce na období let 2008–2010, který počítá s rozpočtem 65 mil. EUR ročně. Kongo se stává největším příjemcem rozvojové pomoci z Belgie a získává přes 11 % celkové pomoci, kterou Belgie poskytuje. Program se zaměřuje na pomoc při vybudování těchto sektorů: zdraví, vzdělávání, základní infrastruktura (voda, energie, cesty, asanace). Jako nový prvek zahraniční rozvojové pomoci přichází Belgie s novým projektem nazývaným „L'Aide pour le commerce“ (Na pomoc obchodu). Projekt byl vyhlášen 11. 8. 2008 a jeho smyslem je pomáhat rozvojovým zemím v exportu především zemědělských produktů. Do určité míry je to reakce Belgie na neúspěšná jednání WTO/OMC.

5. Finanční a daňový sektor

5.1. Státní rozpočet – příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

Položka/ rok, mil. EUR	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Příjmy celkem	98 953	94 022	85 871,20	93 701,30	89 262,50	86 856,40	84 068,20
Přímé daně	52 763	49 654	45 188,30	52 415,00	49 209,80	47 715,10	46 642,20
Nepřímé daně	35 289	34 737	32 153,30	32 904,50	32 383,50	316 474,10	29 855,30
Sociální příspěvky	2 502	2 468	2 377,20	2 294,00	2 255,50	1 971,90	1 904,20
Výdaje celkem	111 965	105 252	100 716,40	99 293,40	92 968,80	87 021,40	92 065,80
Platy zaměstnanců	8 964	8 714	8 764,10	8 482,50	8 062,00	7 802,80	7 546,70
Sociální dávky	8 876	8 394	7 828,00	7 697,60	7 267,30	6 195,40	6 058,90
Podpora podnikům	4 443	4 266	3 510,00	3 346,90	2 925,10	2 357,00	2 030,60
Převody jiným veřejným institucím	48 925	43 392	42 174,70	42 612,90	39 436,50	37 004,20	35 083,50
Náklady na úroky	11 859	11 583	11 797,20	12 485,90	13 393,00	12 331,80	12 439,50
Saldo Federace	-13 012	-11 230	-14 845,20	-5 592,10	-3 706,30	-165	-7 997,60
Saldo regionů a společenství	-887,00	-2 350,00	-2 272,80	-205,4	1 235,40	503,7	353,8
Saldo místní samospráva	-158,00	-88,00	-679,9	-279,0	-145,9	-755,1	-854,0

Saldo sociálního pojištění	-225,00	-273,00	-2 626,40	1 847,80	1 805,40	1 008,10	-138,3
Saldo celkem veřejných financí	-14 282	-13 941	-20 254,00	-4 060,50	-661,1	814,3	-8 232,70

Údaje v mil. EUR
 Zdroj: www.nbb.be

Rozpočet veřejných financí:

Výsledky roku 2009 ukázaly tvrdý dopad bankovní a hospodářské krize do financí federace, fedrovaných jednotek i obcí. Deficit rozpočtu federální vlády se přiblížil 15 mld. EUR, deficit veřejných financí přesáhl 20 mld. EUR. V předchozích letech se Belgii relativně dařilo snižovat svůj vnitřní dluh. Rok 2009 tento vývoj narušil a belgické zadlužení se opět dostalo přes 100 % HDP.

V každém případě to znamená, že se Belgii nepodařilo vytvořit potřebný přebytek rozpočtu pro „Fond stárnutí“ a snižování zadluženosti, jak stanovil Plán stability přijatý vládou.

Deficit veřejných financí Belgie za rok 2009 dosáhl 20 mld. EUR, to je cca 500 mld. CZK. Tento výsledek, který představoval 5,89 % HDP znamenal největší deficit v historii Belgie od roku 1993 (-7,7 % HDP).

Vysvětlení je jednoznačné. Může za to hospodářská krize. Jen opatření přijatá v „Plánu obnovy“ představovala navýšení deficitu o cca 1 % HDP. Krize vyvolala růst sociálních výdajů, ale především pokles daňových příjmů do rozpočtu.

Na deficitu veřejných financí se nejvíce podílí federální rozpočet (4,3 % HDP), federované jednotky (Regiony a Společenství) vykazují deficit 0,8 % HDP a rovněž rozpočet sociálního (a zdravotního) zabezpečení vytvořil deficit 0,8 % HDP.

Tyto výsledky nebyly „nečekaným“ překvapením, odpovídaly údajům, z kterých vycházel návrh rozpočtu na rok 2010 a výhled na roky 2011 až 2015. Belgie chce v letech 2010 a 2011 snižovat deficit rozpočtu, avšak tak, aby neohrozila ekonomický růst. V roce 2012 by měla Belgie podle svého Plánu stability dosáhnout deficitu 3 % HDP a rozpočtové rovnováhy v roce 2015.

V roce 2011 se nepodařilo splnit záměr programu stability, který ukládal snížení deficitu federálního rozpočtu na 3,6 %. Deficit zůstal na přibližně stejné úrovni jako v roce 2010, tj. 4 % HDP. Avšak jen přibližně polovinu (2 %) tohoto deficitu lze přičíst nízkému ekonomickému výkonu (který výrazně poklesl až ve druhé polovině roku 2011), druhou polovinu zapříčinila nevyhnutelná podpora finančního sektoru v souvislosti se sanováním a záchranou bank. Předpokládaný pokles ekonomické výkonnosti činí plány na dosažení vyrovnaného rozpočtu během několika let ještě těžšími.

Podíl jednotlivých resortů (položek) na celkových výdajích federální vlády

Položka (v mil. €)	2008	Podíl %	2009	Podíl %	2010	Podíl %	2011	Podíl %	2012	Podíl %
Dotace	467,7	0,48	474,4	0,66	467,8	0,59	493,1	0,55	499,7	0,50
Úřad předsedy vlády	96,3	0,10	212,5	0,30	107	0,13	106,2	0,12	106,8	0,11

Kontrola rozpočtu	27,4	0,03	30,8	0,04	31,2	0,04	36,4	0,04	36,7	0,04
Personální a organizační	53,9	0,06	57,3	0,08	53,4	0,07	60	0,07	60,5	0,06
TIC/ICT	25,5	0,03	31,6	0,04	29,9	0,04	35,9	0,04	35,4	0,04
Věda a výzkum	602,5	0,62	513,2	0,71	540,7	0,68	577,1	0,65	567,6	0,57
Spravedlnost	621,50	1,66	1664,8	2,31	1 753,9	2,20	1 810,8	2,02	1 840,8	1,84
Vnitro	621,8	0,64	622,6	0,86	608,5	0,76	703,2	0,79	841,3	0,84
Zahraniční věci a rozvojová spolupráce	582,60	1,62	1746,7	2,43	1835,6	2,30	1 952,8	2,18	1 945	1,94
Obrana	3 086,70	3,16	2 851,4	3,96	2 780,7	3,48	2 764,6	3,09	2 732,1	2,73
Policie a integrované složky	1 747,70	1,79	1 681	2,33	1658,9	2,08	1 707	1,91	1760,1	1,76
Finance	1 703,60	1,75	1 662,00	2,31	1 757,9	2,20	2 002,3	2,24	1 937,6	1,94
splátka MMF				0,00					1 847,7	1,85
Správa budov	689,9	0,71	723,7	1,01	654,9	0,82	771,3	0,86	751,4	0,75
Důchody	7 381,90	7,57	7 858,5	10,91	8 008,8	10,03	8 585,8	9,60	9 035,9	9,03
Zaměstnanost práce	583,2	0,60	587,1	0,82	597,4	0,75	594,7	0,66	598,1	0,60
Sociální pojištění	9 737,50	9,98	9 785,3	13,59	9 861,9	12,35	10 156,6	11,36	10 445,4	10,44
Zdraví, životní prostředí	336,9	0,35	364,6	0,51	350,2	0,44	331,9	0,37	329,8	0,33

a bezpečnost potravin										
Hospodářská MSP, Střední třída, Energie	380,5	0,39	530	0,74	387,9	0,49	392,9	0,44	378,6	0,38
Doprava	3 566,40	3,66	3 035,1	4,22	3 487,2	4,37	3577	4,00	3 437,4	3,43
Sociální integrace, boj proti chudobě	1 190,70	1,22	1 150,8	1,60	1 387,1	1,74	1 492,5	1,67	1 556,3	1,55
Ostatní				0,00	2 552,4	3,20	2 335,6	2,61	3 997,3	3,99
Veřejný dluh	32 235,10	33,04	12405,1	17,23	11 492,8	14,39	13 067,9	14,61	13 416,8	13,41
Splátky dluhu	29 821,20	30,57	24 018,00	33,36	29 452,2	36,88	35 886,40	40,12	41 925,40	41,89
Celkem	97 560,50	100,00	72 006,50	100,00	79 858,3	100,00	89 442,10	100	100 083,90	100,00

Zdroj: www.begroting.be, www.begroting.be

Tyto údaje lze jen velmi těžko porovnávat s jinými zeměmi. Federální uspořádání Belgie a přesun kompetencí ve prospěch federovaných regionů ovlivňuje sektory, které jsou zajišťovány federální vládou. Kupř. od r.2003 v přehledu není položka zemědělství, která je plně v kompetenci regionů. Belgie má sice federálního ministra zemědělství, avšak federální ministerstvo zemědělství neexistuje, jen kabinet federálního ministra.

5.2. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let)

Belgie	2005	2006	2007*	2008	2009	2010
běžný účet	5 997	5 934	5 427	-5 687	-5 689	5 173
zboží	2 855	2 197	628	-11 105	-4 850	-3 421
služby	4 000	4 996	4 256	3 451	5 793	6 415
příjmy	4 233	3 967	5 188	8 037	-124	8 531

běžné převody	-5 091	-5 226	-4 644	-6 069	-6 506	-6 354
Kapitálový účet a finan. operace	-8 043	-6 329	-7 180	6 743	5 000	-6 088
pohyb kapitálu	-722	-336	-1 352	-1 755	-1 253	-646
finanční operace	-7 321	-5 993	-5 829	8 495	6 254	-5 442
přímé investice	1 377	6 543	9 721	-18 482	37 672	17 453
Investice portfoliové	-35 577	-7 501	-29 839	34 591	31 007	-439
ostatní fin. operace	29 462	-7 518	14 176	-12 333	-62 323	-23 062
finanční deriváty	-4 352	2 621	982	3 872	611	1 219
deviz. rezervy BNB	1 769	-138	-865	847	- 713	-608
chyby a omyly	2 046	395	1 753	-1 056	686	916

údaje kumulace, v mil. EUR

Od roku 2007 je používána nová metodika sběru dat.

Zdroj: www.nbb.be

5.3. Zahraniční zadluženost, dluhová služba

Výše veřejného (vnitřního) dluhu celkem k 28. 2. 2010 dosáhla 34,7 miliard €. 99,52 % dluhu bylo v Eurech, pouze 0,48 % je v jiných měnách. 80,52 % dluhu má fixní sazbu, 19,48 % dluhu má pohyblivou sazbu (floating).

Zadluženost se po mnoha letech opět zvyšuje v důsledku deficitů veřejných financí vyvolaných výdaji v souvislosti s bankovní a hospodářskou krizí.

Belgie přijala počátkem 90. let 20. století nápravná opatření, neboť její vnitřní dluh představoval v roce 1993 133,6 % HDP. Tato politika byla účinná a v roce 2007 činila belgická zadluženost již „jen“ 84,2 % HDP. Rok 2008 přinesl po 15 letech změnu tendence, neboť saldo rozpočtu bylo -1,2 % HDP a zadluženost tak vzrostla na 89,8 % HDP. Rok 2009 přinesl další zvýšení zadluženosti přesahující 100 % HDP, jelikož deficit veřejných financí Belgie dosáhl rekordních 5,9 % HDP. Pozitivní vývoj snižování dluhu v roce 2010 byl přerušen návratem hospodářské krize v roce 2011. V současné době se zadluženost

pohybuje okolo 97 % HDP, avšak v souvislosti s opatřeními vlády by tento podíl měl v dalších letech klesat.

Zdroj: www.debtagency.be, www.nbb.be

5.4. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Vedle centrální emisní banky Banque Nationale de Belgique (BNB) tvoří belgickou bankovní soustavu velký počet soukromých bank a spořitelen často kapitálově spojených s pojišťovacím sektorem. V souladu s vývojem ve světě dochází ke koncentraci bank, změnám vlastnických poměrů, vč. masivního vstupu cizího kapitálu. Z celkem asi 80 obchodních bank čtyři nejvýznamnější – Fortis Banque, ING, KBC Bank a Dexia Bank (přejmenována na Belfius) – zaujímají více než 2/3 podíl v sektoru. Celkově 121 bank se podílí se cca 5,2 % na tvorbě HDP. Celkové úvěrové portfolio činí 400 mld. EUR, tj. více než belgický HDP. Podíl na zaměstnanosti představuje asi 4,0 %.

Zavedení jednotné měny urychlilo proces integrace finančních trhů. Na počátku roku 1998 bylo rozhodnuto o sloučení 3 institucí belgického finančního trhu – Bruselské burzy, Belfoxu (trh futures a opcí) a CIK (kompenzační komora) – do BEX (Brussels Exchange). V roce 2000 byla uzavřena dohoda mezi burzou v Paříži, Amsterdamu a Bruselu o fúzi. Nově vzniklá burza, dle nizozemského práva, nese jméno Euronext a je považována za první krok k vytvoření společné burzy Eurolandu.

V posledních obdobích dochází ke snaze o přeskupování sil bankovního sektoru a o kapitálově propojování významných bank. Nejznámější byla kauza belgicko-nizozemské Fortis Banque na převzetí nizozemské banky ABN-Amro, ve kterém se podílely kromě Fortis dále Royal Bank of Scotland a Banco Santander SA. Tato akvizice je pokládána za jednu z příčin následných problémů Banky Fortis.

Předmětem „záchrany“ nebyla jen banka Fortis, ale i banky Dexia, KBC a pojišťovna Ethias.

Belgická vláda si uvědomovala, že největším nebezpečím pro banky a tedy pro celý finanční systém je nedůvěra. Po událostech kolem banky Fortis přišla poněkud překvapivě zpráva, že belgická vláda postupuje stejným způsobem i vůči belgicko-francouzské bance Dexia.

Zatímco v případě banky Fortis se o potížích, poklesu ceny akcií, velkých ambicích růstu a o výměně vedení vědělo již dříve, banka Dexia se zdála být v relativní jistotě. Dexia měla totiž jako hlavní portfolio obce, financování komunálních záležitostí. Nikdo nevznášel pochybnosti o likviditě a solventnosti.

Po záchranných operacích na pomoc bankám Fortis a Dexia byla Belgie nucena přistoupit k řešení krizové situace další finanční instituce. Tentokrát se jednalo o pojišťovnu Ethias. Jedná se o třetí největší pojišťovací ústav v Belgii a důvodem pro intervenci belgické vlády byly tzv. kapitalizované životní pojistky, které se svým charakterem rovnají klasickému vkladu ve spořitelně. Ethias se dostal do potíží s likviditou a hrozil „run“ na tuto společnost. Po záchranných operacích na pomoc bankám Fortis, Dexia a pojišťovny Ethias byla Belgie nucena přistoupit k řešení krizové situace další finanční instituce. Tentokrát se jednalo o banku KBC, která dosud odolávala vlivu globální finanční krize a dokonce těží z odlivu zákazníků banky Fortis.

Impulzem banky KBC k výzvě o pomoc belgické vládě byl vývoj na burze v říjnu 2008, kdy akcie KBC ztratily 30 %, čímž bylo dosaženo minimum za posledních 12 let. Tento vývoj se nečekal, neboť banka KBC vykazovala pozitivní situaci. KBC je spíše obětí nervozity investorů, kteří se po zkušenostech s vývojem cen akcií ostatních bank začali akcií KBC zbavovat. KBC byla také nepřímo „poškozena“ tím, že byla narušena podmínka rovné konkurence. Banky Fortis a Dexia měly již své úvěry garantovány belgickým státem a tak KBC měla ztíženou pozici při získávání potřebných úvěrů k navýšení likvidity.

Bankovní krize v Belgii měla dopad také na ČR. Banka KBC je totiž majitelem české banky ČSOB. Jako důsledek krize došlo k rozhodnutí KBC umístit na burzu, tedy vlastně odprodat 40 % akcií ČSOB, zároveň byla z ČSOB (Praha) vyčleněna slovenská část ČSOB. Důvodem nebyla ani tak snaha o získání prostředků, ale spíše vyhovět tlaku Evropské komise, která poukazovala na nepřiměřenou koncentraci bank.

Ve druhé polovině roku 2011 musel stát v rámci záchrany banky Dexia zcela převzít pod státní kontrolu belgickou částí této skupiny (Dexia Bank Belgique). Cena záchrany (odkoupení banky státem) byla 4 mld. EUR. Při vědomí vážné hrozby pro celý bankovní sektor a národní ekonomiku zasahovala vláda s velkou

razancí. V rozhodujícím okamžiku šlo o udržení důvěry trhů a vkladatelů. V situaci krize eurozóny bylo radikální a rychlé řešení problémů Deixe zřejmě nejlepším ze všech možných špatných řešení. Právě záchrana této banky, zastavení šíření paniky v bankovním sektoru (obchodování s akciemi Deixe muselo být dočasně zastaveno) byly vykoupeny dalším zhoršením výhledu belgického dluhu a vedlo k dalšímu poklesu belgického ratingu.

Kauza banky Dexia tímto aktem zdaleka neskončila. Bezprostřední kroky, které následovaly, znamenaly vyvedení toxických aktiv do tzv. bad bank a přejmenování banky na Belfius. Byla vytvořena speciální vyšetřovací komise, která vypracuje doporučení dalších opatření, včetně vyvození trestní odpovědnosti za ztráty, které utrpěl státní rozpočet a akcionáři (často rozpočty města obcí).

5.5. Daňový systém

Vzhledem ke čtyřem úrovním státní správy – národní (federální), regionální, provinční a komunální – je belgický daňový systém považován za velmi komplikovaný. Schematicky lze belgický daňový systém rozdělit do 3 kategorií:

- federální daně (viz. DPH, daně z příjmu, spotřební, registrační, dědická, celní poplatky)
- místní daně (viz. daně na ochranu život. prostředí, za užívání energie, přírůžka k dani z příjmu, atd.)
- modifikované daně (viz. dohody o zamezení dvojího zdanění)

Předčasné volby v roce 2010 a následná jednání o vytvoření nové vlády potvrzují nezbytnost provedení tzv. 6. reformy Belgie. Tato reforma povede k dalšímu přesunu pravomocí z federace na regiony a to i v oblasti daní a financování státu.

Sazby:

- DPH: 21 %, resp. 6 % (základní potraviny a další sektory)
- daň z příjmu fyzických osob: min. 25 %, max. 50 %
- daň z příjmu právnických osob: min. 28 %, max. 33,99 %

V roce 2004 již byla v celém rozsahu realizována reforma daňového systému, která na základě zákona ze dne 24. 12. 2002 vstoupila v platnost k 1. lednu 2003. Reforma zdanění fyzických osob je postavena na čtyřech oblastech: snížení daňového zatížení příjmů z pracovní činnosti; zavedení daňového systému, který zrovnoprávní manželské páry a páry žijící ve volném svazku, zvýšení daňových odpočtů z titulu vyživovaných dětí; daňová zvýhodnění z titulu zavedení ekologických opatření. Část reformy, která se týká zdanění společností, tak reagovala na snížení daní v sousedních zemích, zejména Nizozemí a Německu.

Belgie je zemí s nejvyšším daňovým zatížením práce v EU, přičemž kumulovaná maximální výše daně z příjmu fyzických osob dosahovala 74,5 % mzdových nákladů. Reforma snižuje max. sazbu zdanění příjmu fyzických osob na 50 %, čímž se sníží podíl daňového zatížení na mzdových nákladech na 70 %, ale i tak je nejvyšší v EU. Podniky platí progresivně odpočitatelné daně, v závislosti na výši objemu velikosti zisku v EUR, a to:

Právnické osoby, jejichž zisk nepřesahuje částku 322 500 euro mohou uplatňovat sníženou progresivní sazbu daně:

Zisk:

- 1–25 000 EUR – Daň: 24,98 %
- 25 000–90 000 EUR – Daň: 31,93 %
- 90 000–322 500 EUR – Daň: 35,54 %

Zdroj: www.belgium.be

Od 1. ledna 2006 zavedla belgická administrativa pomyslnou úlevu na dani tzv. „pomyslný úrok“ (notional interest). Zákon o pomyslných úrocích je jedno z nejdůležitějších opatření pro belgické investiční klima. Tato úleva na dani spočívá v tom, že je vypočítán fiktivní úrok z vlastního majetku podniků, který pak

bude odečten ze zisku, tak jako je tomu u půjčky. Podniky mají možnost si na vlastní prostředky, které do společnosti investují, odečíst úrokový náklad z daní. Díky tomuto fiktivnímu úroku z majetku a jeho odpočtu z daní, dochází k výraznému snížení skutečného daňového zatížení podniků, pod nominální tarif 33,99 %. Belgie je tak jedinou zemí v Evropě, která takovouto možnost nabízí. V souvislosti s projednáváním veřejného rozpočtu Belgie na rok 2008 se očekávalo, zda vláda nezruší institut „intérêts notionnels“. Nakonec k tomu nedošlo, vláda se zavázala zavést opatření k potírání zneužívání této podpory rozvoje podnikání. Až hospodářská krize v roce 2011 a plán snižování schodku rozpočtu donutily belgické politiky ke zrušení tohoto unikátního systému daňových úlev podnikům v rozpočtu na rok 2012.

Belgie nezavedla žádnou ekologickou daň na energii. V kalkulaci ceny za energie jsou zahrnuty některé položky (příspěvek na Kjóto, fond solidarity energie), které jsou aplikovány plošně a nejsou vlastně daní, neboť neprocházejí státním rozpočtem.

Belgie má i některá další daňová specifika. Zavedla slevu (prémii) při nákupu vozidel podle limitu emisí CO₂. Valonsko k této federální iniciativě připojilo vlastní pobídky, které mají vést k nákupu vozidla s nižšími emisemi CO₂. Pokud si zákazník koupí vozidlo s většími emisemi CO₂ je postihován dodatečnou daní a naopak, při nákupu vozidla s nižšími emisemi, než má jeho stávající vozidlo, dostane odměnu, tedy slevu na dani.

Hospodářská krize vyvolala potřebu opatření na podporu obnovy hospodářství. Součástí těchto podpor jsou i časově omezené úlevy na DPH, kupř. ve stavebnictví (DPH snížena z 21 na 6%). Vláda převzala i část růstu nákladů na pracovní sílu dojednaných v kolektivních smlouvách na léta 2009 a 2010. (viz kapitola 4.1, část: Opatření belgické vlády na snížení dopadů finanční a bankovní krize na ekonomický vývoj).

Při příležitosti konání summitu G20 v Londýně v roce 2009 adiskuze o způsobech překonání současné ekonomické krize byla také evokována otázka společného postupu proti daňovým únikům pomocí tzv. daňových rájů. Pod tento pojem se zařadily nejen země pověstné svým liberálním přístupem ke zdanění příjmů obecně, ale také země, které sice přijaly závazek v souladu s článkem 26 – doporučením textu fiskálního ujednání OECD, avšak nedostatečně spolupracují s ostatními zeměmi v boji proti daňovým únikům, neposkytují informace o zdanitelných příjmech státních příslušníků třetích zemí a jejichž bankovní systém není transparentní.

Belgie se v seznamu, který byl publikován OECD/OCDE, ocitla v tzv. šedé zóně.

Tehdejší belgický ministr financí Didier Reynders reagoval na tuto skutečnost velmi odmítavě. Především nesouhlasil s tím, aby Belgie byla zařazována do stejné skupiny zemí jako Monako, Lichtenštejnsko, Švýcarsko, Grenada, Vanuatu, Cookovy ostrovy nebo Lucembursko. Ministr vyjádřil také údiv nad tím, že na „černém“ seznamu nefiguruje země jako Macao, Hongkong, Panenské ostrovy, o kterých je všeobecně známo, že patří k fiskálním rájům. Belgie patří mezi země, které s odkazem na bankovní tajemství nebyly ochotny poskytovat informace do zahraničí o zdanitelných příjmech a bankovních účtech občanů třetích zemí. Z tohoto pohledu je zařazení Belgie na „šedou listinu“ správné. Nicméně Belgická vláda již předložila nezbytné legislativní návrhy, které činí belgický systém standardně transparentním. Ministr financí Belgie a ČR, Didier Reynders a Eduard Janota podepsali Protokol ke „Smlouvě o zamezení dvojího zdanění a o potírání daňových úniků“ 15. 3. 2010 v Bruselu. Tento dodatek vstoupí platnost po ratifikaci parlamenty, v současné době chybí ratifikace na belgické straně.

Zdroj: mineco.fgov.be – VADE-MECUM DE L'ENTREPRISE, daň z příjmu fyzických osob viz: www.minfin.fgov.be

Dotazy ohledně daňových předpisů, povinností, registrace, DPH, spotřební daně, atd. lze adresovat:

SPF – Service Public Fédéral Finances (= ministerstvo financí)
Administration de la fiscalité des entreprises et des revenus (Správa daní podniků a příjmu)
Boulevard du Roi Albert II, 33, PO BOX 25
1030 Bruxelles - Belgie

Kontaktním místem je:

Contact Centre FPS Finance
Pracovní doba: pracovní dny 8:00 až 17:00 hod.

Tel.: 0032 257/257 57 (normal rate)

E-mail: info.isoc@minfin.fed.be

Web: www.minfin.fgov.be

Dobrym zdrojem informací o daňových otázkách je také „Průvodce podnikáním“ (Vade-mecum de l'entreprise, (kapitoly 2 a4) který je dostupný na: economie.fgov.be

Poznámka: Portály státní správy v Belgii jsou vždy ve francouzštině a vlámsštině, obvykle i v němčině a některé části v angličtině. Informace ve francouzštině a vlámsštině jsou většinou rozsáhlejší a podrobnější. Komunikace s belgickými úřady je nejvhodnější ve vlámsštině a francouzštině, méně již v angličtině a němčině.

6. Zahraniční obchod země

6.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo – tabulka

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2009/08 (%)	2010/09 (%)
Vývoz	269,8	292,2	315,3	320,8	265,3	310,1	82,7	16,9
Dovoz	256,1	280,3	301,7	317	253,3	294,2	79,6	16,1
Obrat	525,9	572,5	617	637,9	518,6	604,3	81,2	16,5
Bilance	13,7	11,9	13,6	3,8	12,01	15,9		
v/d %	105,3	104,2	104,5	101,2	105,1	105,4		

údaje v mld. €

Zdroj: www.nbb.be, www.abh-ace.org

Vývoz a dovoz Belgie za první tři trimestry roku 2010 a 2011 (v mld. EUR)

	Vývoz	Dovoz	Saldo
% změna 2010/2011	12,4	16,2	
Prvních 9 měsíců 2011	258,3	251,1	7,2
Prvních 9 měsíců 2010	229,8	216,1	13,7

Zdroj: www.abh-ace.org

Belgická ekonomika je ve značné míře závislá na konjunktuře světových trhů. Celková hospodářská krize, která postihla i hlavní belgická odbytíště, sousední země, vedla k propadu belgického zahraničního obchodu. Vývoz poklesl v roce 2009 na 265,3 mld. € tj. o 17,3 % méně, než v roce 2008. Rovněž poptávka v Belgie po dovážených produktech se snížila a dovozy poklesly o 20,4 % na hodnotu 252,4 miliardy €. (Poznámka: při srovnatelném počtu obyvatelstva dosahuje Belgie trojnásobného obratu zahraničního obchodu v porovnání s ČR)

Rychlejší pád dovozů nicméně znamená, že Belgie dosahuje aktivního salda obchodní bilance ve výši 13 mld. € a pozitivního koeficient krytí dovozů vývozem (105,1 %).

V roce 2010 dochází k opětovnému růstu vývozu a dovozu Belgie, avšak objem obchodu se vrací na předkrizovou úroveň až v roce 2011.

6.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Vývoz (země TOP 20) (v mil. EUR)

Pořadí	Stát	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Index 2009/0	Index 2010/0	Index 2011/1	podíl v % 2011
1.	Německo	57 580	61 588	63 370	51 909	57 327	62 547	81,9	110,44	109,1	18,20
2.	Francie	49 359	52 486	56 014	47 032	51 236	56 544	84	108,94	110,36	16,45
3.	Nizozemsko	34 981	37 598	39 223	31 394	36 722	41 782	80	116,97	113,78	12,16
4.	Velká Británie	23 073	24 000	23 160	19 065	21 335	23 664	82,3	111,91	110,92	6,89
5.	USA	17 984	18 029	15 682	14 255	17 732	17 445	90,9	124,39	98,38	5,08
6.	Itálie	15 101	16 412	15 021	12 635	14 128	15 417	84,1	111,81	109,12	4,49
7.	Španělsko	10 737	11 465	10 532	8 683	9 202	9 150	82,4	105,98	99,43	2,66
8.	Lucembursko	5 469	5 429	6 045	4 542	5 499	6 327	75,1	121,07	115,06	1,84
9.	Indie	4 623	5 399	4 986	4 518	6 794	7 978	90,6	150,38	117,42	2,32
10.	Čína	2 922	3 344	3 424	4 330	5 428	7 365	126,5	125,35	135,69	2,14
11.	Polsko	3 704	4 511	5 165	4 119	4 973	5 560	79,7	120,72	111,8	1,62
12.	Švédsko	4 262	4 725	4 539	3 568	4 373	4 816	78,6	122,55	110,12	1,40
13.	Švýcarsko	4 077	5 451	4 501	3 097	3 957	5 316	68,8	127,77	134,34	1,55
14.	Turecko	2 966	3 216	3 473	2 950	4 184	4 707	85	141,84	112,5	1,37
15.	Rakousko	2 977	3 209	3 204	2 673	3 020	3 293	83,4	112,99	109,03	0,96
16.	Česká republika	2 130	2 662	3 000	2 379	2 598	2 861	79,3	109,22	110,12	0,83
17.	Ruská federace	2 797	3 268	3 622	2 236	3 470	4 681	61,7	155,18	134,9	1,36

18.	Japonsko	2.557,8	2 453,4	2 105	2 222	3 071	3 391	105,5	138,21	110,42	0,99
19.	Dánsko	2 311	2 679	2 784	2 146	2 245	2 434	77,1	104,59	108,4	0,71
20.	Kanada	2 153	2 150	2 100	2 003	2 038	1 859	95,38	101,74	91,22	0,54
	EU 27	224 063	240 661	246 596	201 215	225 156	247 783	81,6	111,90	110,05	72,1001
	Celkem svět	292 239	315 311	320 806	265 321	308 783	343 664	82,7	111,30	112,3	100

* odhad

Zdroj: www.nbb.be

Belgie, ostatně podobně jako ČR, realizuje svůj vývoz především do zemí EU. Podíl zemí EU na belgickém vývozu je téměř 76 %. Na celou Evropu připadá 80,1 % vývozu, na Asii 8,6 %, Ameriku 7,4 % a Afriku 2,6 %.

Největším obchodním partnerem v roce 2010 je Německo s podílem téměř 20 % na celkových vývozech Belgie. Následují sousední země Francie, Nizozemsko a Velká Británie, jejichž podíl je resp. 18 %, 12 % a 7 % a tak sousední země včetně Lucemburska představují téměř polovinu vývozu Belgie. Česká republika podle belgických statistik je 18. největším odbytištěm belgických výrobků s podílem 0,84 %. Zatímco v minulých letech zaznamenávaly největší růst nové členské státy Evropské unie ČR, Maďarsko, Polsko, v roce 2009 to byla Čína a Indie. Potvrzuje to úspěšnost proexportní politiky Belgie. Belgičtí exportéři prosazují na trzích Číny, Turecka, Ruské federace, Indie, Hongkongu a tyto trhy patří již mezi top 20 belgických vývozu.

Pozn. Jedná se o belgické statistické údaje zpracované podle komunitárních metod a značně se liší od hodnot vykazovaných ČSÚ.

Dovoz (země TOP 20) (v mil. EUR)

Pořadí	Stát:	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	Index 2009/0	Index 2010/0	Index 2010/1	podíl v % 2011
1.	Nizozemsko	51 379	53 084	61 189	45 156	55 350	65 997,80	73,8	122,6	119,24	19,74
2.	Německo	48 636	53 521	54 412	43 230	47 843,6	49 464,30	79,4	110,67	103,38	14,80
3.	Francie	31 329	33 767	34 692	29 446	32 885	35 631,40	84,9	111,68	108,35	10,66
4.	Irsko	16 048	14 700	12 570	15 850	15 111,7	14 927,60	126,1	95,33	98,78	4,46
5.	USA	15 002	16 343	17 582	14 525	17 070,9	18 954,20	82,6	117,52	111,03	5,67

6.	Velká Británie	18 462	18 756	17 964	12 810	16 339,8	19 571,80	71,3	127,54	119,78	5,85
7.	Čína	10 204	12 526	13 402	10 383	12 657,0	14 480,20	77,5	121,9	114,4	4,33
8.	Itálie	9 445	11 294	10 006	8 354	9 011	9 747,80	83,5	107,86	108,17	2,92
9.	Japonsko	7 325	7 370	8 543	6 496	6 970,2	6 579,80	76	107,29	94,4	1,97
10.	Španělsko	5 172	5 542	6 095	5 188	6 209	6 551,30	85,1	119,68	105,51	1,96
11.	Švédsko	5 808	6 484	6 347	4 174	5 451	6 344,90	65,8	130,59	116,4	1,90
12.	Ruská federace	4 722	4 872	5 492	3 965	6 200,3	8 903,30	72,2	156,36	143,59	2,66
13.	Indie	3 028	3 307	3 765	2 666	3 681	5 338,30	70,8	138,08	145,02	1,60
14.	Švýcarsko	1 947	2 420	2 842	2 661	2 902,4	3 684,60	93,7	109,06	126,95	1,10
15.	Norsko	4 097	2 979	4 418	2 559	3 403,2	4 533,40	57,9	132,98	133,21	1,36
16.	Polsko	2 260	2 636	2 815	2 471	2 868,9	3 180,00	87,8	116,11	110,84	0,95
17.	Turecko	1 973	2 391	2 643	2 064	2 721,9	3 100,00	78,1	131,88	113,89	0,93
18.	Česká republika	2 003	2 217	2 413	2 005	2 377	2 912,80	83,1	118,53	122,54	0,87
19.	Lucembursko	1 736	2 244	2 909	1 914	2 181	2 383,50	65,8	113,93	109,28	0,71
20.	Singapur	828	1 083	1 263	1 901	2 899	2 892,90	150,5	152,48	99,79	0,87
	EU 27	201 363	213 951	221 585	179 300	205 540	227 855,80	80,9	114,63	110,86	68,15

	Celkem svět	280 328	301 696	317 044	252 357	296 745,20	334 329,10	79,6	117,59	112,67	100,00
--	----------------	------------	------------	------------	------------	---------------	---------------	------	--------	--------	--------

* odhad

Zdroj: www.nbb.be

Belgie, ostatně podobně jako ČR, realizuje svoje dovozy především ze zemí EU. Podíl zemí EU na belgickém dovozu je přes 71 %. Na celou Evropu připadá 75,7 % vývozu, na Asii 12,9 %, Ameriku 8,7 % a Afriku 2,2 %.

Největším dodavatelem je Nizozemsko s podílem 18,65 % na celkových dovozech Belgie. Následují sousední země Německo a Francie. Všechny sousední země představují více než polovinu celkových dovozů Belgie. Česká republika podle belgických statistik je 19. největším dodavatelem Belgie s podílem 0,80 %. Zatímco v minulých letech zaznamenávaly největší růst nové členské státy Evropské unie ČR, Maďarsko, Polsko, v roce 2009 to byly Irsko a Singapur, které jako jediné z největších zemí zvýšily své dovozy do Belgie.

Na belgickém trhu se prosazují Ruská federace, Indie, Singapur a tyto země patří již mezi top 20 belgických zahraničních dodavatelů. Čína zůstává 7. největší dodavatel Belgie).

Pozn. Jedná se o belgické statistické údaje zpracované podle komunitárních metod a značně se liší od hodnot vykazovaných ČSÚ.

Belgie je federální stát s 3 regiony Vlámskem, Valonskem a Bruselem – hlavním městem. Hospodářská situace těchto regionů se dost výrazně liší a tak je tomu i v objemech dovozů. Disponibilní údaje jsou zpracované podle národních statistik, takže vypovídající jsou pouze podíly těchto regionů na celkových dovozech:

- Belgie 100 %
- Vlámsko 83 %
- Valonsko 12 %
- Brusel 5 %

Vlámsko tedy představuje větší odbytiště, a proto je velkou výzvou pro české vývozce, aby zde nacházela uplatnění pro své zboží a perspektivně s rozvojem jednotného trhu EU zejména služeb.

Pozn.: údaje v grafu jsou v mil. EUR.

6.3. Komoditní struktura

Komoditní struktura vývozu a dovozu je určována hospodářskou vyspělostí Belgie a mírou zapojení do mezinárodního obchodu. Belgie patří mezi 10 největších vývozců světa a přibližně 70 % HDP prochází zahraničním obchodem.

Vývoz (v mil. EUR, SITC1, metodiky EU)

SITC	Název	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Podíl v % 2009	Přírůstek v % 2009/08
0	Potraviny a živá zvířata	19 504	20 377	22 006	23 902	22 670	23 994	8,5	94,8
1	Nápoje a tabák	1 813	1 915	2 444	2 637	2 421	2 405	0,9	91,8
2	Suroviny nepoživatelné, bez paliv	6 072	7 335	7 931	7 989	6 226	8 586	2,3	77,9
3	Minerální paliva, mazadla a příbuzné materiály	19 073	23 210	22 027	29 974	18 755	27 378	7,1	62,6
4	Živočišné rostlinné oleje a tuky	785	814	800	1 176	827	751	0,3	70,3
5	Chemikálie	77 217	83 044	91 021	90 657	86 798	98 551	32,7	95,7
6	Tržní výrobky tříděné dle druhu materiálu	52 610	58 365	65 523	60 944	43 266	54 720	16,3	71
7	Stroje a přepravní zařízení	68 362	71 186	75 066	74 649	57 434	63 478	21,6	76,9
8	Různé průmyslové výrobky	23 530	24 947	26 622	27 922	25 926	27 740	9,8	92,9

9	Nespecifikováno	776	895	1 009	956	999	1 117	0,4	104,5
	Celkem	269 741	292 087	314 449	320 805	265 321	308 720	100	82,7

Zdroj: www.nbb.be

Ve struktuře vývozu hlavní pozice patří odvětvím s vysokou přidanou hodnotou jako je strojírenství, energetika, dopravní prostředky a zařízení, výrobky chemického a farmaceutického průmyslu a dále zemědělské a potravinářské výrobky. Největším vývozním artiklem jsou chemické a farmaceutické výrobky, které zaujímají podíl na celkovém vývozu Belgie 32,7 %. Druhou nejsilnější komoditou jsou stroje a přepravní zařízení. V Belgii se montují automobily 4 světových značek. Podíl této skupiny na celkovém vývozu byl v roce 2009 21,6 %. Zajímavý je také vysoký podíl potravin v belgickém vývozu (8,5 %) a není to jen proslavená čokoláda, pivo a mořské plody.

Pokles vývozu v roce 2009 postihl všechny položky, nejméně se pokles projevil v těchto komoditách: chemie, potraviny, různé průmyslové výrobky (optické přístroje, obuv, zbraně), nápoje a tabák.

Rok 2010 přinesl oživení vývozu, které pokračovalo i v roce 2011, nejvíce z přechodné konjunktury v roce 2010 a 2011 profitovaly: drahé kameny a drahé kovy (+64,4 %), nerostné látky (+39,3 %), umělá hmota (+30,5 %), chemické výrobky (+20,9 %). Pokles vývozu zaznamenává belgická tradiční položka – zbraně a střelivo (-10,5 %). Komoditní údaje o oživení exportu ukazují vysokou konkurenceschopnost sektoru chemie, jehož exporty se rychle vrátily na předkrizovou úroveň a dokonce ji překonávají.

Dovoz (v mil. EUR, SITC1)

SITC	Název	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Podíl v % 2009	Přírůstek v % 2009/08
0	Potraviny a živá zvířata	15 908	16 533	18 137	20 060	18 545	19 277	7,3	92,4
1	Nápoje a tabák	2 297	2 383	2 884	3 026	2 762	2 843	1,1	91,3
2	Suroviny nepoživatelné, bez paliv	9 421	12 507	13 947	13 648	9 472	14 239	3,8	69,4
3	Minerální paliva, mazadla a příbuzné materiály	31 683	38 022	34 578	48 720	29 887	40 871	11,8	61,3
4	Živočišné rostlinné oleje a tuky	934	1 008	1 122	1 705	1 300	1 313	0,5	76,3

5	Chemikálie	63 903	68 453	72 696	71 789	67 443	75 393	26,7	93,9
6	Tržní výrobky tříděné dle druhu materiálu	41 988	46 135	52 603	50 379	34 873	44 642	13,8	69,2
7	Stroje a přepravní zařízení	66 702	69 208	76 585	78 698	61 125	69 469	24,2	77,7
8	Různé průmyslové výrobky	23 859	25 431	27 365	28 396	26 288	27 791	10,4	92,6
9	Nespecifikováno	360	374	383	624	662	906	0,3	106
	Celkem	256 994	280 054	300 298	317 044	252 357	296 743	100	79,6

Zdroj: www.nbb.be

V dovozu jsou významnou položkou chemické a farmaceutické výrobky s podílem téměř 27 % na celkových dovozech. Belgie tedy není jen velký vývozce chemie, ale i významný dovozce chemických výrobků. Další významnou položkou v dovozu, která je spojena se zapojením belgických výrobců do mezinárodní výrobní kooperace, jsou stroje a přepravní zařízení, v tom dopravní prostředky s podílem na dovozu 24,2 %.

Pokles dovozu v roce 2009 postihl prakticky všechny skupiny, nejvíce suroviny, minerální paliva, stroje a přepravní zařízení. Výrazný pokles dovozu zaznamenaly položky: drahé kameny a kovy (-30,6 %), minerální suroviny (-39 %), obecné kovy (-37,4 %), dopravní prostředky (-22,7 %), plastické hmoty (-19,1 %), stroje a přístroje (-22 %).

Za povšimnutí stojí, že byly postiženy stejné položky ve vývozu i dovozu. Belgie je typická „zpracovatelská“ země, doveze, zpracuje, vyveze. Je proto logické, že pokles odbytu zapříčiní stejný pokles nákupu.

Rok 2010 a 2011 přináší oživení dovozů, nejvíce z přicházející konjunktury profitují: drahé kameny a drahé kovy (+65,2 %), nerostné látky (+33,4 %), obecné kovy (+30,4 %) umělá hmota (+23,0 %), chemické výrobky (+16,2 %).

6.4. Dovozní podmínky a dokumenty (po vstupu do EU), celní systém, kontrola vývozu

Bariéry pro vstup na belgický trh vzhledem k členství ČR v EU neexistují. Od 1. května 2004 po vstupu ČR do EU došlo k zásadní změně, belgický trh se stal pro ČR součástí JVT (Jednotného vnitřního trhu) EU. ČR také uplatňuje svoji obchodní politiku v rámci Společné obchodní politiky EU.

Se vstupem ČR do EU se rovněž zásadně změnil podmínky související s průvodními doklady pro zboží a služby. Běžnými průvodními doklady používanými v obchodním styku jsou pouze obchodní faktura a přepravní doklad (nákladní/náložný list). Na faktuře musí být odděleně uvedena hodnota zboží a ověřené mezinárodní DIČO příjemce zásilky, což opravňuje k fakturaci bez DPH. DIČO se dá ověřit na portále VIES (kupř. www.vies.cz).

Čeští vývozci se musí přizpůsobit uplatňování zdaňování DPH dle pravidel EU. Vývoz do některého z členských států již není klasickým vývozem a dovozem, jako doposud, ale takzvaným vnitrouijním dodáním nebo pořízením se všemi daňovými důsledky. Český vývozce má nárok na odpočet DPH jen v tom případě, že dodá zboží nebo služby osobě, která je k DPH registrována. Pouze v tomto případě dodá svému partnerovi zboží bez daně. V opačném případě je povinen prodat zboží zahraničnímu partnerovi včetně DPH. Pozornost je nutné obzvláště věnovat v případě obchodování s položkami, na které je uvalena spotřební daň. To však není specifikum Belgie, ale týká se všech zemí EU a je jistě vhodné, aby se každý český subjekt poradil se svým finančním úřadem nebo poradcem.

Vývozci, u kterých roční hodnota objemu vývozu přesahuje 4 mil. CZK, musí jednou měsíčně vyplnit formulář Intrastatu a předat ho Českému statistickému úřadu (ČSÚ). Obdobnou povinnost mají dovozci v případě, že roční objem dovozu přesáhne 2 mil. CZK. Vývozci a dovozci, u kterých hodnota zboží bude pod výše uvedenými limity, mají povinnost nahlásit roční objemy vývozu a dovozu daňovým úřadům, které je následně postoupí ČSÚ.

Dovoz ze třetích zemí, pokud není smluvně upraveno jinak, podléhá celnímu odbavení. Celní režim EU určují Nařízení Rady č. 2913/92 ze 12. 10. 1992 stanovující celní zákon ES a Nařízení EK č. 2454/93 ze 2. 7. 1993 stanovující pravidla pro provádění celního zákona. Vývoz není až na výjimky (strategické materiály) omežován. Vývozce má pouze oznamovací povinnost pro Eurostat (Avis d'exportation).

V případě, že vznikne daňová povinnost pro českou firmu, kupř. prodejem výrobků na veletrhu/výstavě, kupř. při provedení stavební činnosti, atd. musí český subjekt požádat Ministerstvo financí o registraci na úřadě: (l'Office de contrôle de T.V.A. pour assujettis étrangers) na adrese:

BCAE – contrôle

Rue des Palais n° 48

6ème étage

1030 Bruxelles

Fax: 0032 2 57963 59

Tel.: 0032 2 577 40 70

E-mail : contr.tva.bcae@minfin.fed.be

Po skončení veletrhu nebo jiné aktivity musí vystavovatel deklarovat druh a množství prodaného zboží a realizovat platbu 21 % DPH na účet Ministerstva financí. Při účasti na více výstavách v jednom roce nebo kupř. při výjimečné a jednorázové stavbě je možné požádat o zjednodušenou formu deklarace a odvodu daně a operaci provést jednorázově po skončení akce.

Od června 2009 došlo ke změně zákona, deklarování DPH při účasti na veletrzích se sledují přísněji. Formuláře k registraci u daňového úřadu poskytnou pořadatelé výstavy/veletrhu.

V případě, že český vystavovatel prodává v teritoriu nápoje nebo jiné zboží podléhající spotřební dani (tzv. akcíz) (vína, alkohol), tabákové výrobky či pohonné hmoty, je povinen zaplatit příslušnému místnímu finančnímu úřadu (Bureau – Administration des douanes et accises) spotřební daň z prodeje těchto komodit. V praxi to znamená, že vystavovatel v době příjezdu na veletrh musí pod dohledem pracovníka finančního úřadu deklarovat druh, množství a hodnotu zboží určeného k prodeji. Po skončení veletrhu následuje obdobný postup, a to deklarace prodaného zboží, ze kterého zaplatí příslušnou daň vyčíslenou pracovníkem finančního úřadu.

Ústředním správním orgánem v oblasti cel a dávek v Belgii je Administration centrale des douanes et accises (Cité Administrative de l'Etat, Tour Finances - bte 37, Bld du Jardin Botanique 50, B-1010 Bruxelles).

6.5. Ochrana domácího trhu

EU uplatňuje v oblasti obchodu vůči třetím zemím jednotný postoj formulovaný ve společné obchodní politice upravující: výši cel, kvantitativní omezení, obchodní smlouvy EU s nečlenskými státy a dohody s mezinárodními institucemi a opatření na ochranu obchodu. Členskými státy EU nicméně zůstaly kompetence ke sjednávání některých bilaterálních ujednání s nečlenskými zeměmi, např. o ochraně a podpoře investic, zamezení dvojího zdanění, zaměstnávání cizinců, rámcových dohod o spolupráci atd. Jakkoliv je dovoz do EU liberalizován, mohou dovozy některých výrobků podléhat zákazům nebo

omezením z důvodu ohrožení veřejné morálky, politiky nebo bezpečnosti, ochrany zdraví a života lidí nebo zvířat a rostlin, porušování pravidel hospodářské soutěže, nekalých obchodních praktik atd.

Ústředním úřadem kompetentním pro technické normy a standardy je Belgický institut pro normalizaci (Institut belge de normalisation, Av. de la Brabanconne 29, B-1040 Bruxelles).

Od 1. ledna 2010 vstoupila v platnost evropská směrnice o službách, která liberalizuje většinu sektorů služeb a umožňuje přístup na trh služeb v Belgii. Nicméně stále existuje celá řada povinností poskytovatelů služeb. Belgie zřídila, tak jako všechny ČS EU tzv. jednotná kontaktní místa, která se v Belgii nazývají Guichets uniques (d'entreprises), je jich 9 a kontakt na ně lze nalézt na portále: www.business.belgium.be.

6.6. Zóny volného obchodu

Svobodná celní pásma v Belgii nejsou.

7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

7.1. Smluvní základna

(viz též kap. 3.3.)

- Smlouva o přistoupení ČR k EU: Smlouva mezi Belgickým královstvím, Dánským královstvím, Spolkovou republikou Německo, Řeckou republikou, Španělským královstvím, Francouzskou republikou, Irskem, Italskou republikou, Lucemburským velkovévodstvím, Nizozemským královstvím, Rakouskou republikou, Portugalskou republikou, Finskou republikou, Švédským královstvím, Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska (členskými státy Evropské unie) a Českou republikou, Estonskou republikou, Kyperskou republikou, Lotyšskou republikou, Litevskou republikou, Maďarskou republikou, Republikou Malta, Polskou republikou, Republikou Slovinsko, Slovenskou republikou o přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky k Evropské unii. (Athény, 16. 4. 2003), vstoupila v platnost 1. 5. 2004, publikace :č. 44/2004 Sb.
- Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Belgického království o mezinárodní silniční dopravě (Praha, 17. 4. 1968), publikace č. 110/1969 Sb., vstup v platnost: 31. 10. 1968
- Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Belgickým královstvím o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku* (Praha, 16. 12. 1969), publikace č. 95/2000 Sb., vstup v platnost: 24. 7. 2000. * Do konce roku 2009 bude podepsán dodatek k této smlouvě, který umožní, aby Belgie poskytovala ČR údaje o účtech českých občanů v Belgii a uskutečněných transakcích.
- Dohoda o podpoře a ochraně investic mezi ČSFR-UEBL (Union Economique Belgo-Luxembourgeoise)*, vstoupila v platnost 13. 2. 1992, publikace č. 574/192 Sb * ČR navrhla v roce 2009 Belgii a Lucembursku, aby tato dohoda byla zrušena.
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Belgického království o letecké dopravě (Brusel 6. 4. 1998), publikace č. 129/2003, vstoupila v platnost: 23. 6. 2006
- Dohoda o spolupráci mezi vládou ČR a vládou Francouzského společenství Belgie a vládou regionu Valonsko ze dne 28. 3. 2001, vstoupila v platnost: 22. 7. 2002, publikace č. 114/2002
- Dohoda o spolupráci mezi vládou ČR a Vlámskou vládou ze dne 12. 2. 2002, vstoupila v platnost: 29. 5. 2003, publikace č. 99/2003 Sb.

Poznámka: Dohody, které vstoupily v platnost před rozdělením ČSFR byly převzaty do právního řádu České republiky k 1. 1. 1993.

7.2. Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let – tabulka

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Index 2011/10	Index 2010/09	Index 2009/08
Vývoz	49 366	61 359	70 273	66 159	54 449	62 587	68 543	109,5	114,9	82,3
Dovoz	36 170	41 170	46 871	46 724	40 516	44 013	47 794	108,6	108,6	86,7
Obrat	85 536	102 529	117 144	112 883	94 965	106 600	116 337	109,1	112,3	84,1
Saldo	13 196	20 189	23 402	19 435	13 933	18 574	20 749	111,7	133,3	71,7

V/D v %	136,5	149	149,9	141,6	134,4	142,2	143,4			
---------	-------	-----	-------	-------	-------	-------	-------	--	--	--

Údaje v mil. CZK v b.c.

Zdroj: [ČSÚ](#)

Belgie tradičně patří k nejvýznamnějším obchodním partnerům ČR. Od roku 1990 vzájemný obchod meziročně roste tempem, které Belgii řadí mezi nejdynamičtější se rozvíjející relace zahraničního obchodu ČR. V roce 2008 došlo po dlouhé řadě let k poklesu vzájemného obchodu a rok 2009 byl již plně poznamenán hospodářskou krizí. Obchodní výměna s Belgií se v roce 2011 vrátila na předkrizové hodnoty a přesahuje 100 mld. CZK.

Belgie zaujímá v roce 2011 z pohledu celkového obrátu zahraničního obchodu ČR 12. místo za Maďarskem, před USA a Španělskem. Ve vývozu patří Belgie na 10. místo největšího odběratele českého zboží, hned za ní je Maďarsko, Španělsko a USA. V dovozu je Belgie 14. největším dodavatelem do ČR.

Až do roku 1997 český dovoz rostl podstatně rychlejším tempem než vývoz, takže vzájemná obchodní bilance od r. 1992 vykazovala deficit. K obrátu došlo v roce 2003, kdy ČR dosáhla kladného salda v bilanci vzájemné obchodní výměny ve výši 1 138 mil. CZK. Od té doby tempa růstu českého vývozu do Belgie výrazně převyšují růst dovozu z Belgie do ČR. V roce 2011 dosáhla bilance vzájemného obchodu aktiva ve prospěch ČR ve výši skoro 21 mld. CZK.

Důvody pro vysokou dynamiku obchodní výměny a zvýšený nárůst vývozu v posledních letech lze spatřovat i v rostoucích zahraničních investicích včetně belgických v ČR. Vývozci se tak snažili překonávat cenové a nákladové bariéry a využívat komplementárních výhod. Vzájemná obchodní výměna a vývoj její dynamiky jednoznačně potvrzují přínos vstupu ČR do EU pro jeho „zahraniční“ obchod a potvrzují výhody Jednotného vnitřního trhu EU. S procesem jeho prohlubování a dokončení lze očekávat další impulzy pro růst ekonomické spolupráce s Belgií, např. také v oblasti služeb.

Poznámka: údaje podle belgických statistik se liší viz kapitola 6.1-6.3.

7.3. Komoditní struktura českého vývozu/dovozu

Český vývoz (v mil. CZK)

Nomenkl.	2007		2008		2009		2010		2011		
	mil. Kč	mil. Kč	mil. Kč	podíl v %	index	mil. Kč	podíl v %	index	mil. Kč	podíl v %	
0 Potraviny a živ. zvířata	1 214	1 293	1 439	2,6	117	1 574	2,51	109,38	1873	2,64	119,00
1 Nápoje a tabák	25	19	30	0,05	167	28	0,04	93,33	32	0,05	114,75
2 Suroviny, bez paliv	775	479	597	1,08	113	1 346	2,15	225,46	934	1,32	69,41
3 Minerální	26	58	152	0,27	263	125	0,2	82,24	126	0,18	100,80

paliva, maziva											
4 Živočišné a rostl.oleje	1	0	0	0	0	0	0	0	17	0,02	0,00
5 Chemikálie	3 630	3 572	3 288	5,94	4 334	2 207	3,53	67,12	5121	7,21	232,03
6 Výrobky dle materiálu	12 022	11 534	10 697	19,33	93	11 581	18,5	108,26	12955	18,25	111,87
7 Stroje a přepavní zařízení	43 246	41 371	33 477	60,48	80	35 742	57,11	106,77	40717	57,34	113,92
8 Průmyslové spotřební zboží	8 936	7 814	5 654	10,21	74	7 837	12,52	138,61	9155	12,89	116,82
9 Komodity jinde nezatříděné	15	18	18	0,03	99	20	0,03	111,11	73	0,10	363,11
Celkem	69 890	66 159	55351	100	83,7	62587	100	113,07	71003	100	113,45

Zdroj: [ČSÚ](#)

V rozsahu nomenklatury SITC se na objemu vývozu v roce 2011 nejvíce podílely položky:

- SITC 7 (57,34 %)
- SITC 6 (18,25 %)
- SITC 8 (12,89 %)

Výrobky tříděné dle materiálu, stroje a dopravní zařízení, průmyslové spotřební zboží, tedy výrobky s velkou přidanou hodnotou. Podíl těchto 3 skupin průmyslových výrobků představuje téměř 90 % veškerých vývozu. Potraviny, zemědělské výrobky a nápoje zaujímají nízký podíl, i když jejich export mírně roste, avšak očekávání, že po odstranění různých překážek, které existovaly před vstupem do EU, by se měla tato komodita prosazovat, se naplňuje. Nápojem není jen pivo, avšak pouze Prazdroj (SAB Miller) má svého importéra/distributora v Belgii, který zastupuje i minerální vody značky Mattoni a sekt Bohemia.

Za pozornost stojí nárůst exportu chemických výrobků. Belgie má velmi silný chemický průmysl (farmaceutické výrobky, plastické hmoty, barvy) a projevuje se to jak v dovozu, tak také právě ve vývozu (z ČR).

Pro poslední roky je pozitivní, že opět rostou nejdůležitější položky českého vývozu, vozidla a stroje, hotové výrobky a chemie, které představují 96 % vývozu do Belgie. Pro srovnání je vhodné zaznamenat, že podíl českého exportu zboží této skupiny (zejména osobní auta) do Belgie je nižší, než podíl této skupiny na celkovém exportu.

Český dovoz (v mil. CZK)

Nomen	2007		2008		2009		2010			2011		
	mil. Kč	mil. Kč	mil. Kč	podíl v %	index	mil. Kč	podíl v %	index	mil. Kč	podíl v %	index	
0 Potraviny a živá zvířata	2 976	2 890	3 472	8,41	121,9	4 054	9,21	116,76	4 253,4	8,89	104,92	
1 Nápoje a tabák	61	48	46	0,11	106,1	56	0,13	121,74	58,7	0,12	104,87	
2 Suroviny bez paliv	930	1 160	957	2,32	84,3	1 151	2,62	120,27	1 410,1	2,95	122,51	
3 Minerální paliva, maziva	461	522	467	1,13	88,4	716	1,63	153,32	782,9	1,64	109,34	
4 Živočišné a rostl.oleje	150	112	114	0,28	103,9	172	0,39	150,88	407,4	0,85	236,84	
5 Chemikálie	13 548	12 925	12 556	30,42	94,7	13 491	30,65	107,45	14 809,0	30,95	109,77	
6 Výrobky dle materiálu	15 934	14 705	11 516	27,9	79,1	13 112	29,79	113,86	14 347,7	29,98	109,42	
7 Stroje a přepavní zařízení	10 951	11 695	7 976,00	19,32	66,2	8 766	19,92	109,9	9 430,5	19,71	107,58	
8 Průmyslové	1 966	2 664	4 170	10,1	152,2	2 496	5,67	59,86	2 351,2	4,91	94,20	

spotřební zboží											
9 Komodity jinde nezatříděné	1	3	7	0,02	266,9	0	0	0	3,0	0,01	0,00
Celkem	46 976	46 724	41282	100	87,3	44013	100	106,62	47 854	100	108,73

Zdroj: [ČSÚ](#)

V rozsahu nomenklatury SITC se na objemu dovozu v roce 2011 nejvíce podílely nomenklaturní položky:

- SITC 5 chemikálie a příbuzné výrobky (30,95 %)
- SITC 6 výrobky tříděné dle materiálu (29,98 %)
- SITC 7 stroje a přepravní zařízení (19,71 %)

Hospodářská krize nepostihla v roce 2009 všechny dovozní položky. Nejvyšší pokles v dovozu měly položky SITC 7 stroje a přepravní zařízení a SITC 6 hotové výrobky. Naopak růst vykázaly SITC 0 potraviny, SITC 8 průmyslové spotřební zboží, SITC 1 nápoje a tabák. O téměř 5 % poklesla tradiční dovozní položka chemie, která ale zůstává s nejvyšším podílem 30 % z celkových dovozů z Belgie do ČR.

Rok 2010 přináší celkový růst dovozů z Belgie o cca 4 %. Dovozy z Belgie se vracejí do „normálu“ pomaleji, než české vývozy do Belgie. Pomalejší růst způsobuje výrazné snížení dovozů spotřebního zboží (-47 %). Pozitivně se opět vyvíjí chemie, která je největší dovozní položkou z Belgie do ČR. Za zmínku také stojí rostoucí podíl potravin a zemědělských výrobků.

V dovozu v roce 2011 je nevyraznější změnou další pokles dovozů spotřebního zboží (SITC 8) a nárůst SITC 4 živočišné a rostl.oleje, i když hodnotově jde o položku méně významnou. Podobně stoupl dovoz SITC 2 suroviny bez paliv.

Obchodní vztahy mezi Belgií a ČR jsou z hlediska přítomnosti podnikatelských subjektů v teritoriích nevyvážené. V České republice působí několik desítek belgických podniků s většinou účastí a řada z nich má v ČR obchodní zastoupení či kontaktní kancelář. Velký počet belgických podniků v České republice má kladný vliv na exportní kapacitu těchto podniků, které přes své mateřské podniky vyváží své výrobky mj. také do Belgie. Je zřejmé, že činnost zahraničních investorů tak ovlivňuje zásadním způsobem výsledky obchodu v některých komoditách.

7.4. Perspektivní položky českého exportu (velikost trhu, podíl domácí výroby a dovozu)

Obecně lze říci, že belgický trh jako součást společného vnitřního evropského trhu je velmi otevřený a setkávají se zde všichni významní světoví hráči. Vyplývá z toho, že v zásadě se lze na belgickém trhu prosadit s jakýmkoliv konkurenceschopným výrobkem, pokud budou marketingová strategie a odhodlání, tj. investice vývozce dostatečné.

Struktura belgické ekonomiky je charakterizována takto: typická malá země s otevřenou ekonomikou, velmi často v postavení subdodavatele pro velké sousední země Německo, Francie a Nizozemsko a kam v minulosti delokalizovaly své montážní závody velcí výrobci především z oblasti automobilového a leteckého průmyslu, s velkou tradicí v potravinářském a chemickém průmyslu. Z toho vyplývá, že české firmy se mohou uplatnit v oblasti subdodávek a zpracovávání (subcontracting) právě v těchto oborech.

Určitá „krize“ v udržení konkurenceschopnosti belgických výrobků vede k tomu, že belgické firmy samy hledají dodavatele nebo partnery pro spolupráci a také delokalizují svou výrobu i do ČR (viz kapitola 7.5), aby si zajistily zdroje zásobování za příznivých podmínek.

Zájem ze strany belgických firem je o kovoobrábění, dodávky pro automobilový a letecký průmysl, nábytkářský průmysl, stroje a průmyslové spotřební zboží. Rovněž otázka bezpečnosti a ekologičnosti energie a obecně ekologie nabízí dobrou příležitost pro české firmy – dodavatele technologií využívající obnovitelné zdroje energie a nabízející ekologická řešení především v oblasti komunálního hospodářství.

V Belgii je také silně rozvinutý potravinářsko-chemický komplex. V obou sektorech se čeští vývozci prosazují, obzvláště orientace spotřeby směrem na nové výrobky z oblasti biopotravin jsou perspektivní.

Velmi perspektivní je také trh služeb, byť identifikace jednotlivých sektorů není tak zřetelná. Největší bude zájem o služby, kde se dnes nedostává odborných pracovních sil: Doprava, IT, stavebnictví, řemeslnické služby, údržba zařízení, pečovatelské a zdravotní služby, cestovní ruch. Belgie zrušila k 30. dubnu 2009 přechodné období na volný pohyb pracovních sil a čeští občané již nemusejí žádat o pracovní povolení. Existuje však celá řada dalších povinností, zejména registrace v systému Limosa (viz dále).

Souhrnně se jako perspektivní obory jeví (seřazeno podle skupin SITC):

- živá zvířata
- textilní vlákna, příze, tkaniny
- léčiva a farmaceutické výrobky
- palivo z uhlí
- výrobky z pryže
- prefabrikované budovy
- zařízení pro telekomunikace, elektrické přístroje, spotřebiče
- kovoobrábění
- dodávky pro automobilový a letecký průmysl
- nábytkářský průmysl
- výrobky pro stavebnictví
- stroje a průmyslové spotřební zboží
- služby

7.5. Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Českých podnikatelských subjektů, které by přímo v teritoriu vykazovaly činnost je málo a spíše jsou z oblasti služeb navazujících na činnost evropských institucí v Belgii. ČNB vykazuje za rok 2011 PZI z ČR do Belgie v celkové hodnotě -1 143,2 mil. CZK. Stav (kumulace českých investic do Belgie k 31. 12. 2007 vykazoval jen 158,1 mil. CZK, za rok 2008 činí PZI 143,2 mil. CZK, přičemž se jedná pouze o reinvestovaný zisk.

Přesto, že český export vykazoval v předchozích letech slušné výsledky, bude do budoucna nutné posilovat přítomnost českých firem v Belgii. Pro zpracování trhu bude nezbytné budovat vlastní distribuční síť, mít vlastní zastoupení, kontrolovat trh, marketingové aktivity i marže prodejců. Jako to ostatně udělaly všechny velké zahraniční firmy v ČR.

Belgická přítomnost v ČR je poměrně silná. Kapitálové účasti tu má několik desítek firem, další provozují kontaktní kanceláře. Belgie je aktivním investorem v ČR a patří mezi nejvýznamnější investory v ČR. Objem (stav) přímých zahraničních investic (PZI) z Belgie do ČR k 31. 12. 2007 činil v 61 959,6 mil. CZK. Za rok 2008 činil 72 030,1 mil. CZK. Belgie tak byla v celosvětovém měřítku 8. největším investorem v ČR, po Nizozemsku, Německu, Rakousku, Francii, Lucembursku, Švýcarsku a Španělsku s podílem 3,29 % na celkových PZI v ČR. V roce 2009 příliv PZI z Belgie již vykazuje opět velmi pozitivní výsledek ve výši v 23,2 mld. CZK. Ten se skládá z 1,2 mld. CZK nových investic a z 22,4 mld. reinvestovaného kapitálu. To byl v období krize velmi pozitivní vývoj. Avšak v roce 2011 dosahuje odliv belgického kapitálu z ČR výše -22 323,1 mil. CZK. Ty se skládají z 545,5 mil. CZK, které míří do základního kapitálu, -2 032,2 mil. CZK je reinvestovaný zisk a zbytek čili -20 836,4 je ostatní kapitál. (Zdroj: www.cnb.cz. Statistiky □ platební bilance □ Přímé zahraniční investice)

Výše belgických investic dosáhla svého vrcholu 1 377,7 mil. USD v roce 1999. K významným akvizicím patří např. nákup ČSOB bankou KBC (1,06 mld. EUR), Glaverbel – AGC Flat Glass Europe (Glavunion 232 mil. USD) a firma požádala o investiční pobídku na rozšíření své investice, Lhoist Group (VČS53 mil. USD), CBR (CEVA Mokrý), Unic Design (Kovobel Litoměřice), Delhaize-le Lion (Delvita), Tractebel (Cheming), Primus (International Victor Company), Bekaert (ŽDB), Thona International (Eupen Uničov), Interbrew – dnes InBev (Pražské pivovary). Belgická firma Barco n.v., vybudovala nový závod na zelené louce v lokalitě Kladna a vytvořila 170 nových pracovních míst. Fa Bekaert realizovala svou druhou investici v ČR v oboru výroby ocelového drátu. Kapacitou menší pivovar Duvel Moortgat zakoupil 50% podíl v pivovaru Bernard v roce 2001.

Dochází i k odchodu belgických firem z ČR nebo snižování jejich investice v ČR. Tak odešel již v roce 2007 obchodní řetězec Delvita (Delhaize), v roce 2009 odprodala své akvizice v ČR brazilsko-belgická společnost InBev (pivovary) a banka KBC nabídla na burze 40 % akcií ČSOB.

Vývozci do Belgie:

- Flextronics Brno, Škoda Auto Mladá Boleslav, Siemens Auto. Tech. Plzeň, Phil. Morris Kutná Hora, JC auto součástky Česká Lípa, Robert Bosch České Budějovice, Cutisin Jilemnice, Hayes Lemmerz Ostrava, Barco Manufact. Praha, Wamac Fulnek, Spolana Neratovice, Spilntex Chuděřice, Barum Cont. Otrokovice, Foxconn Pardubice, Lucas autobrzdy Jablonec n. Nis., Bekaert-ŽDB Petrovice u Karviné, Glaverbel TLiberec, Bosal Praha, Alcoa Fujikura Praha, Moravia Steel Třinec, BMT Brno aj.

Dovozci z Belgie:

- Flextronics Brno, Glaverbel Teplice, Ford Motor Praha, Škoda Auto Mladá Boleslav, Volvo Truck Říčany u Phy, Opel CaS Praha, Barum Cont. Otrokovice, Barco Manufact. Praha, Phoenix-Zepp Modletice, Deuceninck Veverská Bítýška, GlaxoSmithKline Praha, Wamac Fulnek, Pharmacia ČR Praha, Monsanto Brno, Hybler Reeling Semily aj.

Ze seznamu největších „českých“ vývozců a dovozců je zřejmé, že podíl zahraničních investorů je na zahraničním obchodě ČR do Belgie velmi významný.

7.6. Vyhodnocení poptávek v teritoriu po českém zboží, výrobní kooperaci

Po zrušení OEÚ v roce 2011 se operativní informační servis zcela přesunul na ZK Czechtrade. ZÚ poskytuje servis v oblasti ekonomických vztahů zahrnujících stranu veřejného resp. vládního sektoru (vztahy, ve kterých na obou nebo na jedné straně figuruje vládní subjekt, tzv. G2G a G2B).

7.7. Zahraniční rozvojová spolupráce

Česká republika neposkytuje Belgii rozvojovou pomoc.

7.8. Vzájemná výměna v oblasti služeb

Bilance výměny služeb, struktura vývozu a dovozu služeb: Belgie a svět, Belgie a ČR v letech 2008, 2009 a 2010 (v tis. EUR)

	2008					
	Export CZ	Exp. svět	Import CZ	Import svět	Saldo CZ	Saldo svět
Celkem služby	230 047	58 877 744	340 332	56 058 300	-110 285	2 819 444

Sektory:						
Doprava	54 378	18 855 486	91 228	15 834 085	-36 850	3 021 401
Turismus	17 294	7 991 711	54 675	13 075 503	-37 381	-5 083 792
Komunikační služby	8 175	2 646 899	5 186	2 058 969	2 989	587 930
Stavebnictví	12	340 998	1 018	410 745	-1 006	-69 747
Pojišťovnictví	3 409	849 134	773	750 543	2 636	98 591
Finanční služby	6 161	2 781 940	33 088	2 413 379	-26 927	368 561
Počítače a informační služby	24 207	2 469 531	8 296	1 812 266	15 911	657 265
Licenční poplatky	6 143	809 147	140	1 459 336	6 003	-650 189
Jiné obchodní služby	106 633	18 663 409	140 083	15 487 459	-33 450	3 175 950
Osobní, kulturní a rekreační služby	406	402 074	40	508 751	366	-106 677
Vládní služby	0	1 652 891	0	201 957	0	1 450 934
Ostatní služby	3 229	1 414 524	5 805	2 045 307	-2 576	-630 783
2009						
	Export CZ	Exp. svět	Import CZ	Imp.svět	Saldo CZ	Saldo svět
Celkem služby	233 000	58 064 000	306 000	53 381 000	-73 000	4 683 000
Sektory:						
Doprava	30 000	15 088 000	70 000	12 782 000	-40 000	2 306 000
Turismus	18 000	7 055 000	52 000	12 809 000	-34 000	-5 754 000

Komunikační služby	9 000	2 771 000	6 000	2 251 000	3 000	520 000
Stavebnictví	3 000	977 000	2 000	694 000	1 000	283 000
Pojišťovnictví	4 000	955 000	1 000	847 000	3 000	108 000
Finanční služby	5 000	2 236 000	8 000	1 504 000	-3 000	732 000
Počítače a informační služby	32 000	2 871 000	12 000	2 041 000	20 000	830 000
Licenční poplatky	10 000	1 773 000	0	2 091 000	10 000	-318 000
Jiné obchodní služby	119 000	21 312 000	148 000	16 208 000	-29 000	5 104 000
Osobní, kulturní a rekreační služby	1 000	415 000	0	459 000	1 000	-44 000
Vládní služby	0	1 572 000	0	205 000	0	1 367 000
Ostatní služby	2 000	1 039 000	7 000	1 490 000	-5 000	-451 000

	2010					
	Export CZ	Exp.svět	Import CZ	Imp.svět	Saldo CZ	Saldo svět
Celkem služby	287 000	65 733 000	402 000	59 317 000	-115 000	6 416 000
Sektory:						
Doprava	76 000	19 170 000	124 000	14 818 000	-48 000	4 352 000
Cestovní ruch	20 000	7 742 000	52 000	14 149 000	-32 000	-6 407 000
Komunikační služby	8 000	3 053 000	5 000	2 406 000	3 000	647 000
Stavebnictví	2 000	1 165 000	4 000	941 000	-2 000	224 000

Pojišťovnictví	7 000	836 000	7 000	878 000	0	-42 000
Finanční služby	8 000	2 504 000	6 000	1 424 000	2 000	1 080 000
PC a informační služby	33 000	3 021 000	27 000	2 158 000	6 000	863 000
Licenční poplatky	10 000	1 616 000	2 000	1 431 000	8 000	185 000
Ostatní (spojené s obchodem, z toho:	119 000	23 520 000	163 000	18 869 000	-44 000	4 651 000
Osobní služby, kult. a rekreač. služby	1 000	462 000	1 000	576 000	0	-114 000
Vládní služby	0	1 368 000	0	176 000	0	1 192 000
Ostatní služby	3 000	1 277 000	12 000	1 492 000	-9 000	-215 000

Recettes = export des services, dépenses = import des services

Zdroj: NBB Belgie, (nadine.feron@nbb.be, tel.: 02 221 52 05, fax: 02 221 31 44), www.nbb.be/belgostat
 > balance des paiements > Opérations courantes > crédit/débit cumul

Přehled je sestaven podle platební bilance Belgie. Znamená to, že hodnoty označené jako minusové, znamenají kladné saldo pro český vývoz služeb.

Belgie dosahuje aktivní saldo z celkového vývozu a dovozu služeb. Největší podíl na obratu služeb má doprava, cestovní ruch, finanční služby. Výrazné záporné saldo má Belgie pouze u cestovního ruchu, tedy více výdajů směřuje z Belgie do zahraničí z titulu cestovního ruchu, než jsou příjmy z cestovního ruchu z turistů v Belgii (aktivní/pasivní cestovní ruch).

Vývozy a dovozy služeb nemohly uniknout vlivu hospodářské krize a jejich hodnoty v době hospodářské krize klesaly o 1,4 % resp. o 4,8 %. Vývozy služeb tak v porovnání s vývozem a dovozem zboží klesaly výrazně méně. Také v roce 2009 dosahuje Belgie kladného salda z vývozu a dovozu služeb ve výši 4,7 mld. €, což je téměř o 2 mld. více než v roce 2008. Nejvíce se na tom podílí doprava. Turismus generuje záporné saldo bilance služeb Belgie. Export služeb dále pokračuje poměrně vysokým tempem i v roce 2010 a 2011. Tento trend ukazuje značný exportní potenciál tohoto sektoru belgické ekonomiky, který se může výrazněji projevit po dokončení Jednotného trhu EU. Pro upřesnění, Belgie za rok 2010 dosahuje opět kladného salda ve výši 6,4 mld. €, což je přibližně o 2 mld. € více než v předchozím roce. I v roce 2010 je trend stejný. Nejvíce se na něm podílí sektor doprava, sektor turismus opět vykazuje záporné saldo.

Obchod se službami ČR – Belgie:

Bilance vzájemné výměny služeb, struktura vývozu a importu služeb ČR – Belgie podle platební bilance vykazuje velmi dynamický vývoj. Za rok 2010 vykazuje belgická bilance vzájemné výměny služeb pasivum ve výši 115 mil. €, k čemuž nejvíce přispívá sektor dopravy.

Dovoz českých služeb z ČR do Belgie (tedy vývoz českých služeb do Belgie) se zvýšil v roce 2008 o 33,8 % a dosáhl hodnoty 340,3 mil. €. Belgie prodala do ČR služby v hodnotě 230,0 mil. €, což představuje nárůst 27,6 % proti roku 2007. Největší položky vzájemné výměny je doprava, cestovní ruch a finanční služby, ve kterých dosahuje ČR aktivní bilanci.

V roce 2009 se vývoz belgických služeb do ČR zvýšil o 1,3 %. Podílí se na tom doprava a IT služby. Výrazně nejsilnější položkou jsou „Jiné obchodní služby“, zdá se, že zařazování položek ještě dělá potíže. Dovozy služeb z ČR zaznamenaly pokles o 10,1 % a dosáhly hodnoty 306 mil. €. Nejvíce se dováží: doprava, cestovní ruch a jiné obchodní služby. Potěšitelné je kladné saldo bilance služeb ČR – Belgie, respektive záporné saldo belgické bilance služeb s ČR ve výši 73 mil. €.

Import českých služeb do Belgie se v roce 2010 zvýšil o 31,37 % a dosáhl hodnoty 402 mil. €. Import belgických služeb do ČR vzrostl ve stejném roce na hodnotu 287 mil. €, což představuje zvýšení o 23,18 % oproti předchozímu roku. Perspektivu vzájemné obchodní výměny v sektoru služeb v obecné rovině pozitivně ovlivní další liberalizace a dokončení Jednotného trhu EU.

České firmy působící v oblasti služeb, vyhodnocení zájmu českých poskytovatelů služeb o teritorium:

ZÚ není běžně informován o vývozu/dovozu služeb mezi ČR a Belgií. Pokud byly v teritoriu prováděny stavební nebo montážní práce, byli vysláni pracovníci českých podniků většinou placeni českou stranou v rámci kontraktní ceny.

Uvolnění trhu práce k 1. 5. 2009 v Belgii vedlo k mírnému nárůstu poskytovaných služeb z ČR do Belgie, zejména ve stavebnictví, kde přechodné období ztěžovalo vysílání pracovních sil do Belgie k provádění prací a služeb.

Překážky a bariéry bránící českým poskytovatelům služeb proniknout na trh:

Belgie využila přechodného období zákazu kabotáže pro ČR až do 30. dubna 2009. V rámci harmonizace kabotáže v rámci Evropské unie si Belgie vydala vlastní vyhlášku upravující podmínky kabotáže. V praxi se však zdá, že toto omezení není výraznou překážkou.

Belgie rovněž ukončila přechodné období na volný pohyb osob/pracovních sil a k 1. květnu 2009 otevřela svůj pracovní trh občanům osmi nových členských zemí, včetně ČR, kteří tak nadále nepotřebují pro výkon své pracovní činnosti pracovní povolení.

Hlavní bariéry při průniku na trh jsou:

- neznalost podnikatelského prostředí
- jazyková náročnost teritoria (francouzština, nizozemština, angličtina a v menší míře i němčina)
- relativně vysoké daňové zatížení podniků a náklady na pracovní sílu
- neodpovídající kapitálová a personální vybavenost
- vysoká kvalita lidských zdrojů v oblasti vzdělanosti, praxe a jazykové vybavenosti
- znalost trhu podložená marketingovým průzkumem
- velmi komplikovaný federální systém země

Perspektivy českých firem v oblasti služeb:

Belgie disponuje relativně malou, ale silně otevřenou ekonomikou s velkou koncentrací výroby, služeb (přes 70 % HDP) a vysokým podílem zahraničního kapitálu. Perspektivy českých firem ve vývozu služeb jsou v sektorech: stavebnictví, poradenství a právních služeb, dopravy a podnikatelských aktivit v oblasti IT.

7.9. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Tato informace je obsažena v subkapitole 8.2 „Podmínky pro zaměstnávání cizinců a místních sil“.

8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

8.1. Distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Rovněž v Belgii platí obecná zásada, že o uplatnění výrobku na trhu rozhoduje zejména vztah kvalita – cena. To je ale až finální fáze vstupu na trh, které musí předcházet dokonalá znalost situace na trhu dané komodity a volba vhodného způsobu zpracování trhu na základě marketingové studie.

V Belgii jsou zavedeny všechny běžné formy zpracování trhu známé v zemích EU. Jejich výběr je na vůli firmy, nicméně může být ovlivněn zvyklostmi v daném segmentu trhu. Je-li např. známo, že belgický sektor velkodistribuce potravin a některých průmyslových výrobků je silně koncentrován (ovládají ho velké skupiny jako Carrefour, Delhaize le Lion, Colruyt, Macro, Aldi, Brico a další se sítěmi velkoplošných maloobchodních nebo diskontních prodejen, či obchodními domy), pak je zřejmé, že od orientace na malé firmy nelze očekávat větší výsledky. I když je možné, např. ve styku s velkodistributory, zpracovávat trh přímo bez prostředníka, rozšířený je nicméně prodej přes místní zástupce již proto, že přímé zpracování trhu je velmi náročné a u některých komodit nemožné. Zástupce je zcela nezbytný v případě dodávek strojů a průmyslového zařízení, kdy je třeba disponovat skladem náhradních dílů a zajistit poprodejní servis. Je skoro nezbytné mít samostatného zástupce pro Valonsko a zvlášť pro Vlámsko.

8.2. Podmínky zaměstnávání cizinců a místních sil

Pokud dodavatel využívá místních zástupců, je třeba při sjednávání smlouvy dbát na vyjasnění právní povahy daného vztahu. Při pochybnostech bude vztah podle belgického pojetí považován spíše za zaměstnanecký, a to s příslušnými nároky. Subjekt ze země mimo EU může být v Belgii zaměstnán, pouze má-li pracovní povolení. To se nevyžaduje, je-li jeho manžel/manželka belgickým občanem nebo občanem členské země EU. Samostatnou obchodní činnost může takový subjekt vykonávat jen po získání povolení k podnikání (carte professionnelle).

Podrobné informace k pobytu občanů ČR, jejich zaměstnávání nebo vysílání k provedení prací v Belgii je možné najít na webových stránkách: www.emploi.belgique.be/defaultTab.aspx?id=5690.

Informace o podmínkách přístupu na trh práce v Belgii

Deklarace LIMOSA

Belgie zavedla od 1. 4. 2007 nový systém povinné deklarace všech cizinců, pracujících dočasně nebo částečně v Belgii. Cílem systému Limosa je poskytnout Belgii transparentní informace o tom, co se děje na trhu práce a jaký má práce cizinců dopad na ekonomiku. Zároveň má sloužit v boji proti zneužívání pracovních sil a zajistit stejné podmínky pro všechny.

Slovník Limosa používá slovo cizinci ve smyslu, osoby pocházející mimo Belgii, což není úplně podle unijní filozofie, kdy za cizince by se měly považovat osoby ze 3. zemí mimo Evropskou unii. Limosa se vztahuje na pracovníky, kteří pocházejí jak ze „starých“ členských zemí EU, tak „nových“ členských zemí a samozřejmě na osoby ze 3. zemí mimo EU. Slovo dočasnost má v českých dějinách svůj dvojitý význam, v Belgii to znamená 12 měsíců, které lze opět o dalších 12 měsíců prodloužit.

Povinnost se registrovat v systému Limosa ještě před odjezdem do Belgie se týká všech pracovníků, ať zaměstnaných belgickou firmou nebo vyslaných svoji mateřskou firmou, OSVČ (tedy „nezávislých“) i stážistů, kteří přicházejí do Belgie pracovat dočasně nebo zde pracují částečně. V zásadě to znamená, že se to týká těch pracujících osob, které nemají belgické sociální pojištění. Povinnost se registrovat v systému Limosa nijak nezávisí na tom, zda k činnosti v Belgii pracovník má nebo nemá povinnost získat pracovní povolení.

Existuje celá řada výjimek od řidičů mezinárodní dopravy, přes montéry a opraváře, kteří působí krátkodobě v Belgii, až po účastníky kongresů, obchodníky, sportovce, umělce, diplomaty, pracovníky mezinárodních organizací.

Registrace do systému Limosa lze učinit elektronicky nebo i písemně na určených formulářích. Je nutné se seznámit s podrobnostmi, nuancemi, výjimkami a pak teprve vyplňovat deklaraci.

Do systému Limosa se vstupuje přes portál www.limosabe.be. Existuje nabídka ve 4 jazycích, anglicky, francouzsky, holandsky a německy. Návody jsou srozumitelné a po přečtení úvodní informace by vyplnění deklarace nemělo trvat více než 5 až 10 minut. Důležité je, aby žadatel obdržel potvrzení o registraci tzv. dokument Limosa – 1, který může být vyžadován/kontrolován inspektory sociálního pojištění. Neregistrovaní pracovníci budou pokutováni, dokonce se ukládá každé belgické firmě, která přijímá zahraniční pracovníky, aby existenci dokumentu Limosa-1, kontrolovala a májí povinnost „udávat“ pracovníky, kteří tento dokument nemají.

Limosa nevyžaduje registraci u některých činností vykonaných během 8 dnů. Vyslání pracovníci české firmy přijíždějí do Belgie v pondělí s úkolem dokončit práce do pátku, tedy 5 dní. Práce se však nepodaří z různých důvodů dokončit, 8 dní je překročeno a inspekce práce může udělit pokutu. Je potřebné to řešit ve spolupráci s místním úřadem práce.

Pracovní povolení:

Občan ČR již od 1. 5. 2009 nepotřebuje pracovní povolení pro Belgii. Přechodné období, omezující přístup na trh práce v Belgii skončilo.

Úřady práce se nacházejí:

- Valonsko: Ministère de la Région wallonne, Division de l'emploi et de la formation, Place de Wallonie, 5100 Namur, Tel: 0032 81 33 31 11, fax: 0032 81 33 43 22, int. portál: emploi.wallonie.be;
- Hl. město Brusel: Ministère de la Région de Bruxelles-capitale, Direction de la Politique de l'Emploi et de l'Economie plurielle, rue du Progrès 80, 1035 Bruxelles, tel.: 0032 2 204 13 99, fax:: 0032 2 204 15 28, int. Portál: www.bruxelles.irisnet.be
- Flandry: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie, Cel Migratie, Koning Albert II, laan 35 (bus21), 1030 Bruxelles, tel.: 0032 2 553 43 92, fax: 0032 2 553 44 22, int. portál: www.vlaanderen.be/werk
- Germanofonní společenství: Ministerium der Deutschsprachigen Gemeninschaft, Abteilung, Beschäftigung, Gesundheit und Soziales, Gospertstrasse 1, 4700 Eupen, tel: 0032 87 59 64 86, fax: 0032 87 55 64 73, int. portál: www.dglive.be

OSVČ

Přechodné období se nevztahovalo na osoby samostatně výdělečně činné, tím se především myslí řemeslníci. OSVČ však také musí splnit celou řadu formalit, včetně registrace v systému Limosa. Podrobněji na stránkách [SPF Economie](#).

Je nutné získat tzv. Profesní kartu (Carte professionnelle). Podrobné informace lze získat na stránkách [SPF Economie](#) .

Odměna za práci v Belgii

Podrobné statistiky do roku 2010 lze vyhledat na webových stránkách [ministerstva ekonomie](#). Průměrná hrubá měsíční mzda v Belgii je 2 939 €. Tzv. statistický medián se nachází na hodnotě 2 595 €. (Pozn.: medián znamená, že 50 % obyvatel je pod touto hodnotou a 50 % je nad touto hodnotou.)

8.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Nejběžnějšími formami přímého zastoupení zahraničních firem v Belgii jsou dceřiné firmy v podobě s.r.o. nebo a.s. a pobočky.

Na základě zákona ze 16. ledna 2003 byla založena společnost Banque-Carrefour des Entreprises (BCE) a Guichet d'entreprises agrées. Důvodem jejich založení bylo zjednodušení administrativy související se zakládáním podniku nebo živností a poskytováním informací podnikatelské veřejnosti. BCE disponuje všemi údaji ve spojitosti s činností podniku a kompletní databází všech podnikatelských subjektů v Belgii. Rovněž tak uděluje každé právnické a fyzické osobě jednotné identifikační číslo (JIČ), které sestává z 10 číslic a začíná 0 nebo 1, na které navazuje dosavadní devítimístné číslo TVA (DIČO). Počínaje 1. lednem 2005 je používání JIČ povinné. JIČ generuje veškeré údaje související se statutem a aktivitami podniku (název podniku, adresa, právní forma, číslo účtu a název banky, spojení na úřední věstník a centrálu ročních bilancí podniků u Belgické národní banky, atd.). BCE přiděluje JIČ:

- právnickým osobám, které disponují číslem TVA (DIČO), kdy devítimístnému číslu bude předcházet 0
- podnikům, které nedisponují číslem TVA (DIČO) a používají devítimístné číslo Národního registru právnických osob, bude tomuto číslu rovněž předcházet číslice 0
- nově zakládaným podnikům BCE přiděluje automaticky JIČ s číslicí 0 nebo 1 V současné době je přidělena 0, později bude přidělována číslice 1.

Na základě přiděleného JIČ nemusí podniky zajišťovat tytéž formality u různých subjektů. BCE provádí prostřednictvím „Guichets d'entreprises“ registraci všech právnických a fyzických osob, jakož i asociací působících v Belgii. Guichet d'entreprises (GE) je soukromá organizace pověřená federální vládou k výkonu specifických úkolů a má v Belgii 200 poboček, které shromažďují údaje od podnikatelů. Úkolem GE je:

- provádět zápis do BCE všech právnických a fyzických osob. JIČ nahrazuje číslo TVA a číslo ONSS (Organisation Nationale de Sécurité Sociale)
- ověřovat předepsané podmínky pro zápis do příslušné profes
- na přání klienta poskytnout servisní průvodní služby, jako jsou zápisy pro TVA a ONNS, nebo žádosti o autorizaci dokumentů.

Poplatek za zápis obchodní společnosti do BCE činí řádově 70 € pro fyzickou a 130 € pro právnickou osobu. Zápis již registrované filie obchodní společnosti je 50 € resp. 70 €. Pro všechny ostatní formy podniku je zápis ve výši 40 €. (Změna tarifů vyhrazena).

Firmy vykazují roční bilanci na formuláři BNB, filie vykazují pouze bilanci mateřské firmy. Všechny firmy musí mít otevřený bankovní účet a své pracovníky registrovat u Úřadu sociálního zabezpečení. Dále se právnické i fyzické osoby v okamžiku zahájení podnikatelské činnosti musí registrovat u berního úřadu při ministerstvu financí. Řada činností v rámci samostatného podnikání přitom může náležet do kategorie regulovaných nebo povolovaných profesí, což vyžaduje udělení potvrzení o zřízení firmy živnostenským úřadem provincie. Otázkami podnikání a zahraničních investic se zabývají regionální ministerstva s působností v hospodářské problematice (viz kapitola 9.). Zde lze získat informace o právní úpravě upravující zřizování firem a o podporách pro investory s všeobecnou nebo jen regionální platností. Konkrétní postup je možno konzultovat se specializovanými poradenskými firmami.

Podrobné a aktuální informace lze získat na portále [SPF Economie](#).

8.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP)

Základní formou propagace na místním trhu je účast na výstavách a veletrzích, nejlépe specializovaných. Využívána je také propagace v masmédiích, zejména v televizi a v novinách a časopisech. Přitom je třeba vzít na vědomí, že frankofonní veřejnost nelze oslovit prostřednictvím vlámského média, stejně tak by bylo kontraproduktivní působit na vlámskou veřejnost prostřednictvím média používajícího francouzštinu. Prospektová dokumentace by měla být v některém ze dvou úředních jazyků nebo ještě

lépe v každém zvlášť. Náhračkou za holandštinu může být angličtina, v menší míře i němčina. Vhodnou formou propagace, a to jak z hlediska konečného efektu, tak nákladů, může být obchodní mise, kontaktní akce, firemní prezentace spojená s výstavkou zboží. Tyto akce však mohou mít v Belgii úspěch pouze tehdy, jsou-li předem dobře připraveny, vč. zajištění účasti představitelů podnikatelského sektoru, který má akce oslovit. Rozeslání pozvánek na vybrané adresáty, byť by jich bylo velké množství, naprosto nestačí, nemá-li akce skončit fiaskem a finanční ztrátou. Je třeba s každým zvaným individuálně pracovat. V Belgii nabídka akcí tohoto druhu vysoce převyšuje poptávku. Je velmi doporučením hodné svěřit takové akce specializované místní marketingové nebo PR agentuře.

8.5. Způsoby řešení obchodních sporů

Nejčastějším důvodem obchodních sporů může být vymáhání pohledávek. Lze využít služeb inkasních kanceláří, anebo na tuto činnost specializovaných poradenských kanceláří, např.: Dun & Bradstreet Eurinform s.a. (73, Avenue des Pléiades, B-1200 Bruxelles), případně advokáta.

Belgie patří do francouzské právní oblasti, existují však určité odchylky od francouzského práva. V procesním právu platí zásada, že odsouzená strana nehradí náklady soudního řízení. Dlužník pak může kalkulovat s tím, že jde-li o menší finanční nároky, nebude pro poškozeného výhodné obracet se na soud s ohledem na relativně vysoké náklady spojené s řízením. Rozhodnutí cizích soudů nejsou v ČR ani v Belgii vymahatelná, proto se doporučuje zažalovat u soudu země dlužníka. Pokud jde o vykonatelnost cizích rozhodčích nálezů, Belgie přistoupila k Newyorské úmluvě o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, takže zahraniční nálezy jsou v Belgii vykonatelné za podmínek uvedených v dané obchodní smlouvě. Uznává se také rozhodčí doložka ad hoc, např. podle řádu EHK, nebo UNCITRAL.

8.6. Režim zadávání veřejných zakázek

Režim se řídí právní úpravou EU. Informace o veřejných zakázkách vypsanych na území EU a o programech a projektech EU jsou uveřejněny v „Journal officiel“, (evropa.eu.int/eur-lex), který lze získat v Office des publications officielles de l'UE (rue Mercier 2, L-2144 Luxembourg) nebo v Moniteur belge (www.moniteur.be), rue de Louvain 42, B-1000 Bruxelles. České podnikatelské subjekty se mohou rovněž obrátit na centrálu agentury CzechTrade, která má Journal officiel k dispozici.

V Bruselu se nachází také sídlo Severoatlantického paktu NATO, které pravidelně publikuje vypsane tendry.

8.7. Problémy a rizika místního trhu

Belgický trh v zásadě nepředstavuje významně odlišná rizika než trhy ostatních zemí EU. Při výběru obchodního partnera je však třeba si uvědomit, že charakteristickým rysem belgického hospodářství je velký počet podnikatelských subjektů, mezi nimiž převažují malé a středně velké firmy. Ty mohou být kapitálově slabé, nemusí mít kvalitní odborné vedení, mohou mít řadu vážných problémů a jejich existence může mít jen krátké trvání. Lze se také domnívat, že některé z místních firem zaměřujících se o spolupráci s českými partnery vidí v tomto spojení i určité šance na řešení takových problémů a přežití. Každoročně dochází k úpadkům firem, řádově okolo 8000 ročně, hospodářská krize roku 2009 počet úpadků ještě navýšila. Zároveň však jsou zakládány nové firmy a je třeba být v těchto případech opatrnější a při dojednávání platebních podmínek požadovat větší stupeň zajištění. Z uvedené situace vyplývá, že čeští exportéři musí obezřetně před kontraktačním/kooperačním jednáním získat informace o bonitě partnerské firmy (bankovní a individuální informace, finanční pozice, úvěrové portfolio, zadluženost, postavení na trhu v daném sektoru atd.). Důležité je rovněž uplatnit optimální platební podmínky pro vývozce, aby se snížilo případné riziko platební neschopnosti nebo platební neuvěle dovozce.

Na rozdíl od ČR je obchodní rejstřík jen z části přístupný na internetu, na adrese: www.ejustice.just.fgov.be. Výpis z rejstříku je možné vyžádat na instituci Moniteur Belge, tel. 02/552 22 11, fax: 02/511 01 84, případně osobně vyzvednout. Tato služba má být bezplatná.

Specifické riziko existuje při dodávkách pro státní sektor. Ten tradičně platí dobře avšak s poměrně velkým zpožděním. Ostatně zkrácení platebních lhůt je i předmětem opatření vlády na podporu belgického hospodářství. Často státní orgány nevykonávají mezinárodní obchod a je nutné najít belgickou firmu, která dodávky „zastřeší“. Tyto firmy si pak rády dávají do platebních podmínek ustanovení, že

zaplatí „až dostanou zaplacenou od konečného odběratele“. Navíc státní úřad před zaplacením faktury soukromé firmě má za povinnost přezkoumat, zda firma nedluží daně a v pozitivním případě stát pohledávku zkompenzuje.

Pro české exportéry to znamená větší opatrnost při projednávání platebních podmínek s belgickými partnery. Úpadky se nejvíce týkají restaurací, pohostinství, maloobchodu a služeb.

8.8. Problematika ochrany duševního vlastnictví

Problematika ochrany duševního vlastnictví spadá do kompetence Federálního ministerstva pro ekonomiku (Service public fédéral Economie, PME, Classe moyenne et Energie). Ochranou duševního vlastnictví je SPF pověřen úřad OPRI (Office belge de la Propriété intellectuelle).

Dotazy a kontakty týkající se legislativy, zákonů, statistik a různých nařízení lze nalézt na internetové adrese: mineco.fgov.be/intellectual_property. Případné dotazy je možné zaslat přímo na OPRI prostřednictvím e-mailu: opri_die@mineco.fgov.be.

8.9. Obvyklé platební podmínky, platební morálka

Trend je v prodlužování délky splatnosti faktur. K tomu přistupují ještě rozdíly v platebních lhůtách v jednotlivých sektorech a komoditách. Dodavatelé, chtějí-li do EU vyvážet, jsou nuceni tyto lhůty akceptovat, i když jsou obtížně financovatelné. Běžnou platební podmínkou v Belgii je krátkodobý 30/60/90denní směnečný úvěr (obecně v průmyslu kratší a službách delší). Konkrétní podmínky, za nichž české firmy obchodují, ZÚ nezná, a s ohledem na obchodní tajemství by je nemohl veřejně komentovat. Lze předpokládat, že každý vývozce se bude snažit o maximální ochranu před inkasními riziky, zejména jde-li o zahajovací nebo ad hoc dodávky, resp. spolupráci s partnerem, s nímž dodavatel nemá žádnou předchozí zkušenost. Doporučuje se vyžádat si bankovní informace o partnerovi, prosazovat placení L/C nebo D/P a v případě odloženého placení se pojistit proti úvěrovým rizikům (viz EGAP, obchodní banky). ZÚ Brusel byl několikrát požádán českým vývozcem o pomoc při vymáhání plateb. Případy špatné platební morálky českých firem nicméně byly také zaznamenány.

8.10. Významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Nejvýznamnější mezinárodní obchodní veletrhy a výstavy se konají na bruselském výstavišti Heysel (brusselsexpo.be). Veletrhy se dále konají ve městech:

- Lutych (www.fil.be)
- Gent (flexpo.be)
- Antverpy (www.antwerpexpo.be)
- Kortrijk (kortrijkexpo.be).

Komplexní přehled o pořádaných veletrzích a výstavách je publikován na webové stránce www.exhibitions.be nebo na portále Ministerstva ekonomie mineco.fgov.be (pak v menu: Foreign Investors/Accueil des investisseurs>Exhibitions and Fairs/Salons et Foires>zvolit kritéria výběru).

ČR republika nemá dlouhodobě oficiální účasti na veletrzích v Belgii.

9. Investiční klima

Strategický význam Belgie jako sídla většiny institucí EU a řady mezinárodních organizací stejně jako nadnárodních společností, výhodná geografická poloha, rozvinutá infrastruktura, vyspělé hospodářství, relativně liberální podnikatelský režim a vysoká míra jeho otevření vnějšimu světu činí z Belgie atraktivní místo pro podnikání. Veřejný sektor zahrnuje jen některé veřejné služby (železnice, pošta, veřejná doprava) a malou část průmyslu, přičemž intervence státu do chodu ekonomiky jsou omezeny na minimum. Ústřední i regionální vlády aktivně podporují zahraniční investice v zemi.

Belgické ministerstvo hospodářství (SPF Economie) má rovněž službu na podporu zahraničních investorů (obdobu české agentury CzechInvest). Tato instituce vydává mimo jiné publikaci se základními informacemi pro zahraniční investory a lze si ji „stáhnout“ .

Od března 2008 funguje portál Belgie pro zahraniční investory, který nabízí informace potřebné pro analýzy a rozhodování zahraničních investorů: www.invest.belgium.be.

9.1. Podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Specifická omezení pro zahraniční investice neexistují. Zvláštní povolení se vyžaduje jak od místních, tak od zahraničních investorů, pro provozování obchodních domů, dopravních služeb, výroby a prodeje některých potravinářských výrobků, broušení a leštění diamantů a prodej zbraní a střeliva. Belgický stát stejně jako regiony poskytuje investorům různé finanční a daňové pobídky a průběžně upravují dílčí administrativně právní podmínky k podpoře zahraničních investic. Finanční pobídky mají formu kapitálových grantů a dotací na úroky. Granty poskytují regionální správní orgány a jejich výše může být v každém regionu odlišná. Tato výše závisí např. na tom, kolik investice vytvoří nových pracovních příležitostí, na technologických parametrech investice, atp. Zvláštními finančními pobídkami jsou stimulovány firmy, zejména malé a středně velké, investující v tzv. rozvojových zónách. Zóny podléhají schválení Evropskou komisí, protože tyto pobídky jsou financovány ze strukturálních fondů EU. Daňovými pobídkami, které se stanovují na federální úrovni, se rozumí zejména osvobození od majetkové daně na několik let (max. 5 let). V současné době je příkladem pro podporu podnikání tzv. Marshallův plán pro Valonsko, který by měl pomoci vyrovnat ekonomické rozdíly, pomoci zvýšení zaměstnanosti mezi valonským a vlámským regionem.

Vedle toho je kladen důraz na vytváření tzv. koordinačních a distribučních center, která požívají zvláštní daňové výhody, pokud splňují předem stanovené podmínky. Např. v případě koordinačního centra je základní podmínkou, že toto musí být součástí skupiny nadnárodních korporací s konsolidovaným kapitálem nebo rezervami ve výši 300 mil. € a konsolidovaným obrátem 300 mil. €. Další pobídky existují např. v oblasti odborné přípravy personálu, vědeckého výzkumu, exportu apod. Zahraniční zájemce o investování v Belgii si může základní informace o podmínkách vyžádat od níže uvedených federálních a regionálních úřadů:

Ministere des affaires économiques

Service des investissements étrangers
rue G. Leman 60
B-1040 Bruxelles

Ministere de la Région Wallonne

Direction générale de l'économie et de l'emploi
Office pour les investisseurs étrangers
Place de la Wallonie 1 - Bat. II
B-5100 Namur

Ministerie van het Vlaams Gewest

Flanders' Foreign Investment Office
Leuvenseplein 4
B-1000 Brussels

Ministere de la Région Bruxelles-Capitale

Département des investissements étrangers

rue de Champ de Mars 25
B-1050 Bruxelles

Vzhledem ke komplexnosti problematiky se doporučuje využít služeb poradenských firem specializovaných na problematiku podnikání, např. Ernst & Young KPMG Belgium (rue Nerveld 101-102, B-1200 Bruxelles), aj.

9.2. Přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

PZI hrají významnou roli pro belgickou relativně malou a velmi otevřenou ekonomiku. Traduje se, že více než polovina v Belgii investovaného kapitálu je vlastněna přímo či nepřímo zahraničními majiteli.

Belgie je stále cílovou zemí, kam směřují přímé zahraniční investice. Turbulentní politický vývoj od roku 2007 (viz předchozí kapitoly) byl v médiích často označován za faktor, který snižoval příliv zahraničních investic do Belgie. Především nejistota osudu avizovaných reforem, slibovaných daňových úlev, snižování nákladů na pracovní sílu, odbourávání byrokracie, problémy bankovního sektoru mohly vést k opatrnosti investorů. Nejvíce bylo poukazováno na pokles zájmu o pronájem budov a kanceláří pro firemní účely.

Belgie v poslední době velmi omezila zveřejňování údajů o vývoji ZPI (FDI). Od listopadu 2009 jsou na portále Belgické národní banky zveřejňovány údaje o přílivu FDI, pasivní, aktivní pro vybrané země (10 zemí), pro geografické zóny – světadíly, v členění na základní a ostatní kapitál. Některé údaje nejsou uváděny s poznámkou, že se jedná o utajované údaje. Z těchto přehledů vycházejících z platební bilance nelze učinit syntetické relevantní závěry a ponechává se na zájemci, aby je v případě potřeby analyzoval. Přístup k těmto statistikám je:

Zdroj: www.nbb.be/belgostat, vybrat Statistiques des investissements directs avec l'étranger", pak již otevřít soubory podle zemí nebo geografických zón.

Pasivní FDI:

V roce 2009 investovali zahraniční investoři v Belgii 14,8 mld. € (bez reinvestovaného zisku). To je podstatně méně než tomu bylo v roce 2008 (65,5 mld. €) a v roce 2007 (77,0 mld. €).

Příliv FDI v roce 2009 ve výši 14,8 mld. € se skládal z přílivu 17,1 mld. € do základního kapitálu a z odlivu (-)2,3 mld. € ostatního kapitálu.

Hodnota 14,8 mld. € celkových FDI, které směřovaly do Belgie zahrnuje pravděpodobně i zhruba 8 mld. €, které zaplatila francouzská banka BNP Paribas za banku Fortis, pak byl „pád“ přílivu FDI do Belgie velmi silný.

Interpretace geografického rozložení přílivu FDI do Belgie je trochu obtížná, neboť podíl přílivu FDI z Evropských zemí přesahuje 100 %. Matematicky je to dáno odlivem (desinvesticemi) z Ameriky a Afriky a jen nízkým podílem investic z Asie.

Největším investorem (do základního kapitálu*) v roce 2009 byla Francie s podílem 56,4 %. Tento údaj je zřejmě ovlivněn již zmíněnou transakcí BNP Paribas-Fortis. Následuje Lucembursko s podílem 6,7 %, Německo 4,3 % a Velká Británie 1,5 %. Belgické statistiky uvádějí pouze vybraných 10 zemí.

* Poznámka: nelze statisticky porovnat podíly na přílivu „ostatní kapitál“, neboť rok 2009 vykazuje zápornou hodnotu, tedy odliv ostatního kapitálu. Kladné hodnoty vykazují opět Francie, Německo, Lucembursko.

Nepříznivý vývoj přílivu přímých zahraničních investic do Belgie odráží celkovou hospodářskou situaci vyvolanou bankovní a ekonomickou krizí v Belgii, která probíhala od září 2008.

Tyto „negativní“ výsledky je nutné relativizovat v porovnání se situací v ČR. ČNB vykazuje za rok 2009 příliv FDI do ČR v celkové výši 1,96 mld. € a to včetně reinvestovaného zisku ve výši 2,86 mld. € (které belgické statistiky neuvádí), investic do základního kapitálu ve výši 0,98 mld. €, při snížení

(desinvestování) do ostatního kapitálu ve výši -1,87 mld. €. V tomto smyslu vychází Belgie v roce 2009 se srovnatelným počtem obyvatelstva pozitivně.

Aktivní FDI:

Belgické investice do zahraničí vykazují následující charakteristiku:

- celkové belgické FDI do zahraničí vykazují hodnotu 17,9 mld. €, což je více než příliv FDI do Belgie;
- hodnota aktivních FDI se skládá z výrazného desinvestování (tedy snižování) do základního kapitálu ve výši -7,9 mld. € a navyšování ostatního kapitálu +25,8 mld. €;
- je to v zásadě pozitivní vývoj, neboť v roce 2008 byly přímé zahraniční investice Belgie do zahraničí celkově záporné ve výši -81,7 mld. €, z toho snížení základního kapitálu představovalo -14,6 mld. € a snížení ostatního kapitálu -67,1 mld. €;
- Belgické FDI do základního kapitálu směřovaly především do Lucemburska, Irska, Nizozemska a Německa, ostatní uváděné země vykazují záporné hodnoty;

Belgické FDI do ostatního kapitálu směřovaly především do Nizozemska, Itálie, Švýcarska, Velké Británie, ostatní uváděné země vykazují záporné hodnoty.

Ernst & Young, známá poradenská společnost zveřejnila studii „Baromètre de l'Attractivité en Belgique 2010“ - (v překladu Barometr přitažlivosti Belgie 2010), ve které je také analyzován příliv FDI do Belgie. Zvláštností je, že studie nepracuje s hodnotovými statistikami centrální banky v €, ale svá pozorování a hodnocení provádí na základě počtu investičních případů a jejich dopadů na tvorbu pracovních míst. Studie je zajímavá také tím, že obsahuje porovnání s dalšími evropskými zeměmi, včetně ČR.

Pro krizový rok 2009 se předpokládal pokles přílivu FDI. Studie prokazuje, že to není případ Belgie. Počet investičních případů ze zahraničí naopak posouvá Belgii z 8. na 6. místo v „atraktivnosti“ pro zahraniční investory mezi evropskými zeměmi. Nejpřitažlivější země v roce 2009 je Velká Británie s 678 případy, což znamená lehký pokles o 1 % v porovnání s rokem 2008. Následují Francie (529, +1 %), Německo (418, +7 %), Španělsko (173, -18 %), Ruská federace (170, +19 %), Belgie (146, +3 %), atd. Česká republika podle této studie získala 61 investičních případů, což je pokles o 30 % a obsadila 14. místo v tomto žebříčku atraktivnosti pro zahraniční investory.

Zajímavá je pozice některých zemí střední, východní a jižní Evropy: Polsko (8. místo, 102 případů, -42 %), Maďarsko (13. místo, 64 případů, -36 %), Rumunsko (11. místo, 75 případů, -48 %). Za připomenutí stojí také sousední Rakousko (19. místo, 41 případů, -36 %), kam směřovalo méně investičních případů, než do ČR. Pozitivní posun vykazují Turecko (16. místo, 58 případů, +41 %) a Ukrajina (17. místo, 46 případů, +48 %).

Ze 146 investičních případů, které směřovaly do Belgie bylo 100 tzv. greenfields, tedy zcela nových investic. Christophe Bellegeer, ředitel komunikace Ernst & Young vysvětluje nárůst atraktivnosti Belgie „relativním klidem v belgické administrativě a politice v roce 2009 po letech nestability 2007 a 2008“. (Poznámka ZÚ: S tímto hodnocením se ZÚ Brusel silně neztotožňuje. V prosinci 2008 padla vláda Yves Leterma, vládu převzal Herman Van Rompuy, který post premiéra opustil v listopadu 2009, když byl navržen na předsedu Rady EU. Po celou tuto dobu se žádné vládě nepodařilo pokročit v řešení vnitropolitického sporu ve vztazích Vlámsko-Valonsko-Brusel a byla to jen hospodářská krize, která donutila znesvářené politické strany odsunout politický spor na později, což vyústilo v nový pád vlády v květnu 2010.)

Nejvíce investičních případů, které směřovaly do Belgie, pochází ze Spojených států, celkem 33, následuje Velká Británie 16, Francie 14, Německo 13, Japonsko 12, Nizozemsko 9, Švýcarsko 6, Itálie 5, Čína 4, Lucembursko 4.

Analýza přílivu zahraničních investic do Belgie potvrzuje tendenci, která se zatím uváděla jen velmi zdrženlivě. Ukazuje se totiž, že krize postihla daleko více Vlámsko, než Valonsko. Počet investičních případů, které směřovaly do Vlámka poklesl v roce 2009 z 74 na 64, zatímco Valonsko získalo 57 investic ze zahraničí, což je výrazný nárůst oproti roku 2008, kdy jich bylo pouze 40. Tento pozitivní vývoj Valonska se vysvětluje jednak nabídkou volných průmyslových zón a také úspěchem tzv. Marshallova plánu, který vyhlásila valonská vláda na podporu rozvoje celého regionu. Na druhé straně Vlámsko

získává v zahraničí image země s velkým vlivem extrémních politických stran, země, která by se mohla odtrhnout od Belgie, tedy s nejistým politickým vývojem.

Sektorové rozdělení přílivu zahraničních investic ukazuje, že investoři mají v Belgii největší zájem o otevírání kanceláří pro zajišťování prodeje a marketingu. Do průmyslu/výroby směřovalo jen 27 případů a do logistiky 26 případů v roce 2009 oproti 33 v roce 2008. Do vědy a výzkumu (R&D) zahraniční investice rostou, v roce 2009 celkem 11 případů, to je o 4 více než v roce předchozím.

9.3. České investice v teritoriu

České investice do Belgie dle údajů Belgické národní banky jsou zanedbatelné (viz kap. 7.5).

9.4. Nejperspektivnější odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

ZÚ Brusel doposud nezaznamenal žádný zájem českých firem o investování v Belgii. Z významu sektoru obchodních služeb v belgické ekonomice a bohatosti jeho struktury a výrazné přítomnosti zahraničního kapitálu, by bylo možné usuzovat, že by tento sektor mohl být zajímavý i pro české investory. Nicméně na jiném místě již bylo upozorněno na silnou konkurenci a na to, že právě v jednom ze segmentů sektoru, ve velkodistribuci, bylo zaznamenáno nejvíce firemních úpadků. České firmy se velkých privatizačních programů, které se týkaly telekomunikací (privatizace Belgacomu), letecké dopravy (privatizace BIAC – provozovatel bruselského letiště) nezúčastnily. O účast v připravované privatizaci Belgické státní železnice nebyl z české strany projev zájem. Nelze předpokládat, že by české firmy mohly nabídnout v tomto sektoru požadované strategické partnerství. Regiony svými investičními pobídkami upřednostňují investice spojené se zaváděním progresivních technologií, ekologicky šetrné a vytvářející co nejvíce pracovních příležitostí. Připravovaný daňový zákon chce podpořit investice do malých firem v oboru IT, pro které má být sníženo daňové zatížení o 50 %.

9.5. Rizika investování v teritoriu

Politická rizika investování v Belgii neexistují. Nicméně politická situace a její středně a dlouhodobé perspektivy nevylučují scénář rozdělení země. Tento krok by znamenal celou řadu otázek, od toho, kdo by byla nástupnická země, jak by to bylo se členstvím v EU, jak by byly převzaty mezinárodní smlouvy, atd. Zatím je to snad jen spekulace, opomenout tuto alternativu nelze.

Federální a regionální vlády poskytují v některých případech nadstandardní investiční pobídky, které mohou být v kolizi s příslušnými direktivami EU. Jedná se o zdanění centrálních nadnárodních společností se sídlem v Bruselu, jejichž zvýhodnění požaduje EK zrušit. Komerční rizika investování jsou obdobná jako v ostatních vyspělých zemích EU a OECD.

Ze strany podnikatelské veřejnosti jsou zmiňovány následující okolnosti, které zhoršují podmínky pro investiční činnost ve srovnání se zahraničím: vysoké sociální dávky, byrokracie, vysoké poplatky a daně spojené s ochranou životního prostředí, dopravou a distribučními sítěmi.

10. Očekávaný vývoj v teritoriu

10.1. Významné události v následujícím roce a jejich dopady na ekonomickou sféru země

Základní otázkou nejbližší budoucnosti i nadále zůstává v jakém rozsahu se podaří zmírnit dopady finanční a bankovní krize na hospodářský vývoj Belgie, obnovit růst a zaměstnanost. Belgie je malá země s vysokou mírou otevřenosti, a tudíž silně závislá na vnějších vlivech a konjunktúře světového hospodářství.

Současné prognózy předpokládají velmi nízký nebo žádný růst HDP v roce 2012. Belgie čelí dlouhodobě dvěma závažným rozpočtovým problémům, a to nákladům vyplývajícím ze stárnutí populace a ze státního dluhu, který se po řadě relativně úspěšných let opět přiblížil 100 % HDP, deficit veřejných financí v roce 2011 dosáhl 4,3 % HDP. Dosažení rovnováhy podle přijatého Paktu stability se předpokládá až v roce 2015, dosažení hranice maastrichtských kritérií (3 % HDP) v roce 2012. To jistě ovlivní celou řadu položek veřejných výdajů. Zdá se, že není politicky průchodné navyšování daní nebo odbourávání daňových výhod. Vlámsko, se svými tendencemi posilovat svoji autonomii, chce využít své lepší rozpočtové situace k prosazení institucionálních změn výměnou za kontribuci do federálního rozpočtu. To jistě přinese obtížná politická jednání, které nepřispějí k politické stabilitě země.

Vnucuje se spekulativní otázka o rozpadu Belgie. Na tuto otázku nelze seriózně odpovědět. Belgie směřuje zřejmě ke konfederativnímu uspořádání, kdy federální vláda bude „ve službách“ regionálních vlád, které budou realizovat svou vlastní politiku a budou spravovat větší část veřejných financí. O novém politickém uspořádání by měly rozhodnout parlamentní volby, jejichž řádný termín je v roce 2014.

10.2. Trendy, vstup země do mezinárodních uskupení, přijetí nových zákonů, daní apod.

Belgická politická scéna se v rámci tzv. Lambermontských dohod z roku 2001 sjednotila na dalším posílení pravomocí regionů a jejich vlád, které zahrnují oblasti: hospodářské politiky a podpory zahraničních investic, zaměstnanosti, základního a aplikovaného vědeckého výzkumu, dopravy a veřejných prací, zahraničního obchodu, zemědělství a životního prostředí, školství, zdravotní a sociální péče, turistiky, energetiky a vodohospodářství, samosprávy a rovněž dílčí fiskální autonomie regionů.

V oblasti zahraničního obchodu zůstává na federální úrovni v činnosti, leč se značně okleštěnou agendou ACE (Agentura pro zahraniční obchod, dříve OBCE – Belgický úřad pro zahraniční obchod), která organizuje podnikatelské mise s etiketou „belgické“, obvykle vedené pravděpodobným následníkem trůnu princem Filipem (Philippe). V její kompetenci zůstává informační služba pro podnikatelskou veřejnost. Tím de facto přestal existovat na celobelgické úrovni partner, se kterým bylo možné koordinovat akce spojené se zahraničně obchodní agendou. Agendu podpory exportu převzaly od 1. 1. 2002 plně regionální agentury: Flanders Investment and Trade, AWEX (Valonsko) a Brussels Export (Brusel. region). Došlo ke sloučení agentur na podporu exportu a přílivu PZI do Belgie jak ve Valonsku tak ve Vlámsku. Proexportní a investiční politika je tak zastřešena vždy pod jednou agenturou – AWEX, resp. F.I.T.

V současné době je patrné, že i přes určitou koordinaci výše zmíněné agentury připravují svůj model činnosti a obchodní spolupráce se zahraničím značně autonomně. Pro zahraniční partnery to má ten dopad, že se musí do budoucna orientovat výhradně na jednotlivé regiony a znát jejich specifika počínaje strukturou institucí a jejich pravomocemi, přes rozdílné právní úpravy a podmínky pro podnikání (vč. rozsahu např. investičních podmínek) a konče rozdílným daňovým zatížením (místní/regionální daně). Jednotlivé regiony mají už dnes pravomoc k uzavírání mezinárodních ujednání. V souladu s tím ČR uzavřela samostatné smlouvy s regionem Vlámška a Valonska. Charakter, forma i intenzita této spolupráce je rozdílná a s prohlubující se regionalizací se budou tyto nůžky dále otevírat.

10.3. Nové možnosti pro český export či jinou ekonomickou spolupráci s ČR

Belgie obdobně jako ČR nemá k dispozici surovinové zdroje, které musí dovážet a následně jejich zpracováním produkovat výrobky s vysokou přidanou hodnotou. Lze říci, že ČR se v tomto směru nachází v podobné situaci jako Belgie. Bariéry pro vstup na belgický trh vzhledem k členství ČR v EU neexistují. Export výrobků a služeb je podmíněn nejen kvalitou, užitnou hodnotou a konkurenční cenou výrobku, ale především poptávkou na trhu. V případě, že český výrobce má k dispozici sofistikovaný výrobek nebo službu, musí si uvědomit, že pokud na trhu není po tomto výrobku poptávka, je výrobek neprodejný. Z této skutečnosti vyplývá, že pro exportéry je marketingový průzkum trhu prvořadou a nezbytnou podmínkou úspěšného exportu.

Tempa růstu exportu ČR do Belgie dosahovaná v minulých letech byla zcela mimořádná a tyto ekonomické výsledky byly zejména ovlivněny:

- vstupem ČR do EU k 1. květnu 2004, kdy došlo k volnému pohybu zboží a tím i k pádu psychologické bariéry.
- odpadlo proclívání zboží na hranicích a české firmy tak mohly rychleji reagovat na aktuální podmínky belgického trhu
- belgické podniky, které jsou majoritními vlastníky řady českých podniků, na základě liberalizace tržních podmínek, zvýšily import ze svých filiálek z ČR, jejichž výrobky splňují belgické/mezinárodní technické i kvalitativní parametry při nižších výrobních nákladech. Mateřské podniky pak českou produkci realizovaly na belgickém trhu nebo ji reexportovaly na třetí trhy. Tento faktor se může začít vyčerpávat v důsledku trendu přesouvání výrobních kapacit dále na východ
- přistoupení ČR k EMU a zavedení eura by bylo opět stimulem k posílení zájmů o spolupráci.

Na základě přehledu největších českých vývozců do Belgie lze usoudit, že vyvážející firmy jsou buďto nadnárodní firmy zaměřené především na automobilový průmysl, případně elektrotechniku, papírenství, tabákový průmysl aj., nebo belgické firmy, které investovaly v ČR a finální výrobky vyvážejí zpět do Belgie (automobilový, textilní, sklářský a jiný průmysl) ke spotřebě nebo redistribuci a firmy v českém vlastnictví (chemický a hutní průmysl). Z toho vyplývá, že průmysloví odběratelé jsou silně internacionalizováni (cca 70 % belgického průmyslu je v zahraničním vlastnictví) a jejich dodavatelský systém je často dán politikou centrály firmy. To stejné platí i pro zahraniční firmy-vývozce etablované v ČR. Pokud se český dodavatel uplatní v dodávkách pro tyto firmy v ČR, potom je určitá možnost, že se uplatní v dodávkách i do celé zahraniční sítě koncernu (viz automobilový průmysl). Velkoobchodní a maloobchodní síť v Belgii je tvořena převážně mezinárodními, částečně belgickými řetězci, do jejichž dodavatelského systému je obtížné proniknout. Charakteristický je např. potravinářský sektor, kde belgické firmy (Delhaize, Colruyt) prosazují v maximální míře belgické výrobky, zatímco zahraniční (Carrefour, Aldi, Lidl, Spar) uplatňují v daleko větší míře výrobky ze země svého původu.

Přestože firmy, které působí v ČR, se zásobují z místních zdrojů (více než 90% podíl místních dodavatelů), zařazení českého výrobku do celé prodejní sítě je naprosto minimální, i když jsou kvalitativně a cenově konkurenceschopné. Jako nejschůdnější a momentálně nejvyhledávanější cesta, jak proniknout na belgický trh, je prostřednictvím výrobních kooperací. Belgické firmy hledají výrobní kooperaci zejména v oblasti výroby náročné na pracovní sílu, případně výrobní media a ekologické zatížení. Praxe ukazuje, že belgický partner posléze zvyšuje objem prací prováděných v kooperaci na sofistikovanější operace nebo výrobu kompletního výrobku a zaměřuje se více na logistiku, marketing a prodej.

Současná hospodářská krize může mít paradoxně i pozitivní vliv na obchodní vztahy ČR-Belgie. Potřeba snižovat náklady vede ke snaze hledat dodavatele ze země s vyššími komparativními výhodami. To by mohlo podpořit i exportní zájmy ČR.